DIVERSE

Gimnastică curioasă.—O menagerie se instalase pentru iarnă în împrejurimile Copenhagei. Un elefant era condus la preumblare de un paznic, când un student care trecea pe acolo cu maĭ multĭ colegĭ, făcu prinsoare că se va urca pe spatele animaluluĭ înainte ca paznicul să poată interveni.

Dar în momentul când sărea pe el, pachidermul se întoarse brusc, luă în trompă pe îndrăzneţul student având aerul că voeşte să-l arunce la distanţă, şi îl depuse la pământ. Voise să-ĭ dea o lecţie!

* * *

Lumânările în Senegal.—Navigatorul veneţian Cadamosto, unul din ceĭ maĭ îndrăzneţĭ voiajorĭ din secolul al XV-lea, era în serviciul infantuluĭ don Henrique.

Prinţul îl însărcină cu o misiune în Africa. Plecând din Portugalia, Cadamosto trebuia să conturneze coastele Marocului şi ale Sudanuluĭ, pentru a se opri în Senegal.

Când el ajunse în această ţară, fu primit foarte bine de unul din suveraniĭ acesteĭ regiunĭ, regele Bisboror, care voi să primească pe trimisul acesta în locuinţa sa. Prinţişorul senegalez trată foarte somptuos pe Cadamosto, care, între noĭ fie zis, nu prea fu încântat de bucătăria africană. Dar diplomaţia are exigenţele sale, carĭ nu vor să ţie seamă de neplăcerile stomaculuĭ.

Regele Bisboror, mulţumit de musafirul său, voi să'l conducă până la bastimentul său.

Mateloţiĭ de gardă aşteptau pe punte întoarcerea capitanuluĭ lor, şi cum se făcuse noapte, aprinseseră pe fringhiĭ felinare.

La vederea acestora, regele Bisboror rămase îmărmurit de admiraţie şi întreagă curtea sa împărtăşi extazul său. Pe vremea aceea Senegaleziĭ nu cunoşteau lumînările. Nu că materia din care se prepară ele le era necunoscută, căcĭ albinele erau foarte abondente în ţara lor. Mierea o mâncau de o stingeau, dar ceara o asvârleau.

Cadamosto o adună şi în faţa lor fabrică câte-va lumânărĭ pe carĭ le aprinse. După aceea entusiasmul lor se prefăcu în delir şi, după cum spune un vechiu autor, «începură să zică că toată ştiinţa era în spiritul creştinuluĭ».

De atuncĭ Senegaleziĭ nu-şi maĭ leapădă ceara.

* * *

Dansul struţilor.—Struţiĭ au pentru dans un gust foarte pronunţat. In Africa, la revărsatul zorilor, eĭ încep, în cârd, să facă un pas regulat şi în cadenţă, care seamănă cu pasul de vals.

Incetul cu încetul dansatoriĭ îşĭ iuţesc mişcările, se excită, devin nervoşĭ şi nu arareorĭ se vede câte unul din eĭ rupându-şĭ un picior sau chiar amândouă.

Acest vals al struţilor, executat in libertate în mijlocul pustiurilor Africeĭ, costă viaţa a zece la sută din eĭ. Rupându-se piciorul unuĭ struţ, fatalmente el este condamnat a muri.

* * *

Edelweis fals.—Turiştiĭ carĭ traversează Elveţia şi Tirolul obicînuesc să culeagă de prin munţĭ florile, numite edelweis, cunoscute la noĭ sub numele de «Floarea Regineĭ». Dese orĭ însă turiştiĭ le cumpără de la ţăranĭ saŭ anume prăvăliĭ. Industriaşiĭ elveţienĭ, practicĭ ca totdeauna, aŭ făcut nişte false edelweis dintr'o lână ce se întrebuinţează pentru confecţionarea costumelor soldaţilor austriacĭ.

Şi edelweis-ul fals se deosebeşte foarte greŭ de cel natural.

O femee dată hrană furnicilor.—Sosind un anume Kendrick din Capetown, povesteşte între altele istoria uneĭ femeĭ dintr'un trib sălbatec. Femeea fusese învinuită că a omorât un copil prin farmece. Bătrâniĭ carĭ fac judecata, aŭ pedepsit-o în modul următor: femeea a fost legată şi pusă în mijlocul unuĭ furnicar; furnicile aŭ mâncat-o până la oase.

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ «**Ziarului Călătoriilor**», *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE

ZIARUL „UNIVERSUL"

abonaților săĭ la 27 Maiŭ, 1912

O Splendidă Vilă la Sinaia

«Vila Maria», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea maĭ splendidă din localitate.

O CAMERA DE CULCARE IN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de Industria Metalică «Marcu», Bul. Elisabeta, 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit in marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaĭ-Bravul No. 37 și str. Șerbănică, No. 10 Sucursala calea Victorieĭ, No. 107

UNA GARNITURA MOBILA DE STEJAR TAPISATA, PENTRU ODAE DE BIUROU

compusă din : una canapea, două fotoliurĭ și șease scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile Gildener Rosenthal & Hascal, Bucureștĭ, strada Carol, No. 64, etajul I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, coloarea mahonuluĭ

entru intrare, compus din : Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania Americană», str. Carol, 74, lângă hotel Dacia

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din : 12 lingurĭ, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase. **Un serviciu de vin** pentru șase persoane, compus din : una carafă și șease pahare de cristal bacara cu monturĭ de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată. **Una pereche sfeșnice de alpaca**, argintate și bogat decorate. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasoarnice și bijuteriĭ en gros și en detail Frațiĭ A. & I. Roller, Bucureștĭ, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de perete, de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile. **Una pendulă de perete**, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile. **Una harmonică** superioară, burduf dublu, colțurile legate, cu 21 clape și 8 basurĭ, toate de oțel. **Un ceasornic de masă**, de lemn de stejar, representând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale. Cumpărate de la «Compania generală», Biurou de importațiune, Bucureștĭ, strada Smârdan. No. 29, etajul I.

O bicicletă de curse «Imperial», cea maĭ cunoscută marcă engleză. **Un gramofon mare**, fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăcĭ marĭ marca «Inger», cântate de ceĭ maĭ bunĭ artiștĭ. **Un serviciu de lavoir de faianță**, compus din 5 bucățĭ. **O lampă** ultima creațiune, model «Cometa Halley», sistem american, cea maĭ economică și luminoasă. Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucker, Bulevardul Elisabeta, No. 15. sub Hotel Princiar.

O jardinieră de metal argintat, cu vas verde. **O fructieră** argintată și aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă «Naumann» de mare lux, una din cele maĭ solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiunĭ Siedel & Naumann din Dresda, singurele biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la postele germană și română. Reprezentant general D. Leonida Piorkowski, Bucureștĭ, str. Știrbeĭ-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, frumos gravat. **O pendulă** mare de perete, frumos ornată și **un serviciu** compus din : o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil, marcat de Stat. Toate acestea cumpărate dela cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicăria Colțeĭ», Bucureștĭ, str. Colțeĭ, No. 31.

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătae, ultima noutate. **Un ceasornic de biurou**, cumpărate de la marele magazin de bijuterie, ceasornicărie și argintărie Jean Schmidt & Const. Stratulat, Bucureștĭ, calea Victorieĭ, 53.

Un gramofon mare, una vioară, una harmonică, una mandolină, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, Victorieĭ, 54.

Una trusă pentru damă, cu treĭ sticluțe și cu necesar de toaletă. **Una trusă** de manevră pentru domniĭ ofițerĭ. **Treĭ truse** de piele fină pentru manicure. **Treĭ pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. **Treĭ pudriere** cu pufurile lor. **Treĭ oglinzĭ nichelate** pentru masă. Cumpărate de la cunoscuta Drogherie Princiară Const. C. Popescu, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână, sistemul cel maĭ nou și **un gramofon** marca «Melodion Carmen-Sylva», de cea maĭ mare perfecțiune, împreună cu 6 plăci marca «Premier-Record», având cântece româneștĭ. Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașinĭ de cusut, biciclete și gramofoane : «Compania anglo-americană» din Bucureștĭ, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Piteștĭ și Câmpina.

O mașină de cusut, de familie, «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, No. 38, colț cu strada Brâncoveanu.

Alte 10 mașinĭ de cusut comandate în străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. **Un plug de oțel** cu două brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică Rudolf Bacher, Raudnitz (Bohemia), representată în România prin marea casă de mașinĭ agricole și industriale : Soc. in comandită Weil, Joseph & Co succ., Bucureștĭ, str. Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal», cu patru ochiurĭ din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, Bucureștĭ, calea Văcăreștĭ, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, Bucureștĭ, str. Academieĭ, 25.

Un șearpe de aur (colier) pentru gât, de mare valoare. **50 casete** conținând fie-care pudră și săpun „Flora", făcute anume pentru abonațiĭ ziaruluĭ "Universul".

Afară de acestea, toțĭ abonațiĭ maĭ primesc gratuit un volum din **«Memoriile Regeluĭ Carol I al Românieĭ**, saŭ un volum din cărțile ce apar în editura ziaruluĭ „Universul" tipărite anume pentru abonațĭ.

Prețurile de abonament sunt aceleașĭ : **Pentru un an lei 18 ; pe 6 luni lei 9,15 ; pe 3 luni lei 4,65.**

Anul XIII.—No. 784 5 Bani în toată țara 5 Miercurĭ, 16 Maiŭ 1912.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația
No. 11,—STRADA BREZOIANU,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

O înmormântare la Bororoși. — (Vezĭ pag. 5648).

O înmormântare la Bororoşi

S'a remarcat că Brazilia e ţara cea mai puţin cunoscută după glob. Acest imens teritoriu are nevoe încă de atenţiunea şi sforţările exploratorilor ambiţioşi. Aceste exploraţiuni nu sunt la îndemâna oricăruia, mai ales în ţinuturile Bororoşilor.

Spre a ajunge în primul sat al Bororoşilor, faci o călătorie anevoioasă şi primejdioasă.

Satul Ta-Dare-Mano-Paro (adică: ţărmul unde cresc cartofii) numără vre-o cincizeci de colibe a căror arhitectură dă o proastă idee de simţul artistic al constructorilor. S'ar zice nişte clăi de fân având o gaură drept uşe. Interiorul corespunde cu exteriorul.

Cum soarele nu pătrunde niciodată în aceste găuri în care locuesc împreună mai multe familii, îşi poate face cineva o idee de ce miros pestilenţial se degajează din ele. Bororoşii aŭ un mijloc radical de a desinfecta locuinţele lor, atunci când murdăria ajunge prea mare, saŭ când se declară vre-o epidemie printre lacuitorii aceleiaşi colibe: o incendiază!

Ei nu practcă ca alţi sălbateci canibalismul. In schimb, printre obiceiurile lor sunt unele inspăimântătoare. Indată ce un Bororo cade bolnav, indiferent sexul saŭ etatea, familia cheamă un preot sau vrăjitor cerându-i sfatul dacă bolnavul se face bine sau va sucomba.

Vrăjitorul examinează bolnavul făcând semne cabalistice destinate să potolească spiritele. El prezice vindecarea într'un anumit timp, sau dacă crede că va muri, atunci numără pe degete câte zile mai are de trăit.

Atât mai rău pentru muribund dacă are îndrăzneala să treacă peste data prezisă de vrăjitor. Ar pierde din reputaţie dacă agonia s'ar prelungi cu vreo zi mai mult.

Iată cum ese din încurcătură sinistrul personagiŭ:

In vreme ce familia şi prietenii se vaită în jurul colibei, lăudând meritele şi bravura muribundului, vrăjitorul se strecoară prin singura deschizătură, urmat de un tovarăş discret.

Şi atunci se petrece o scenă oribilă. Incălecând pe pieptul bolnavului, executorul îl strânge de gât până ce îşi dă ultima suflare astupându-i astfel gemetele şi horcăelile. Ceea ce măreşte infamia e că vrăjitorii Bororoşi fac lucrul acesta din simplul lor interes, nu din mila pentru aproapele lor.

Funerariile sunt mai puţin lugubre, dar sunt mai dramatice.

Indată ce bolnavul şi-a dat ultima suflare, cu ajutorul saŭ fără preotul vrăjitor, patru din rudele cele mai apropiate, se desbracă de ori ce veştminte şi îşi ung corpul cu un fel de unsoare peste care presară o mulţime de pene albe strălucitoare. Aŭ atunci un aspect straniŭ.

Cele patru rude vin şi se postează în faţa casei mortuare şi intonează pe un ton nasal un cântec jalnic. Mama sau soţia mortului ies din casă scoţând ţipete disperate având un aspect cu totul desgustător. Cu părul despletit, sângele îi curge pe faţă şi corp din nenumăratele tăeturi ce şi-aŭ făcut. Ea se aruncă la pământ, gemând, în vreme ce patru femei din rude se apropie ţipând asurzitor. Cele patru plângătoare sunt de asemenea îmbrăcate numai cu pene, având însă şi o centură cu două bucăţi de scoarţă de copac subţire, una în faţă şi alta în spate, care le serveşte de vestmânt.

Fără a înceta ţipetele, ele încep un dans cu mişcări desordonate. Ele urlă, săr în jurul colibei, având aerul unor nebune.

Ajunse într'o surescitare extremă, încep să-şi facă răni pe braţe şi picioare, cu nişte coji de melci ascuţite.

Furia frenetică ajunge la culme, şiroaie de sânge curg peste albul imaculat al penelor. Şi nemulţumite de a se vedea scăldate în sânge, ne considerând că îşi vatămă frumuseţea la care orice femee ţine, năvălesc asupra mumei saŭ văduvei care şi-a spart pieptul ore întregi strigând durerea şi disperarea sa.

O trag de păr şi-i smulg şuviţe întregi pe cari le moaie în sângele lor şi cu care îşi freacă faţa.

Funerariile se sfârşesc. Defunctul e transportat într'o livadă din apropierea satului şi corpul e acoperit cu un strat subţire de pământ. Aci rămâne opt zile. In fiecare seară, la apusul soarelui, familia vine şi invocă spiritele tribului în jurul mormântului pe care îl udă din abondenţă pentru ca descompunere să se facă mai repede.

In sfârşit, a noua zi, se procedează la exhumaţia scheletului care dă loc la noui ceremonii tot aşa de bizare ca acelea descrise mai sus.

Osemintele aşezate simetric într'un coş se depun cu mare pompă în cimitirul satului cu rugăciuni către defunct ca să nu vie în nopţile fără lună să turbure membrii familiei, cari i-aŭ organizat funerarii destul de frumoase.

C. Arg.

HAMMERFEST

Când din largul oceanului, după o călătorie primejdioasă te apropii de fiordul Qualoe ochiul setos de uscat zăreşte la dreapta, răsărind dintr'un perete stâncos, 5—6 case dominate de lucrul de lemn al unei biserici şi apărate de o pereche de tunuri. Aci e Hammerfost, oraşul cel mai nordic şi ultima staţiune telegrafică.

Oraşul e mult mai mare de cum pare la început; mai bine de jumătate se întinde furişat pe ovale, şi dacă într'o dimineaţă de vară urci stâncosul deal ce-l domină, atunci un tabloŭ măreţ se prezintă ochiului.

La poalele dealului se aşterne oraşul cu prăvăliile sale curăţele, cu magazine spoite roşu, cu colibele pescarilor, întinzându-se ca o trâmbă de pânză pe lângă buza apei alăturea cu portul acoperit cu bărci şi năvi comerciale. Mai de parte, de cealaltă parte a fiordului Tunglenaes, de pe un istm îngust presărat şi el cu câteva locuinţe, se zăreşte marea pe al cărei luciŭ fâlfâe steagul norvegian; iar în depărtare ochiul întâmpină munţii din Saroe cu vârfurile lor ascuţite şi încununate de gheţuri.

In timpul verei, micul oraşel prezintă ochilor un tabloŭ vesel şi animat. Câteva luni, portul e vizitat de vre-o 50 de mii de năvi şi bărci, parte norvegiene, parte străine, mai ales engleze şi ruseşti. Unele fireşte numai în trecere, spre a se îndrepta, apoi spre Arhanghel ori spre Tramsoe, iar altele pentru a alerga de la o insulă la alta după felurite mărfuri, pe când mare parte ancorează şi rămân aci. Ele aduc felurite provizii: grâu, făină, cânepă primind în schimb: peşte, piei de reni, untură de peşte, blăni de vulpe, etc.

Hammerfest e capitala Laponiei apusene, în el se concentrează mai toate produsele provenite din pescuit şi vânat, alimentând la rându-i diferitele pieţe ale districtului cu produsele importate.

Pe lângă năvile engleze şi bărcile ruseşti, apare şi luntrea Laponului aducând negustorului peşti prinşi cu mare trudă în curs de mai multe luni, spre a-şi regula parte din datoriile făcute.

Pe coridorul de lemn, ce împrejmueşte magazinele, furnică mulţimea care aleargă după afaceri. Aci se văd costumele cele mai felurite şi mai ciudate şi se aud răsunând toate graiurile nordice.

Comerciantul ocupat, cu căciula de vidră pe cap, şi cu condeiul după ureche, stă în permanenţă la post, acum alergând la depozit, acum grăbind pasul spre comptuar. E timpul muncei cele mai încordate, căci de ia activitatea desfăşurată timp de trei până la patru luni de vară, depinde succesul afacerilor pe un an întreg. Acum se gătesc corăbii pentru Spitzberg şi se expediază peşti cu destinaţiunea pentru Spania şi Portugalia. Toată ziua se scurge în mijlocul unei activităţi febrile şi abia seara recreează comerciantul, stând de vorbă înaintea paharului cu punciŭ. Atunci bravii comercianţi se alintă cu drag pe braţele nevinovatei desmierdări şi, fiind din fire foarte ospitalieri, de se brodeşte vre-un străin între ei apoi îl întâmpină cu dragoste şi politeţă fără seamăn.

Când printre talazurile de negură şi printre nouri deşi, cari de obiceiŭ îmbrobodesc cerul oraşului, străbate pe neaşteptate o rază solară; când apar munţii insulelor vecine cu marginile albăstrii şi cu vârfurile lor argintii sclipind în zarea depărtată; când marea cu luciul neîncreţit de adierea vântului se întinde ca un lac de argint între oraş şi stâncă; atunci e zi splendidă şi o privelişte cu adevărat poetică se prezintă observatorului.

Intr'o seară de August, de pe înălţimea unui pisc, am zărit soarele, printr'un nour subţire, răsărind în toată splendoarea lui. Marea întreagă strălucea într'o văpae de lumină; munţii apă-

reaŭ într'o încântătoare coloare azurie ca întinsul orizont al regiunilor meridionale, pe când soarele printre pereţiĭ stâncoaselor dealurĭ culcat pe un aşternut de granit, părea o găoace de cristal.

Indată ce revine farmecul acestor frumoase zile, lumea furnică prin oraş.

Fiecare doreşte să se desfăteze privind acest fenomen pe cât de rar pe atât de trecător, Insă asemenea zile de veselie sunt rare; ceaţă deasă întunecă azurul ceruluĭ; frigul începe pe la mijlocul toamneĭ; peste puţin corăbiile străine dispar una câte una; prăvăliile se închid; afacerile încetează şi totul reintră în repaus.

Iarna a sosit. Şi ce iarnă! noptĭ nesfârşite, cerul negru şi pământul îngheţat. Pe când vara, ziua cea maĭ lungă e de două lunĭ şi jumătate—în Decembrie, pe la orele 12 ziua, ca să poţĭ citi câteva rândurĭ, trebue să te apropiĭ binişor de fereastră. De dimineaţa până seara ard lămpile prin case. Veselia a dispărut, totul e în amorţire şi noutăţĭ nu maĭ sosesc din nicĭ o parte. Poşta de uscat care vine de treĭ orĭ pe lună, acuma soseşte neregulat din cauza obstacolelor şi a întunereculuĭ; iar cea de apă de la Trondhiem întâmpină obstacole şi maĭ marĭ. Oraşul, în acest timp fiind acoperit de un cer de pe care soarele a fugit, pare ca şi izolat de restul lumeĭ.

Imediat ce soseşte seara, încep să licărească prin văzduh miĭ de luminĭ, ca şi când ar fi destinate de providenţă ca dele lor raze întunerecul noptiĭ. Acum apare aurora boreală cu pânzişul luminos şi cu colorile-ĭ fermecătoare mângâind cerul cu o palidă lumină argintie, care uneorĭ, acum dispare, acum iarăşĭ reapare în forme fantastice pentru a se pierde din noŭ alungată de valurĭ de vânt.

Pe la finele luĭ Ianuarie, apar la orizont primele semne prevestitoare, că soarele, care de atâta timp s'a depărtat, revine. La început se arată un fel de lumină roşiatică şi acesta e semnul bine cunoscut; pe care toţĭ îl salută cu bucurie; e anunţătorul soareluĭ care se apropie pentru a reinsufleţi pământul şi pe om. Primul care zăreşte acest semn prevestitor îl anunţă cu glas tare. Toţĭ serbează această zi ca pe o adevărată sărbătoare. Apariţia roşiatică creşte din ce în ce, luând forma unuĭ disc; apoĭ din săptămână în săptămână se înalţă tot maĭ sus deasupra orizontuluĭ, unde apoĭ stă neclintit, revărsând căldură şi lumină treĭ lunĭ de zile neîntrerupt.

G. Contogouris-Tulcea

Profesorĭ pentru păsărĭ vorbitoare

Nu numaĭ oameniĭ aŭ privilegiul de a merge la şcoală. Există la Paris, la Grand-Montrouge, un institut pentru papagaliĭ pe carĭ profesoriĭ lor doresc să-ĭ înveţe arta vorbireĭ. Această instituţie aduce cele maĭ bune serviciĭ şi, văzând succesul săŭ, se poate asigura că în scurt timp el îşĭ va mări localurile.

Profesoriĭ sârguincioşĭ carĭ sunt însărcinaţĭ cu educaţiunea papagalilor întrebuinţează treĭ metode pentru a instrui pe elevĭ:

Prima constă în a-ĭ toca mereŭ păsăreĭ, băgându-ĭ în cap ceea ce aĭ vrea s'o înveţĭ.

Prin a doua metodă se întrebuinţează un papagal dresat ca să dea lecţiĭ la rândul luĭ nouilor şcolarĭ.

Al treilea procedeu, mult maĭ modern, este, în fine, furnizat de fonograf.

O instituţie similară (fondată în 1849, dacă vreţĭ) există în partea de sud-est a Londreĭ, afară de barieră, aproape de Tooting. Un fel de prăvălie, cu aspect destul de mizerabil şi aranjată modest într'o fundătură, poartă drept firmă: «School for birds» (şcoală pentru păsărĭ).

Preţul variază cu natura, aptitudinile şcolaruluĭ şi timpul cât şeade în şcoală. Pentru 30 banĭ pe zi se invaţă papagalul cel maĭ ignorant primele elemente ale limbeĭ engleze.

Şcoala ţine de altfel la dispoziţia clienteleĭ sale păsărĭ complet educate. Un papagal ordinar, dar frumos vorbitor, se vinde de, la 60 până la 100 francĭ. De curând s'a vândut un papagal gris foarte comun, dar care însă a fost cumpărat de un amator pentru suma de 600 francĭ. Această pasăre exprimă diverse cuvinte, conversând în treĭ limbĭ: engleză, franceză şi olandeză. Cu fie-care din aceste limbĭ papagalul farmecă pe auditoriĭ săĭ.

Terenul cel maĭ scump din lume

Un proprietar din New-York, care posedă un teren în colţul străzeĭ Brodway, construise acum vre-o douăzecĭ de anĭ, o casă cu patru etaje care domina toate construcţiile din vecinătate. Odată cu înfiinţarea de *„ski-scrapers“*, adică case gigantice, cele maĭ multe din acele construcţiĭ s'aŭ dărâmat spre a fi înlocuite printr'un edificiŭ somptuos destinat unuĭ mare magazin de noutăţĭ.

Dar domnul Yung, refuză cu încăpăţânare să facă ca veciniĭ săĭ şi să vânză ceĭ 25 metri pătraţĭ de teren, cu toate că i se oferise 150.000 leĭ. Şi arhitecţiĭ trebuiră să se mulţumească prin a da nouluĭ palat aspectul neregulat şi disgraţios, cum arată fotografia.

Lucrul acesta s'a petrecut acum zece anĭ şi de atuncĭ terenurile aceluĭ cartier s'aŭ scumpit considerabil. Anul trecut, un speculator de terenurĭ oferi d-luĭ Yung un milion de leĭ pentru proprietatea sa care nu-l costase nicĭ a zecea parte.

Şi încăpăţânatul, declară că nu-l cedează fără două milione!

Speculatorul luă în serios cererea şi a doua zi se prezintă cu întreaga sumă iar în ziua următoare vându proprietatea magazinuluĭ vecin cu un beneficiu de 200 miĭ leĭ.

Astfel terenul costa o sută de miĭ de leĭ metrul pătrat.

Sereno.

Ceĭ 25 metri patraţi pe care e construită casa s'aŭ vândut cu 100 miĭ leĭ metrul pătrat.

Mijloace noui de a ataca leopardul

In toate ținuturile unde vânătoarea animalelor sălbatice a ajuns un sport la modă (India, Indo-China, Africa orientală engleză), mijlocul cel George al V-lea, împăratul Indiilor, a omorât maĭ mulțĭ tigri în Nepal. Bogațiĭ americanĭ, englezii din înalta societate, se duc în Indiĭ iarna spre a vâna leoparzĭ și în Africa orientală engleză spre a vâna leĭ.

Acum de curând s'a inovat un noŭ Cu toate acestea, un milionar american, vânător pasionat, a întrebuințat cainiĭ ca un auxiliar noŭ. După lungĭ sforțărĭ a reușit pe deplin. Exemplul său fu urmat și de alțiĭ. E recunoscut acum că întrebuințarea câinilor face vânătoarea

Un noŭ mijloc de a ataca pe leopard. Spre a scăpa de câinĭ, se sue în arbore, și atuncĭ vânătorul îl împușcă

maĭ întrebuințat spre a doborî vânatul mare constă în a porni maĭ mulțĭ vânătorĭ pe urmele tigruluĭ, pantereĭ saŭ altuĭ animal, urcațĭ pe elefanțĭ saŭ pe caĭ. Prin acest mijloc clasic mijloc de a omorî vânatul. Câiniĭ nu numaĭ că au frică de leĭ, dar tremură și se ascund când aud răgetul lor. Când bestia e moartă, eĭ nu se apropie de cadavru de cât cu teroare.

mult maĭ interesantă și acum în urmă, în Indiĭ, regele Angliei a admirat mult o vânătoare de leoparzĭ.

S'ar crede că bestia disprețuește pe adversariĭ săĭ câinĭ. In loc să sară

asupra lor şi să sfâşie vre-o douĭ, treĭ, spre a-şĭ croi un drum de fugă, leopardul se dă înapoĭ. Numărul cel mare al câinilor, bravura lor extraordinară şi iuţeala lor, îl deconcentrează. El încearcă atuncĭ să sară în arborĭ şi să se peardă printre crăcĭ. Din nenorocire pentru el, sărind în pom nu face de cât să se expue maĭ mult gloanţelor vânătoruluĭ şi e luat aproape din sbor.

Mărimea leoparzilor în India variază între douĭ şi treĭ metri. Din cauza pieleĭ sale e un vânat foarte căutat.

Amintirĭ dintr'o excursiune

IN CATANIA

— FRA GREGORIO —

Catania este una dintre cele maĭ frumoase oraşe ale Sicilieĭ şi dacă vulcanul Etna n'ar avea obiceiul de a-l turbura şi acoperi de două orĭ pe fiecare secol, în termen de mijloc, ar vrea orĭcine să-şĭ sfârşească acolo zilele, ca şi Arlequin.

Ceea ce e cu adevărat interesant de admirat acolo sunt monastirile şi maĭ cu seamă aceea a benedictinilor, opera arhitectuluĭ Coutini. Această monăstire e cu adevărat de o strălucire de nedescris. Grădina este măreaţă şi călugăriĭ aŭ o rară colecţiune de medaliĭ antice ale Sicilieĭ carĭ rivalizează cu aceea ale Grecieĭ.

Brigandagiul este endemic în Sicilia. El îşĭ are cauzele în mizeria populaţiunilor carĭ, persecutate de mariĭ proprietarĭ fonciarĭ, îşĭ iaŭ de multe orĭ lumea în cap, retrăgându-se în munţĭ.

Tocmaĭ în vremea când mă aflam în Catania se vorbea acolo pretutindenĭ de sfârşitul unuia din aceştĭ banditĭ, —Fra Gregorio care cu 20 de anĭ înainte fusese eroul uneĭ aventurĭ ciudate.

Fra Gregorio domnea atuncĭ ca un suveran între Taormine şi Catania pe coastele Etneĭ în părţile păduroase ale munteluĭ şi călăuzele din carĭ cele maĭ multe îĭ eraŭ tovarăşĭ, se credeaŭ obligate să-ĭ plătească un tribut pentru fiecare escursiune. Nişte englezĭ carĭ nu voiseră să se supună la acest bir, fuseseră captaţĭ de banda luĭ Fra Gregorio, duşĭ în munţĭ şi nu-şĭ putuseră scăpa viaţa decât plătind o mare răscumpărare.

Cu toate astea grămădit în munţĭ, afacerile luĭ Fra Gregorio nu mergeaŭ de loc bine, când d'odată se răspândi la Catania svonul despre moartea luĭ. Adevărul era că dânsul pregătea o lovitură de maestru care trebuia să-l îmbogăţească dintr'o singură dată şi căreia îĭ datora supranumele Fra Gregorio, căcĭ maĭ înainte nu i se zicea decât Giovani.

Intr'o noapte, clopotul bisericeĭ San-Martino, situată la douĭ kilometri de oraş, începu să sune într'un chip de disperare.

In acest stabiliment religios se creşteaŭ fiiĭ familiilor principale din Catania sub îngrijirea călugărilor mariştĭ.

Călugăriĭ tocmaĭ vegheaŭ în capelă corpul frateluĭ portar care murise. Unul din eĭ se duse şi deschise poarta monăstireĭ; el se întoarse cu un nenorocit, galben la faţă, prăpădit, îmbrăcat în sdrenţe, care mergea îndărătul luĭ cu capul plecat.

— E un călător care cere ospitalitate, zise călugărul.

— Să i se dea de mâncare şi un pat, răspunse cel maĭ bătrân dintre călugărĭ.

— Nu vreaŭ nimic până nu veţĭ asculta spovedania mea, părinte, exclamă necunoscutul căzând în genunchĭ la picioarele luĭ.

Călugărul, deşi surprins, răspunse:

— Se va face după dorinţa d-tale, fiule.

Şi-l duse în chilia sa.

Când ieşiră din chilie, bătrânul călugăr veni şi spuse colegilor săĭ în vreme ce străinul era condus la sala de mâncare:

— Spovedania acestuĭ om este aceea a unuĭ sfânt. Dânsul cere să intre în casa noastră şi să se supună la cele maĭ marĭ asprimĭ. Şi fiindcă tocmaĭ acum n'are cine să ia locul frateluĭ portar, o să rog pe stareţ să-ĭ încredinţeze paza mănăstireĭ.

— Amin! răspunseră călugăriĭ.

In chipul acesta banditul Fra Gregorio fu instalat la monăstirea San Martino, unde, prin îngereasca sa blândeţă deveni mângâerea călugărilor şi idolul elevilor.

Trecură două lunĭ în cursul cărora călugăriĭ se felicitaŭ în fiecare zi de noul lor recrut.

Intr'o dimineaţă, ciobanul care venea de obiceiŭ să aducă lapte la mănăsre, fu uimit găsind poarta mănăstireĭ deschisă.

Dânsul sună. Nimenĭ nu-ĭ răspunse. Deschise poarta şi intră. Nu era de loc portar. Nu era în grădină nicĭ un călugăr care să citească pe cărţĭ ca de obiceiŭ.

Păstorul, foarte îngrijat, intră înăuntru şi străbătu coridoarele. Era ca într'un palat pustiŭ.

D'o dată i se păru că aude nişte gemete. Se urcă la etagiŭ unde răspundeaŭ chiliile călugărilor. Nu era nimenĭ.

El deschide o chilie şi vede un călugăr lungit pe pat, legat şi cu un căluş în gură. Il desleagă şi d'împreună cu dânsul alergă la chiliile celorlalţĭ călugărĭ carĭ toţĭ sunt liberaţĭ.

— Dar copiiĭ? aceasta fu întrebarea stareţuluĭ.

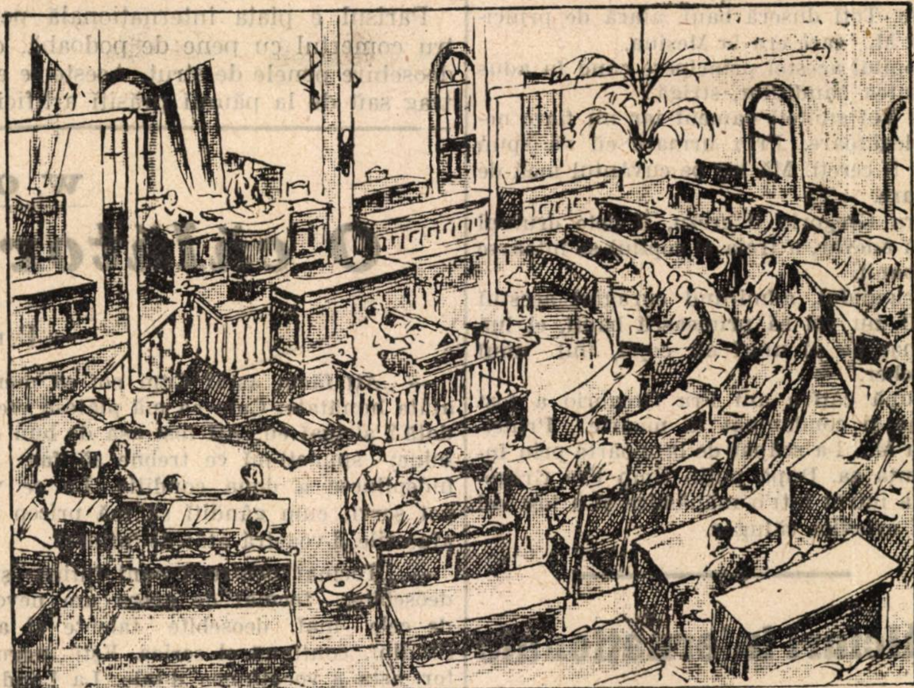
Se urcară în dormitoare şi le găsiră

CHINA NOUĂ

Europa şi lumea civilizată au fost foarte mult surprinse de revoluţiunea care s'a produs deodată în vechea Chină despre care se credea că este cu totul refractară ideilor nouĭ. Astăzĭ însă, cu mijlocul foarte repede de a pătrunde al ideilor de progres material şi moral, orĭcine se poate aştepta la surprize de acestea.

Şi Juan-şe-kai a făcut proba uneĭ astfel de surprize impunând împăratuluĭ Kuan-siu un sistem politic care să-ĭ micşoreze autoritatea.

Spre a da o idee cititorilor de noul aspect al Chineĭ-republică sub prezidenţia luĭ Yuan-şe-kai reproducem în ilustraţie sala de şedinţă a parlamentuluĭ. Membriĭ parlamentuluĭ sunt întrunitĭ pentru prima oară în şedinţă; în fund, după biuroul preşedinteluĭ Camereĭ, fâlfâe drapelul tinereĭ republicĭ.

Prima şedinţă a parlamentuluĭ chinez

Obicinuiţĭ să vedem pe chinezĭ îmbrăcaţĭ în lungile lor robe de mătase, cu cozĭ negre pe spate rămânem uimiţĭ găsindu-ĭ acum în uniforme militare saŭ în redingote, şi fără coade, tunşĭ.

Doru

goale. Toţi elevii dispăruseră, ca şi sfântul portar Fra Gregorio.

In aceeaşi zi părinţii copiilor primiră câte un bilet care se termina cu aceste cuvinte:

„Dacă întârziezi cu aducerea răscumpărărei, mergând să înştiinţeze poliţia, copilul d-tale va fi mort".

Lumea cunoştea numele lui Fra Gregorio. Toţi duseră banii, afară de principesa M..., care era la Mesina.

Copilul acestei principese când fu adus înaintea banditilor, strigă:

— Voi sunteţi oameni iar nu fiare neînţelegătoare. Prin urmare eu vă spun cari îi cereţi. Mă leg pe cuvântul meu de onoare.

Fra Gregorio îl crezu, îi dete drumul şi în adevăr, a treia zi copilul se întoarse cu banii.

Brigandul, admirând curagiul acestui copil, nu voi să primească banii, el luă numai pe ai unui alt copil, fiul unui bancher.

După câţiva ani Fra Gregorio a fost prins şi condamnat la moarte. Principesa M... l-a scăpat de la moarte prin influenţa sa. După puţin timp Fra Gregorio a intrat într'o mănăstire şi a fost cel mai evlavios călugăr.

Bâlciuri internaţionale

Intocmai după cum, pentru ţinuturile mici, sunt bâlciuri, aşa şi pentru comerţul universal sunt târguri internaţionale.

Productele mai principale de pe aceste pieţe sunt: tutun, cafea, lână de oae, bumbac, piele, fildeş, ceaiu, etc.

Amsterdam este şi azi o piaţă comercială de frunte unde se vinde tutun, de oarece cele mai multe insule care produc tutun excelent din Asia sunt în posesiunea Olandezilor.

Şi celelalte ţări, care produc tutun, îşi desfac marfa în Amsterdam.

Piaţa internaţională pentru cafea e Rotterdam. Olandezii au plantat la începutul secolului al 18 pomul de cafea în insula Java şi au făcut această insulă cel mai productiv loc de pe pământ.

In timpul din urmă a devenit Brazilia ţara cea mai principală în privinţa producţiunei cafelei. Londra, Hamburg, Triest, Havre şi Anvers sunt pieţe mari pentru cafea.

Piaţa internaţională pentru lână de oae este Londra.

Anglia are să mulţumească aceasta coloniilor sale din Africa Indică şi Australia. Un miliard de kilograme de lână se exportează, în fiecare an.

Bumbacul se desface mai mult pe piaţa din Liverpool.

Materialul se aduce în mare parte din America, China şi Inda. A doua piaţă este Bremen.

Piaţa principală pentru piele este Lipsca. Tot asemenea şi pentru comerţul cu blănării.

Cam 2500 de negustori blănari vizitează în fiecare an târgul din Lipsca.

Fildeşul se desface în Londra. India ostică produce în acest nobil material dar rămâne în ţară. In Europa se importează numai fildeş din Africa şi fildeş fosilic din Siberia rusească, care provin de la Mammuth.

Parisul e piaţa internaţională pentru comerţul cu pene de podoabă, cu deosebire penele de struţ. Aceste se estrag sau de la păunii prăsiţi artificial în Colonia Cap şi Algeria, dar nu sunt însă aşa de căutate ca penele de struţi sălbatici, care vin din Alleppo la Marsilia.

Ceaiu mult se desface în Londra, Marsilia, etc.

Comerţul Angliei cu ceaiu este cam de 800 milioane punţi englezeşti.

Mai sunt şi alte pieţe comerciale mai mici ca Constantinopol, Odesa, Marsilia, etc.

W. OERTEL

O călătorie în India

— Urmare —

— „Aţi făcut asta? Cum pot să merit atâta bunătate. Cum să mă plătesc vre-o dată? strigai eu. Aţi fost aşa de bun cu mine; spuneţi-mi ce trebue să fac să îndeplinesc a doua condiţie. La ce vă pot servi, cum gândiţi să mă pricep în afacerile d-voastră atât de 'ntinse?

— „Tocmai pentrucă sunt întinse şi deosebite, tocmai de aceea am nevoie de cele mai deosebite talente şi aptitudini, continuă el serios. Eşti negustor, asta e vocaţiunea d-tale. La Londra te-ai apucat de brutărie, cunoşti deci şi meşteşugul ăsta. Văd că te-ai interesat şi de afacerile mele, pe care le conduc singur. Imbătrânesc, am trecut de 50 de ani. Nu mai merge ca înainte. Am nevoie de un ajutor la comtabilitate şi la supravegherea tutulor afacerilor şi printre oamenii cari sunt în serviciul meu, n'am nici unul, pe care l-aş putea întrebuinţa. Acum vine întrebarea: ai vrea d-ta să primeşti slujba asta? Ai să capeţi o leafă foarte bună, vei dormi în odaia pe care o ai acum şi dacă vrei, vei avea doi servitori şi vei mânca cu noi. Nu-i greu să te deprinzi cu mine şi cu soţia mea şi o să fii foarte mulţumit, te asigur.

„Eram atât de surprins, încât simţeam cum mă făcusem alb ca varul şi cum lacrămile-mi năvăleau în ochi; înainte d'a spune vr'un cuvânt lui Harington, mulţumii Domnului plin de căldură. Apoi spusei omului acesta, ce se arăta atât de prietenos şi binevoitor faţă de mine, că făcea prea mult, că n'avea nici o probă de îndemânarea sau cinstea mea, să mă puie mai întâi la încercare şi altele de felul acesta.

— „Crezi d-ta, zise el zâmbind, că Havrington e unul din aceia ce nu ştie ce face şi ia în serviciul lui pe primul vântură-ţară? Mai ales într'un serviciu atât de important cum e cel pe care-ţi ofer eu d-tale? Nu, te înşeli. In timpul povestirii nu mi-ai pomenit d-ta numele caselor cu care ati făcut comerţ, d-ta şi căpitanul Bell? Chestia cu guvernatorul aş mai fi avut vreme s'o isprăvesc şi mai târziu, dar mi-era să iau informaţii asupra d-tale.

„Trebuia să le am cât mai curând, ca să ştiu cum să urmez faţă de d-ta. Povestirea d-tale era însufleţită de curaj, de avânt şi de credinţă, am auzit apoi că d-v. germanii de regulă sunteţi foarte deştepţi. Toate astea erau calităţi, cari puteau să-mi folosească. Numai pritenia d-tale cu Rowley n'o puteam mistui. Uite, am fost eri la guvernator şi la toţi comercianţii, cu cari aţi avut afaceri să mă interesez asupra d-tale şi purtării d-tale în decursul acelor afaceri. Toţi mi-au spus că te-ai arătat slugă credincioasă faţă de stăpânul d-tale şi îndemânatic om de afaceri. Atunci m'am dus iute la guvernator, i-am vorbit din toată inima pentru d-ta şi am tot dreptul să-ţi întind mâna. Dacă-ţi convine oferta mea, hai să facem târgul şi să sfârşim. Poţi face chiar contractul, îl semnăm amândoi şi gata.

„Mă învoii bucuros şi îi mulţumii din suflet: îi jurai credinţă şi hărnicie şi îmi începui slujba de contabil şi de supraveghetor al brutăriilor, pe lângă alte însărcinări, ce mi-ar fi putut da Havrington. Fusei prezintat tuturor lucrătorilor. Mă dusei apoi să-mi arate fie-care ramură din uriaşa-i întreprindere comercială, pe care o admiram şi 'n parte şi în total. In brutării, lângă cuptoare, erau jghiaburi lungi, în cari servitorii indieni preparau aluatul, puneau în cuptor, după aceea duceau pâinea şi pesmeţii în magazii, până 'n momentul expedierii. Vedeai alături alţi indieni făcând putini şi butoaie să care şi să împacheteze carnea, făina şi alte lucruri. Era apoi marele abator, adică măcelăriile, unde servitorii europeni tăiau vitele, împărţeau carnea, o sărau sau o afumau, după cum fusese comada, lucru pe care nu l-ar fi făcut un indian pentru nimic în lume. Mai erau distilerii sau poverni de avrak şi de rom. Oricât de diverse erau însă aceste îndeletniciri, domnea o ordine şi o exactitudine încât mă minunai de ele. Admiram mintea omului, care orânduise totul, condusese cu atâta chibzuinţă afacerile şi le adusese în starea de înflorire, în care se găseau. Hawington trebuia să aibă un capital enorm, dar cred că şi câştigul îi era mare. Se purta foarte bine cu toţi lucrătorii şi cred că toţi îl iubeau.

„Nu-i nevoe să vă spun cât de repede mă deprinsei cu slujba, dar trebue să vă spun că Hawington îmi dete o leafă atât

de mare, încât cum nu prea făceam cheltuelĭ, puteam s'o economisesc aproape în întregime și în câțĭ-va anĭ să-mĭ adun o avere, care în țara mea m'ar fi făcut mare bogătaș. Trebue să maĭ adaog că depuseĭ cu dobândă baniĭ meĭ la Hawington și că în sfârșit prin purtarea luĭ plină de dragoste și încredere, îmĭ făcu viața foarte plăcută, de par'că mi-ar fi fost tată și eŭ copilul luĭ.

„Dumnezeŭ mă dăruise pe năzuințele și așteptările mele și mă răsplătise pentru meritele mele, eram bucuros și recunoscător față de El. In serviciu-mĭ, lucram cu un zel neobosit spre binele stăpânuluĭ meu și ce fericit aș fi fost să fi putut avea vre-o știre de la părințiĭ meĭ.

„Așa-ĭ viața, vecinic nedesăvârșită, ca să nu uităm ceeace e dincolo de ea, unde d'abia sfârșește ce e mărginit și începe ceeace e desăvârșit și nemărginit. In timpul mizerieĭ mele mă gândeam foarte rar acasă; căcĭ trebuia să lupt ca să-mĭ păstrez viața și să-mĭ agonisesc hrana. Acum, când îmĭ merge bine, gândul meŭ aleargă necontenit la scumpiĭ meĭ părințĭ și la bătrânu-mĭ unchiŭ Ernik. In vis și aevea mă vedeam lângă eĭ; acĭ mi se părea că sunt bolnavĭ, că sunt în mizerie, acĭ le vedeam mormintele. Rugasem aproape pe toțĭ căpitaniĭ de vapor, ce mergeaŭ spre Europa, să-mĭ ducă vre-o scrisoare, dar toțĭ îmĭ spuneaŭ că n'o s'ajungă scrisorile la ținta lor, din pricină că rușiĭ ocupaseră țara. Și eu nu maĭ primeam nicĭ un cuvânt d'acasă.

„Trecu astfel an după an. Ocupațiunea mea în slujbă la Havrington creștea din an în an și tot așa și leafa mea. La urmă, îmĭ lăsă totul în seama-mĭ. Aveam la el depus un capital însemnat și-mĭ dădea o bună primă la câștigul anual, îmbătrânise bietul om, îĭ era dor de odihnă și maĭ ales de țara luĭ unde voia să moară.

„Intr'o zi îmĭ propuse să-mĭ vânză întreaga-ĭ întreprindere. Era mare suma, ce cerea, dar era mică față de valoarea întreprinderiĭ. Capitalul meŭ, primele ce căpătasem și pe carĭ le economisisem, acoperea o bună parte din suma cerută. Restul rămânea plasat cu dobândă la mine și trebuia să i-l plătesc în rate hotărâte.

„Toate ofertele luĭ Havrington arătaŭ cât era de desinteresat și cât de mult mă iubea. Lucrul se făcu de grabă și bravul Havrington se despărți de mine, ca să se întoarcă în țara părinților luĭ și să-șĭ caute acolo un loc de odihnă. Iĭ veni greŭ la despărțire; pentru mine fu și maĭ dureros lucru, căcĭ pierdeam în el un bun prieten ca un tată. Pentru lucrătorĭ fu o zi de jale ca și cum tatăl s'ar fi despărțit de copiiĭ luĭ.

„Ș'acum eu, care venisem aicĭ fugar, sărman și suferind, eram stăpânul uneĭ întreprinderĭ marĭ și înfloritoare. Eram prieten cu toțĭ căpitaniĭ de vapor și afacerile mele se desvoltau tot maĭ mult. Despre căpitanul Ball, auzisem maĭ de mult că, după ce plecase din Calcuta, îl lovise damblaua, când se 'mbătase odată tun pe corabie șĭ'șĭ pierduse mințile. Comandantul îĭ luase locul și condusese cu bine corabia în Anglia, unde „Cetatea Londreĭ" fu desființată, fiind veche și stricată în așa mod, că nu maĭ putea fi trimisă pe mare.

„Eŭ unul continuaĭ afacerile cu tot maĭ mare zel, pe când Havrington îmĭ promisese să facă tot ce-ĭ va sta în putință, ca să-mĭ procure știrĭ de la dragiĭ meĭ părințĭ. Era mare drumul până în India, ce e drept, și mersul cu corabia dura mult. Veștile din Londra ne soseau numaĭ după lunĭ de zile. Aflaĭ astfel abia după un an de revoluția din 1848. Acum scriseĭ acasă plin de nădejdie. Dacă părințiĭ trăiaŭ încă, voĭ primi de sigur veștĭ de la eĭ. Nu vă pot descrie încordarea, dorul și nelinișlea mea în vremea asta. Număram zilele până va fi cu putință să primesc vr'un semn de viață de la eĭ. Mă hotărâsem foarte serios: dacă maĭ trăiaŭ, nimic pe lume nu m'ar fi putut reține în India; dacă D-zeŭ îĭ va fi chemat la sine, atuncĭ Europa nu maĭ avea nimic care să mă atragă; atuncĭ voiu rămâne și voiu muri în India. D'ocamdată mă agățaĭ d'un paĭ ca un naufragiat. Nu-mĭ venea să cred c'ar fi murit, voiam să cred că maĭ trăiaŭ, că-ĭ voiŭ revedea și că voiu putea înveseli ultimele lor zile și, când D-zeu va voi, să le 'nchid ochiĭ, primind bine cuvântarea lor.

„Era o seară splendidă. Aveam invitațĭ la mine maĭ mulțĭ prietenĭ din Calcuta și între eĭ pe Dawison, cel maĭ bogat om din acel oraș, care putea scoate din casă la orĭ-ce moment sume enorme. Cunoștea bine starea mea, căcĭ prin el expediam sumele ce-ĭ datoram la datele fixate și știa că maĭ aveam de plătit o singură rată.

„In decursul conversațieĭ mă 'ntrebă dacă am de gând să rămân în India, căcĭ auzise că noĭ țineam la țara noastră ca elvețieniĭ la munțiĭ lor, așa că maĭ curând, orĭ maĭ târziŭ ne ajunge dorul de țară, cu o putere căreia nu ne putem împotrivi. Tocmaĭ în acel moment veni la spatele meu bătrânul și credinciosul meu mahmidor și-mĭ întinse o scrisoare. Imĭ aruncaĭ ochiĭ pe adresă și recunoscuĭ scrisoarea țapănă, greoaie, dar citeață a tateĭ „Tata maĭ trăește", strigaĭ eu plin de bucurie, încât toțĭ se uitară mirațĭ la mine. Din ochĭ îmĭ curgeaŭ lacrămĭ, dar erau lacrămĭ de bucurie.

„Deschiseĭ plicul. Da, tata trăia, trăia și mama, draga mea mamă, trăia și unchiul Enric, săracul, care-mĭ trimetea salutărĭ. Tata-mĭ scria că mă crezuse mort de mult, ne maĭ primind veștĭ de la mine; dar că-mĭ pot închipui fericirea lor, când au primit în fine o scrisoare și aŭ văzut că maĭ trăesc; că nu maĭ aŭ decât o rugăminte, o singură speranță, să mă întorc în țară, să fiu sprijinul și bucuria bătrânețelor lor. Tata eșise de mult la pensie. Ah! cât de rău trebue să fi trăit eĭ, pe când eŭ înotam în belșug. Scrisoarea sfârșea: „Vin de grabă; căcĭ zilele ne sunt numărate. D-zeŭ să te apere și să te aducă fericit aicĭ, unde te așteaptă părințiĭ tăĭ iubitorĭ".

(Va urma).

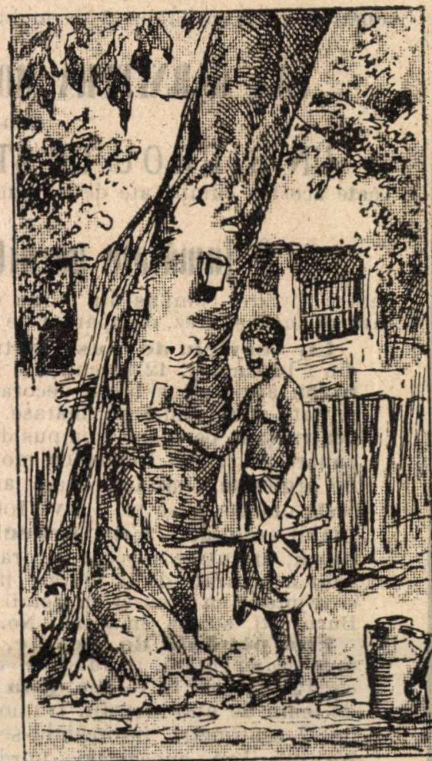
Trad. de **Tomescu-Putna**

Obiceiul primitiv de a recolta cauciucul

Cultura arborilor de cauciuc, stimulat de progresele constante ale automobilismuluĭ, a luat o importanță enormă în toată Malaesia, și plantatoriĭ carĭ aŭ avut ideia acum zece saŭ cincĭsprezece anĭ să se constitue plantațiĭ de cauciuc pot să se felicite de inițiativa lor.

Prețioasa sevă și-a mărit prețul în zece anĭ în proporțiĭ fantastice, și încă nu s'a sfârșit.

Ilustrația, luată după o plantație din Java, arată modul destul de primitiv prin care se efectuiază încă recolta în anumite regiunĭ.

Mod primitiv de a recolta cauciucul

Armat cu un cuțit de formă specială, indigenul tae scoarța arboreluĭ și fixează sub fiecare tăetură, un recipient de fer alb.

Seva, picătură cu picătură se scurge din recipient și a doua zi, se duc' și o răstoarnă într'un vas maĭ mare.

Lichidul e tratat la uzină și guma obținută e îmbarcată în Europa.

Netor.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcțiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, București.*

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE

ZIARUL „UNIVERSUL"

abonaților săĭ la 27 Maiŭ, 1912

O Splendidă Vilă la Sinaia

«Vila Maria», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea maĭ splendidă din localitate.

O CAMERA DE CULCARE IN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de Industria Metalică «Marcu», Bul. Elisabeta, 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și str. Șerbănică, No. 10 Sucursala calea Victorieĭ, No. 107

UNA GARNITURA MOBILA DE STEJAR TAPISATA, PENTRU ODAE DE BIUROU

compusă din : una canapea; două fotoliurĭ și șease scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ŞI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile Gildener Rosenthal & Hascal, Bucureștĭ, strada Carol, No. 64, etajul I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, coloarea mahonuluĭ

entru intrare, compus din : Una canapea, 4 scaune: 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania Americană», str. Carol, 74, lângă hotel Dacia

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din : 12 lingurĭ, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase. **Un serviciu de vin** pentru șase persoane, compus din : una carafă și șease pahare de cristal bacara cu monturĭ de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată. **Una pereche sfeșnice de alpaca**, argintate și bogat decorate. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasoarnice și bijuteriĭ en gros și en detail Frațiĭ A. & I. Roller, Bucureștĭ, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de perete, de lemn lustruit, frumos ornamentată, in lungime de 87 centimetri, întorcandu-se odată la 15 zile. **Una pendulă de perete**, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile. **Una harmonică** superioară, burduf dublu, colțurile legate, cu 21 clape și 8 basurĭ, toate de oțel. **Un ceasornic de masă**, de lemn de stejar, representând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale. Cumpărate de la «Compania generală», Biurou de importațiune, Bucureștĭ, strada Smârdan, No. 29, etajul I.

O bicicletă de curse «Imperial», cea maĭ cunoscută marcă engleză. **Un gramofon mare**, fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăcĭ marĭ marca «Inger», cântate de ceĭ maĭ bunĭ artiștĭ. **Un serviciu de lavoir de faianță**, compus din 5 bucățĭ. **O lampă** ultima creațiune, model «Cometa Halley», sistem american, cea maĭ economică și luminoasă. Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucker, Bulevardul Elisabeta, No. 15. sub Hotel Princiar.

O jardinieră de metal argintat, cu vas verde. **O fructieră** argintată și aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă «Naumann» de mare lux, una din cele maĭ solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiunĭ Siedel & Naumann din Dresda, singurele biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la postele germană și română. Reprezentant general D. Leonida Piorkowski, Bucureștĭ, str. Știrbeĭ-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, frumos gravat. **O pendulă** mare de perete, frumos ornată și **un serviciu** compus din : o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil, marcat de Stat. Toate acestea cumpărate dela cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicăria Colțeĭ», Bucureștĭ, str. Colțeĭ, No. 31.

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătae, ultima noutate. **Un ceasornic de biurou**, cumpărate de la marele magazin de bijuterie, ceasornicărie și argintărie Jean Schmidt & Const. Stratulat, Bucureștĭ, calea Victorieĭ, 53.

Un gramofon mare, una vioară, una harmonică, una mandolină, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, Victorieĭ, 54.

Una trusă pentru damă, cu treĭ sticluțe și cu necesar de toaletă. **Una trusă** de manevră pentru domniĭ ofițerĭ. **Treĭ truse** de piele fină pentru manicure. **Treĭ pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. **Treĭ pudriere** cu pudrurile lor. **Treĭ oglinzĭ nichelate** pentru masă. Cumpărate de la cunoscuta Droguerie Princiară Const. C. Popescu, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână, sistemul cel maĭ nou și **un gramofon** marca «Melodion Carmen-Sylva», de cea maĭ mare perfecțiune, împreună cu 6 plăcĭ marca «Premier-Record», având cântece româneștĭ. Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașinĭ de cusut, biciclete și gramofoane: «Compania anglo-americană» din Bucureștĭ, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Piteștĭ și Câmpina.

O mașină de cusut, de familie, «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, No. 38, colț cu strada Brâncoveanu.

Alte 10 mașinĭ de cusut comandate în străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. **Un plug de oțel** cu două brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică Rudolf Bacher, Raudnitz (Bohemia), representată în România prin marea casă de mașinĭ agricole și industriale : Soc. în comandită Weil, Joseph & Co succ., Bucureștĭ, str. Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal», cu patru ochiurĭ din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, Bucureștĭ, calea Văcăreștĭ, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, Bucureștĭ, str. Academieĭ, 25.

Un șearpe de aur (colier) pentru gât, de mare valoare. **50 casete** conținând fie-care pudră și săpun „Flora", făcute anume pentru abonațiĭ ziaruluĭ „Universul".

Afară de acestea, toțĭ abonațiĭ maĭ primesc gratuit un volum din **«Memoriile Regeluĭ Carol I al Românieĭ,** saŭ un volum din cărțile ce apar în editura ziaruluĭ „Universul" tipărite anume pentru abonațĭ.

Prețurile de abonament sunt aceleașĭ : **Pentru un an leĭ 18 ; pe 6 lunĭ leĭ 9,15 ; pe 3 lunĭ leĭ 4,65.**

Anul XIII —No. 785 5 Bani în toată ţara 5 Miercurĭ, 23 Maiŭ 1912.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 2.00 pe an în toată ţara

Redacţia şi Administraţia
No. 11,—STRADA BREZOIANU,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marţea

Indienĭ Tehuelşĭ plecând la o vânătoare de pasărĭ numite Guanaco.—(Vezĭ pag. 5656)

VÂNĂTOAREA DE GUANACO

Partea de sud a Patagonieĭ e aproape în întregime populată de tribul indienilor Tehuelşĭ, nomazĭ carĭ trăesc maĭ mult din vânătoare şi din vânzarea animalelor.

Agricultura şi meşteşugurile le sunt cu totul necunoscute. Ţinuturile pline de vânat le sunt de ajuns, şi eĭ îşĭ întind corturile făcute din pieĭ în locurile carĭ le convin, schimbându-se din loc în loc, după gust.

Aceste mutărĭ sunt bazate pe goanele vagabonde ale grupurilor de guanacos, principalul vânat ce urmăresc.

Spre sfârşitul luĭ Octombrie, epoca când începe primăvara în Patagonia, Tehuelşiĭ întreprind vânătorĭ de guanaco.

In acel timp puiĭ nu sunt încă născuţĭ şi cele maĭ căutate blănurĭ sunt acelea carĭ şi le procură tăind pântecile mameĭ.

Blana puilor, care e foarte fină, servă la confecţionarea celor maĭ frumoase rochiĭ şi se vinde foarte scump de către aceia carĭ le cumpără maĭ întâĭ de la unul din membriĭ tribuluĭ.

Pentru indieniĭ din Patagonia, această epocă e de o importanţă capitală. Urcaţĭ pe caĭ, pot, graţie extraordinareĭ agilităţĭ a picioarelor cailor lor, să urmărească vânatul în curse adevărat nebune.

Felul de a vâna al acestor indienĭ merită să fie povestit.

In dimineaţa uneĭ expediţiĭ, eĭ înşeauă un cal pe care va încăleca, având legat cu o sfoară un altul care îĭ va servi de schimb.

Vânătoriĭ pornesc douĭ câte douĭ, călărind în direcţiĭ diferite, formând un cerc enorm, în centrul căruia, sistematic, gonesc vânatul.

Cercul se restrânge din ce în ce. Atuncĭ se dă drumul câinilor carĭ iaŭ la goană pe guanaco, ce se adună la un loc înspăimântaţĭ, având printre eĭ şi câte unul saŭ douĭ struţĭ.

Poziţiunea ce ia guanaco când e atacat e foarte bizară: se ţine drept câte-va secunde şi pe urmă porneşte într'o goană nebună, făcând sărituri extraordinare.

In acest timp indieniĭ se apropie mereŭ, precipitându-se asupra vânatuluĭ cu strigăte sălbatece. Eĭ leagă de o sfoară treĭ pietre marĭ şi această armă o aruncă în primul animal care le ese înainte.

Am spus că eĭ vânează câte douĭ. Acela care întovărăşeşte pe vânător, în momentul când animalul e rănit, sare după cal şi ridică vânatul după ce a murit. In acel timp tovarăşul săŭ porneşte înainte cu o nouă ardoare în urmărirea trupelor de guanaco şi face alţĭ prizonierĭ.

Vânătoarea urmează astfel pe o întindere considerabilă, oameniĭ galopând mereu, în vreme ce prăzile lor rămân moarte pe pământ.

Aceste vânătorĭ sunt foarte curioase, şi acolo pe unde indieniĭ Tehuelşĭ au trecut au lăsat urme de la un capăt la celalt al Patagonieĭ, Punta-Arenas, Buenos-Aires.

Rasa lor tinde să dispară, ceea ce e de plâns, de oare-ce eĭ posedă marĭ calităţĭ; fisiceşte vorbind, nu sunt uriaşĭ, dar de sigur e una din cele maĭ frumoase rase din lume.

MAYNE REID

TRIBUL BALADIENILOR

La eşirea din Poëbo se întinde d'alungul ţărmurilor măriĭ, parcurgând o lungime de 12 km. aproape, o câmpie largă, fertilă, bine udată, acoperită cu păşunĭ frumoase şi cocotierĭ. Aci s'ar putea instala, în această execelentă condiţiune, staţiunĭ agricole, pentru că e una din cele maĭ plăcute părţĭ ale insuleĭ, ce am văzut-o.

Această câmpie conduce la tribul Balade, unde m'am decis să stabilesc un noŭ centru de exploraţiunĭ. Cel puţin trebuia să găsesc în aceste părţĭ o locuinţă gata, căcĭ eram sigur că maĭ existaŭ vr'una din vechile locuinţe, părăsite azĭ, locuite de primiĭ coloniştĭ aĭ insuleĭ.

Am fost primit cu mare bucurie de indigeniĭ din Balade, aşa cum nu poţĭ fi primit aiurea. In adevăr mergeţĭ şi vedeţĭ acest popor. In momentul în care debarcĭ, fiecare se oferă să-ţĭ satisfacă dorinţele. Voeştĭ să vânezĭ? Unul din eĭ te va conduce la marginea uneĭ stufăriĭ, unde veĭ împuşca o sumedinie de raţe. Ţi-e sete? El se va urca în cocotierĭ cu agilitatea uneĭ pisicĭ. Dacă vr'un pârăŭ saŭ vr'o mlaştină îţĭ împiedică drumul, umărul celuĭ dintâiŭ venit te va transporta de cealaltă parte. De ploaie ca să te adă posteştĭ, în câte-va secunde se vor duce să-ţĭ aducă, din pădurile vecine, frunze marĭ de bananierĭ saŭ vr'o manta din coaje de niaulĭ.

S'a făcut noapte? O torţă răşinoasă îţĭ luminează calea şi în fine în momentul plecăreĭ d'aci, din aceste locurĭ ospitaliere, inima ţi se întristează şi parcă n'aĭ vrea să te desparţĭ de ele.

Acest trib îmĭ aminteşte o mulţime de clipe fericite. In acest port apele liniştite e locul unde năvile aŭ ancorat, înconjurate de miĭ de lotce, pline cu sălbaticĭ, ce veniseră să salute pe vizitatoriĭ lor. Cook a fost bun şi indulgent cu insulariĭ. Aveaŭ puţin lucru să-ĭ dea în schimbul numeroaselor darurĭ ce primeaŭ de la el; dar l-aŭ răsplătit şi eĭ cu o primire sinceră şi plină de bunăvoinţă; de aceea şi acest navigator le laudă foarte mult caracterul şi purtarea lor faţă de Europenĭ. Cât aŭ stat acolo, Engleziĭ aŭ cercetat ţara şi aŭ studiat pământul şi ierburile luĭ; între alte lucrurĭ aŭ găsit o specie de păsărĭ marĭ cu pene briliante, ce şedeaŭ împrejurul caselor şi azĭ nu ştie nimenĭ ce s'aŭ făcut aceste păserĭ, căcĭ nu s'aŭ maĭ găsit în nicĭ o parte a insuleĭ.

Cu toate acestea Forster, naturalistul expediţiuniĭ, vorbeşte despre un fapt ce nu-mĭ pare să fie spre cinstirea indigenilor şi pe care îl scuza cu optimismul săŭ natural: locuitoriĭ din Balade, carĭ, de obiceiŭ, nu vindeaŭ nutrimente englezilor, aŭ făcut schimb cu eĭ în una din zile cu un peşte din specia Vetrodoni. Adus pe bord, peştele a produs desgust din pricina formeĭ luĭ; pe de altă parte naturaliştiĭ doreaŭ să-l desemneze, de aceea nu l-aŭ mâncat îndată, ceea ce a folosit echipagiuluĭ, căcĭ i-a scăpat de la o moarte sigură; un animal care a mâncat maţele acestuĭ peşte, a murit; de asemenea fraţiĭ Forster carĭ gustaseră niţel din ficatul aceluĭ peşte, eraŭ cât p'aci să moară. Cât priveşte pe indigenĭ, când l-aŭ văzut a doua zi spânzurat afară, aŭ făcut ceea ce trebuia făcut cu o zi maĭ înainte, adică prin gesturĭ expresive au făcut pe englezĭ să înţeleagă că peştele trebue aruncat în apă.

Forster istoriseşte această scenă cu cea maĭ mare nevinovăţie şi fără să arate vre-un sentiment de răceală împotriva acelor oamenĭ carĭ puţin a lipsit de a-ĭ cauza moartea. Eŭ voiŭ face însă ceea ce acest învăţat n'a crezut că e bine să facă şi acum, cu cunoştinţa ce am putut dobândi despre acest popor, pot afirma că eĭ ştiaŭ foarte bine că, vânzându-le peştele, îĭ expunea pe englezĭ la o moarte sigură; singurul lucru care m'ar face să fiŭ în favoarea acestor indigenĭ, este că în acel moment voiaŭ să pună numaĭ la încercare temperamentul şi ştiinţa oaspeţilor şi de aceea, a doua zi, când aŭ venit la vas şi când aŭ văzut că peştele n'a fost mâncat, eĭ carĭ cunoşteaŭ lipsa cea mare de nutriment proaspăt ce o aveaŭ engleziĭ, s'aŭ încredinţat că aceştia aŭ găsit peştele otrăvit şi, ca să se ferească de urmărĭ rele, s'aŭ grăbit să spună adevărul.

După Kook, cavalerul Bruny d'Entrecasteaux a vizitat în 1792, tribul Balade; venea să afle soarta expediţiuneĭ comandată de nenorocitul Perause; dar cât de mult diferă povestirile acestuĭ marinar francez de acelea a luĭ Forster, naturalistul luĭ Cook. Avea o figură plăcută, optimist, puţin gânditor, considera pe acest popor noŭ ca dotat cu o natură inofensivă, nestăpânit de pasiunĭ violente şi chiar de plăcerĭ. D. Entre-casteaux nu cunoştea pe aceştĭ indigenĭ de cât din istorisirĭ şi decepţiunea a fost amarnică când, debarcând, a văzut pe insularĭ ţinând în mâinile lor oase de oamenĭ, încă acoperite cu carne, din carĭ muşcaŭ cu o vie satisfacţie.

Dar soarta a voit ca expediţiunea franceză să ajungă în această ţară în unul

din aceste momente, în care insularul nu era omul liniștit, cum il întrevăzuseră englezii. Baladienii abia mântuiseră un războiu înfocat în care, după obiceiu, i se prenumărau victoriile și pagubele făcute ambelor părți. Câte-va din sate au avut colibele arse, câmpiile distruse, cocotierii devastați, câteva capete și cranii de curând despuiate ședeau de strajă în vârful unor lungi frigări, pe când restul corpurilor serveau de hrană.

Baladienii erau foarte întărâtați, dar nici șeful expedițiunei franceze nu era mai puțin, văzând aceste cruzimi. In cea din urmă ancorare la Tonga-Tabu, a avut loc o încăerare între indigeni și francezi. Doi mateloți au fost grav răniți. Acest lucru a făcut pe D'Entre-casteaux să-și schimbe părerea despre ei; îi găsea că sunt o rasă urâtă, ostilă, antropofagă și în primele zile n'a permis nimănui să se urce pe bord. Pentru cei ce cunosc pe Neo-Caledonieni, asta e o injurie. N'a trebuit mult chiar unui popor civilizat să provoace războiu.

Au început ostilitățile prin furturi cutezătoare, îndată ce le-a fost permis să se suie pe bord; pe uscat luau uneltele din ochii lucrătorilor și fugeau cu ele în pădure; toate topoarele dispăreau în modul acesta. Câte odată veneau lângă marinari, ținând în mână bucăți din corpurile dușmanilor lor și mâncând cu o poftă nebună; fisionomia lor par'că ne spunea: „Vedeți, și noi știm să ne omorâm dușmanii și să le mâncăm carnea".

Ce descripțiune putea face D'Entre-casteaux despre o țară distrusă de războiu și în fața acestor scene de canibalism? Descrierea ce ne-o face nu e de loc plăcută: ne arată țara acoperită cu o vegetațiune în agonie, locuită de un popor flămând, stearpă, rău lucrată, îndepărtată de agricultură. In fine, acest navigator împinge până acolo pesimismul încât afirmă că îmbrăcămintea indigenilor nu e inspirată de pudoare, ci de necesitatea de a se feri de insectele țărei. Această bizară afirmațiune e cu toate acestea una din cele mai adevărate pentru că, deși nici odată n'am avut ocaziunea s'o remarc singur, alți călători au găsit pe Neo-Caledonieni cu totul goi.

Entre-casteaux e și el unul din europenii cei rari cari au putut să asiste la ceremoniile revoltătoare ce însoțesc masacrul prizonierilor. E foarte interesant în acele colonii unde se întâmplă aceste spectacole, arătându-ne pe executor care într'o mână ține o lance ca să omoare victima, iar în cealaltă un topor de cremene lat cu care separă carnea de oase și-i desface măruntaiele ca să le distribue tovarășilor, cari în acest timp urlă și joacă în juru-i.

Nu voi ști să descriu oribila furie cu care acești sălbatici se aruncă asupra prăzii umane și o mănâncă; însă, din potrivă, acest marinar atribuia aceste acte sălbatice foamei și lăcomiei, iar nu supraexcitațiunei, în care se găseau atunci indigenii. La acești sălbatici, aceasta e răzbunarea, bucuria triumfului împinsă până la cele din urmă margini, până la rătăcirea minții, până la pierderea ori-cărui simțământ omenesc. In felul de mai sus gândesc acești sălbateci, că-și răzbună amicii omorâți în războiu, așa știu ei să celebreze o victorie.

Cei mai mulți din indigenii din Balade cunosc puțin limba franceză; aceasta m'a mirat, pentru că de mult nu mai sunt nici coloni, nici misionari, nici soldați în acest ținut. Am împărtășit uimirea mea șefului, cu atât mai mult cu cât la Poebo, unde misionarii sunt instalați de mult timp, găsești cu multă greutate un interpret.

— „Asta e faptul urmărit de misionari, cari găsesc în genere mai comod și mai sigur să-și ajungă scopul, învățând mai întâi limba indigenă, pentru ca în urmă să le explice principiile religioase în propria lor limbă, îmi răspunse șeful, făcând semnul crucii.

Șeful se numea Onudo-Turo; suferise cinci ani de captivitate la Taiti, unde l-au expediat tot în acelaș timp cu șeful Hienguenei și ca și acesta din urmă n'a păstrat obiceiurile celor din Balade, ci a adoptat deprinderile taitiene, cele mai desfrânate posibil. Șeful Onudo s'a întors bețiv și fără demnitate; deși tânăr, a lăsat, la reîntoarcerea sa, autoritatea lui în mâinile lui Goa, rudă cu el și nu se îndeletnicea de cât cu băutura.

(Va urma).

Trad. de **D. D. Tomescu-Putna**

VENITURILE UNUI TRANSATLANTIC

Când companiile de navigație lansară cele două orașe plutitoare care sunt «Provence» și «Lusitania», se întrebau prin public dacă veniturile acestor giganți ai mărilor, mari mâncători de cărbuni, vor acoperi cheltuelile companiei.

Ultimele călătorii ale «Lusitaniei» și «Mauritaniei», cari sunt printre cele mai mari vapoare din lume, au probat că aceste credințe nu erau după placul publicului.

Adunând costul cărbunelui consumat, al huilei, al apei. al mâncărurilor și al celorlalte cheltueli, adunând lefurile ofițerilor și ale echipagiului, fără a uita să se adaoge aci și dobânda capitalului ca și amortizarea sa, drepturile portului și asigurările, se socotește că voiajul dus și întors al fie-căruia din aceste vapoare costă pe companie 449,750 de franci.

De altă parte, adunând ceea ce aduce transportul mărfurilor și al pasagerilor, subvenția guvernului englez, beneficiul produs din vânzarea vinului și țigărilor, călătorilor, se obține un total de 783,750 franci. O simplă operație de aritmetică permite de a fixa la 339,000 franci beneficiul net pe care-l aduce companiei călătoria de dus și întors între Europa și America a fie-căruia din imensele sale steamere.

Fericiți acționari.

Tr. Popescu

Sfârșitul sclavajului în Maroc

„Douăzeci de duros tânăra sclavă!" Acesta era strigătul, pe care oricine îl putea auzi până acum un an pe străzile Fezului. Acum în urmă, acest obicei barbar de a se vinde tinerele femei, rămase încă în ființă, dar numai prin unele cartiere mai depărtate ale orașului.

Odată cu implântarea drapelului francez, civilizația avu o puternică înrâurire asupra triburilor îndârjite. Comandantul Brémond, a avut deseori ocazia să uzeze de adevărate masacre pentru a putea ține în frâu manifestațiile sălbatece ale marocanilor fanateci.

Sultanul Mulay-Hafid, mai ales, a forțat mereu pe francezi să lupte cu aceleași arme: cruzimea și barbaria. Acest sultan era aproape îndumnezeit de unele triburi de arabi; cari, oprimați de francezi și risipiți, apăreau de odată, căzând ca un ciclon asupra tuturor europenilor. Desele hărțueli și masacrări dintr'o parte și din alta aduceau nenorociri mai cu seamă asupra femeilor și copiilor.

Intr'un atac oarecare dintre arabi și europeni, aceștia din urmă prindeau pe femeile indigene nu pentru a le schingiui, ori vinde, ci pentru a le libera și a le deprinde cu civilizația; — pe când sălbatecii arabi, prinzând pe femeile europene, le vindeau pe cele frumoase, le tăiau capul ori le spânzurau pe cele mai urâte. Copiii erau de asemeneea vânduți ori uciși în torturi.

Unul din motivele urei fără margini a arabilor contra europenilor — era tocmai cel mai principal: europenii nu respectau obiceiurile și tradițiile barbare ale marocanilor. Și era o tradiție foarte veche, ca sclavii masculini ori feminini să se vândă pe piețele publice întocmai cum se vând păsările și zarzavaturile. Ședeau trântiți jos, în grupuri, prin aceste piețe, cele mai frumoase arăboaice ,tânjind după un stăpân mai mult sau mai puțin frumos și bogat. E curios, cum aceste sclave sufereau cu plăcere orice maltratări și cruzimi de la stăpânii lor, dacă în schimb,stăpânii erau... frumoși și bogați.

Dintre toți comandanții trupelor europene, comandantul general Aubert a reușit să stârnească cu desăvârșire sclavajul, dând fiecăruia libertatea și dreptul de a fi cetățean.

Femeile acum sunt libere să urmeze sau să nu urmeze pe un bărbat, acesta neavând nici un drept material asupra lor. De aci mulți marocani au simțit nevoia căsătoriei, sfărâmând astfel străvechile tradiții cari păreau că nu pot fi clintite în decursul veacurilor. Aceasta este până acum acțiunea civilizatorică a francezilor în Maroc. Altădată Magrebul era țara sclavelor și a capurilor tăiate. Barbaria aceasta se întindea până în fundul Africei și până în poarta Mediteranei, spre Algeria.

Dar aceste vremuri dureroase au trecut.

Civilizația a fost stabilită în Maroc prin așezământul protectoratului francez — ceea ce, de șapte ani, Germania a încercat fără succes.

O LUPTĂ IN PAMPAS

Anul trecut s'a petrecut în pampasul Argentin o dramă care a lăsat văduvă pe dona Maria Terija Alcosta y Tores.

Bărbatul săŭ, don Majimos Alcosta y Tores, a fost omorât de indienĭ.

Intr'o noapte, don Majimos și dona Maria-Terija fură deșteptațĭ din somn de către *capataz* (intendent). Acesta le spuse că la vr'o 20 de leghe de acolo, ardea *estancia* (ferma) unuĭ englez, sir Maxwell. Flacărĭ gigantice se ridicaŭ spre cer,care căpătase o coloare roșiatică.Don Majimos dete ordin să se aducă maĭ mulțĭ caĭ și el împreună cu capatazul și câțĭ-va servitorĭ, plecară în goană. Tropotul cailor răsuna adânc în noapte și pe pustia pampasuluĭ.

Pe drum, la câțĭ-va kilometri de estancia luĭ sir Maxwell, don Majimos se întâlni cu o trupă de servitorĭ călărĭ. Aceștia eraŭ ceĭ scăpațĭ din măcel și carĭ isbutiră să fugă. Eĭ povestiră ceea ce s'a întâmplat, cum indieniĭ conduşĭ de un spion aŭ ciopârțit pe str. Maxwell,aŭ sugrumat pe nevasta sa și aŭ furat pe fata lor.

Surprinşĭ, ca și stăpânul lor, servitoriĭ nu aŭ putut să-ĭ vie în ajutor, și ceĭ ce aŭ putut scăpa cu viață aŭ fugit nebunĭ de groază. Dacă și alțiĭ aŭ putut scăpa, ca și eĭ, aceștia nu puteaŭ ști.

Don Majimos nu stete la gândurĭ. Poate vor putea să ajungă pe indienĭ și să le dea o lecție bine meritată. Dete pintenĭ caluluĭ și urmat de mica sa trupă, mărită încă prin servitoriĭ englezuluĭ, se puse în urmărirea lor. Cu toțiĭ eraŭ vr'o 16 saŭ 17.

Indieniĭ, auzind sgomotul produs de caĭ, fugiră, ducând înaintea lor turmele de boĭ, caĭ și de oĭ.

După o scurtă deliberare, don Majimos își împărți turma în două: o mică parte rămase în urmă, ca să prindă turmele, iar el, însoțit de capatazul săŭ și de câțĭ-va călărețĭ, se puseră în urmărirea indienilor. E drept că eĭ eraŭ puținĭ la număr, dar cu o carabină bună, în mâinĭ și maĭ bune, face maĭ mult de cât 50 de lăncĭ.

Și don Majimos se aruncă înainte cu o astfel de goană, în cât numaĭ calul capatazuluĭ și al unuĭ servitor se putură ține de el. Restul trupeĭ rămânea din ce în ce maĭ înapoĭ. Un râŭ se ivi înaintea lor, pe care îl trecură. Ajunşĭ de cealaltă parte a râuluĭ, văzură un grup de indienĭ care fugea.

Fără a asculta de spusele capatazuluĭ, care îl ruga să aştepte și sosirea celorlalțĭ tovarășĭ, el se aruncă nebunește spre indienĭ.

Totuşĭ el fu silit să se oprească. Strigăte de ajutor răsunaŭ în urma sa.

— Stăpâne, îĭ zise capatazul, indieniĭ atacă pe oameniĭ noștri. Să ne întoarcem înapoĭ.

— Să ne întoarcem! răspunse don Majimos, şi'şĭ îndreptă calul înapoĭ.

— Păjește-te stăpâne, zise din noŭ capatazul, aceștĭ indienĭ îndrăcițĭ pot să ne întinză vre-o cursă.

Iar don Majimos, scoțând un strigăt ascuțit, ca să anunțe pe tovarășiĭ luĭ, porni înapoĭ... Cel dintâĭ, el ajunse la râul trecut maĭ înainte.

De abia intră în apă și săgețile începură să plouă împrejurul luĭ. Calul săŭ, lovit în piept și în coaste, se cabră și căzu. Don Majimos, călăreț desăvârșit, sări în picioare jos.

Dar inimicul nu se vedea. De după copacĭ, din mijlocul tufișurilor, din erburĭ, săgețile răpăiaŭ, amestecate cu câte o bubuitură de carabină.

Don Majimos căzu. In acelaș timp, sălbaticiĭ se aruncară asupra luĭ și-l omorâră cu loviturĭ de lance.

Capatazul, înainte de a ajunge la râŭ, fu apucat de gât cu un laț,aruncat la pământ, după cal, și dat pradă cuțitelor indienilor. Celalt servitor căută să scape cu fuga, dar retragerea fiindu-ĭ atacată, el se luptă într'un mod disperat, omorând maĭ mulțĭ dușmanĭ, până ce și el căzu prada lăncilor lor.

Acelaș lucru s'a întâmplat și cu restul trupeĭ. Inșelațĭ, zăpăcițĭ de către indienĭ, eĭ, după o luptă eroică, muriră până la unul.

Indieniĭ își calculaseră bine atacul, iĭ atrase bine în cursă, și fără a putea avea vre-un ajutor de la cine-va, în această stepă Argentină, nenorociţiĭ servitorĭ, împreună cu don Majimos, căzură victima eroismuluĭ și dragosteĭ pentru semeniĭ lor.

Sereno.

Industrii indigene

Parcurgând Tunisul și văzând croitoriĭ, mănușariĭ și alțĭ meseriașĭ, te-aĭ putea crede transportat cu câte-va secole în urmă, în timpul stărostiilor.

Viața arabă, spre a putea să se manifesteze, n'are nevoie să recurgă la fabricĭ saŭ la industriĭ marĭ.

Nu doar că disprețuiesc modele noastre; eĭ chiar apreciază mult și fac abuz de console, garderobe și stofe venite din Franța. Cu toate acestea, marea majoritate poartă încă costumele antice ale vechilor credincioșĭ.

Negustor de căldărĭ

Croitoriĭ sunt în acelaș timp și broderĭ; acest meșteșug dublu cere mult gust și talent. Eĭ tae în stofă saŭ mătase culota bufantată făcută strânsă pe genunchiŭ și veste de o tăetură elegantă. Pe urmă „djeba“ rochie largă care seamănă cu tunicile antice și în fine burnuzul care se potrivește mișcărilor nobile, gesturilor statuare.

Fabricant de «belra» încălțăminte arabă

Meșteșugariĭ tunisienĭ, dintre carĭ mulțĭ sunt adevărațĭ artiștĭ, pot să îmbrace și să mobileze populațiunea, de la cel maĭ de jos om până la cel maĭ puternic caid.

Vesta și burnuzul sunt totdeauna brodate saŭ sutașate. Vesta se garnisește cu desenurĭ simbolice făcute cu mătăsurĭ multicolore; burnuzul e șutașat cu galoane înguste de mătase, totdeauna albe.

Văzând numărul mare de arabĭ carĭ merg cu picioarele goale, s'ar crede că Tunisul e lipsit de pantofarĭ. E de ajuns să parcurgĭ *belraji* spre a'țĭ da socoteală că acest meșteșug e în plină prosperitate.

Incălțămintea americană n'a înlocuit încă pantoful de piele galben saŭ pantoful brodat în care femeile arabe nu introduc de cât vârfurile picioarelor lor.

La Beja se fabrică un fel de pantofĭ ajurațĭ prea frumoșĭ.

Șelariĭ execută cu multă artă arnașamente splendide. Șelile se brodează cu fir de aur, mătase verde, galbenă și albastră. Călărețul poartă la mijloc o centură lată de aceeașĭ culoare cu șeaua și în care e înfipt pumnalul, pistolul și punga.

De mute orĭ șelariĭ brodează florĭ și motive pe carĭ le aplică pe piele, dar cele mai apreciate de cunoscătorĭ sunt acelea în care aurul saŭ mătasea sunt brodate de-a dreptul pe piele. Unelta sa e simplă, dacă se poate numi unelta o bucată de lemn care îĭ servă de reazăm mâneĭ când înfige acul în piele.

Fabricant de «kobkobs», un fel de pantofĭ de lemn

Incălțămintea bărbătească cea maĭ întrebuințată e „belra", un fel de pantof fără toc foarte practic, care permite arabuluĭ să se desculțe ușor când intră într'o moschee, într'o casă saŭ întrun magazin.

Belras se face din piele galbenă. Multe femeĭ arabe din clasa mijlocie umblu cu picioarele goale în casă; mosaicul din odăĭ e acoperit cu covoare.

Fabricant de insigne religioase

Pictor decorând oale

Vara, prăvălioarele sunt pline de pălăriĭ marĭ de paie brodate și împodobite cu pompoane pe care le poartă arabiĭ de la țară spre a le păzĭ fața de soare.

Mobilele arabe sunt fragile și frumoase. Cum lemnul e rar în Tunisia, mobilele se fabrică toate din lemn alb, puțin rezistent, dar care se pretează admirabil la orĭ-ce capriciu al sculptoruluĭ. Spre a remedia nesuficiența lemnuluĭ și spre a satisface trebuința culorilor strălucitoare ce le plac așa de mult, arabiĭ își pictează și-șĭ decorează mobilele. Le daŭ totdeauna un fond verde și pe el fac trandafirĭ rotunzĭ, pasărĭ și peștĭ fantasticĭ.

Arabul își pictează de asemena și diferitele vase. Eĭ nu se mulțumesc numaĭ cu forma acestor vase, ci le fac și diferite desemne cu totul naive: florĭ, păsărĭ, peștĭ, fiare saŭ cămile.

Când trecĭ pe la o ferărie eștĭ asurzit de sgomotul pe care îl fac lucrătoriĭ întinzând metalul.

Nu vorbesc de meșteșugariĭ îndemânatecĭ carĭ își fac farfuriĭ și vase admirabile, ci de aceia carĭ fabrică căldărĭ vulgare pe carĭ arabiĭ le cumpără după greutatea lor.

Toate aceste industriĭ maĭ luptă și acum contra cameloteĭ importate din Europa. Dar dacă vocĭ elocvente nu se vor ridica în favoarea lor, vor dispare în curând. S'ar putea oare împiedica ceea ce s'a convenit să se numească *progres?*

Vetor.

DIN TOATĂ LUMEA

Avalanșele în Alpĭ

Avalanșele Alpilor, imense și sgomotoase prăvălirĭ de zăpadă, au efecte mărețe și îngrozitoare. Ele sunt dintre cele maĭ pitorești fenomene ale Alpilor și se prezintă sub maĭ multe forme: câte odată sunt îngrămădirĭ de zăpadă, carĭ se scobor din stâncĭ și alunecă ușor în pâraurile pietroase; altă dată sunt straturĭ de zăpadă, pe carĭ vântul le grămădește pe marginea uneĭ prăpăstiĭ saŭ pe creasta stâncilor, unde fiind lipite de bază, se prăvălesc sub propria lor greutate și cad chiar în direcția vântuluĭ, care le-a format. Avalanșele în formă de pulbere de zăpadă sunt cele maĭ periculoase, cele maĭ puternice și cele maĭ neregulate. Ele aŭ loc iarna și la începutul primăvereĭ, când pe un strat de zăpadă întărită cade o mare cantitate de zăpadă nouă. Căderea lor se face cu o repeziciune crescândă și cu o furie teribilă, întocmaĭ ca un torent ale căruia valurĭ s'ar ridica unele pe altele la o înălțime spăimântătoare. Nu se vede de cât un vârtej de pulbere, ce care-l însoțesc tunete zgomotoase. Norĭĭ de zăpadă fac vederea curentuluĭ imposibilă. Arboriĭ trosnesc și stâncile se zgudue. Adesea s'a văzut cum avalanșele desrădăcinează arboriĭ cu sutele, dintre ceĭ maĭ bătrânĭ și falnicĭ aĭ pădurilor, asvârlind în prăpastie oamenĭ și animale, rupând, răsturnând totul. Câte-odată avalanșa acopere căture întregĭ. Locui-

torii sunt acoperiţi sub grămezi de zăpadă mai înalte ca locuinţele lor.

Ţara Laponilor

In ţara Laponilor nu sunt de cât trei luni în an când natura se deşteaptă: Iulie, August şi Septembrie. In aceste trei luni, natura trebue să împlinească opera unui an întreg. Cea mai mică întârziere compromite existenţa omului. Dacă ovăzul întârzie de a fructifica şi de a se coace, Laponii n'ar mai avea pâine, căci un mic vânt de nord pustieşte tot. In aceste trei luni ale anului gheţurile se topesc, apele udă câmpiile, soarele încălzeşte aerul, plantele cresc văzând cu ochii, totul trăeşte ca un oraş în sărbătoare. Către sfârşitul lui Septembrie însă, o mică suflare a vântului de nord, prevesteşte Laponilor că moartea naturei se apropie. Animalele tac, păsările pleacă, ursul chiar se ascunde în vizuina sa. Noaptea acopere totul şi somnul cuprinde toate vieţuitoarele. Fluviurile îngheaţă şi peştii se ascund sub un strat de ghiaţă gros de 3—4 metri. Toată regiunea polară se transformă într'un palat de cristal, în care nimic nu se mai mişcă.

Niam-Niam

Spre apus de bazinul râului Bahr-el-Gazel trăesc negri cunoscuţi sub numele de Niam-Niam. Schweifurth îi descrie astfel: «Ei au capul rotund şi lat, părul des şi creţ, de o lungime excepţională, stufos şi dispus în şuviţe, cari le cad pe piept şi pe umeri; ochii ca migdala, sprâncenele groase, nasul pătrat, gura mare şi în toată figura o expresie de ferocitate brutală şi de o îndrăsneală războinică. Işi tatuează pieptul şi antebraţul cu diferite desemnuri, dar nu-şi diformează corpul. Bărbaţii sunt vânători, femeile lucrează pământul, care produce aproape de la sine diferite fructe».

Niam-Niam sunt aşa de pasionaţi pentru războiu şi vânătoare şi adoră chiar muzica. Piaggio a zis: «Un niam-Niam ar cânta din instrumentul său 24 de ore fără a'l părăsi o secundă, uitând chiar a bea şi-a mânca».

Bordeele Niam-Niamilor au totdeauna la intrare oale şi arbori, care servă pentru primirea trofeelor vânătoarei şi războiului. Se află chiar o măcelărie de antilope de diferite speţe, căpăţâni de porci mistreţi, de maimuţe, printre cari sunt şi craniuri de oameni. Toate sunt agăţate pe un pom, ca darurile de pe pomul de Crăciun.

In sfârşit, ca dovadă că Niam-Niamii sunt antropofagi, putem constata că în bordeele lor se găsesc oase de om, cari poartă urme de topor şi de cuţit.

Acestea sunt trăsăturile lor generale.

Trad. de **C. Simulescu.**

W. OERTEL

O călătorie în India

— Urmare şi sfârşit —

„Toţi în juru-mi tăceau, după ce sfârşii de citit scrisoarea, îmi împreunai mâinile într'o rugă de mulţumire multă şi fierbinte. „Bag de seamă şi înţeleg, zise Dawison, d'acum s'a sfârşit. Mă ofer ca cumpărător al întreprinderii D-v. O să-i pară bine lui fiu-meu cel mare. Spuneţi serios, primiţi?"

— „In adevăr, spusei eu, aşa mi-e în gând.

— „Bine, adăogă bătrânul Dawison. Atunci când voiţi, puteţi să-mi spuneţi condiţiile D-v. Cred că nu vă grăbiţi aşa de mult.

„Chiar în noaptea aceea, fiindcă somnul nu se lipise de geana mea, făcui toate socotelile pe 'ndelete şi'i pusei condiţiile mele, cari de sigur nu erau la fel cu cele ce-mi pusese mie Havrington odinioară, dar trebue să recunosc că recladisem aproape toate edificiile, îmbunătăţisem mult afacerile şi le dădusem o mare desvoltare şi în fine n'aveam nici o pricină să am scrupule faţă de bogatul Dawison, cum avusese Havrington, în dragostea lui faţă de mine.

„Tot în noaptea aceea, făcui ceva mai mult. Scrisei scumpilor mei părinţi şi le deschisei tot sufletul. Le spusei că voi veni cât mai iute şi le trimesei o însemnată sumă de bani, ca să pun cât mai de grabă capăt mizeriei lor. Nu vă pot spune, ce simţeam în acele momente. Imi venea să râz şi să plâng; dar vedeam bine că 'n India nu mai puteam sta. Dorul de ţară m'apucase cu atâta putere în cât nu mă puteam împotrivi.

„A doua zi îi spusei lui Dawison condiţiile mele. Nu le primi numai decât, ce e drept, dar cunoşteam bine vulpoiul şi-l lăsai să plece. Dedei de veste şi celorlalţi comercianţi, că vreau să-mi vânz întreprinderea şi se prezentară mai mulţi doritori. Indată ce Dawison băgă de seamă c'are concurenţi, primi numai decât condiţiile impuse de mine şi după puţine zile îi predai totul. Avui bucurie să constat că oamenii nu mă iubeau mai puţin decât pe Harrington şi fui mişcat părăsindu-i. După ce regulai toate afacerile, părăsii Calcutta şi mă coborâi pe luntre până la insula Sagar, unde ancorase o corabie ce mergea spre Europa. Călătoria fu fericită, ajunsei în Anglia sănătos şi plin de speranţă.

„Harrington nu mai putea de bucurie văzându-mă; tot aşa şi bunul brutar care mă primise, când n'aveam ce mânca. Harrington mă rugă să rămân la el, şi să trăim împreună. Dar când mă auzi, ce mă chema în ţara mea, încetă cu rugăciunile. N'avea copii, dar inima-i bună simţea în destul puterea dorului ce mă atrăgea spre ţară. Invidia pe părinţii mei pentru dragostea fiiască ce le purtam şi din pieptu-i scotea suspine adânci. Il invitai să vie la noi la primăvară. Primi fără să se gândească că nu e după cum vrea omul, ci după cum vrea „Cel de sus". După plecarea-mi din Londra se îmbolnăvi şi după o lungă suferinţă D-zeu îl chemă la sine iar vrednica-i soţie, cu care dusese o căsnicie fericită, timp de 40 ani, îi urmă puţin după aceea. Averea lui rămase rudelor cari se purtase bine cu cei doi soţi.

„Cu o corabie plecai îndată la Hamburg. O furtună de sentimente îmi năvăli în suflet, când păşii iarăşi pe pământul Europei. Ori-cât de mult aş fi vrut s'ajung mai repede pe ţărmul ţării mele, fui nevoit să rămân o zi la stăpânu-meu de altă dată, care mă primi cu dragoste. Trimisese părinţilor mei sumele, ce le trimeteam din când în când şi de la el aflai că trăiau în adevăr. Ah, ce bine-mi făceau vorbele lui. Ori-cât m'aşi fi grăbit, călătoria dură mult, prea mult pentru nerăbdarea mea... La Berlin vizitai mormântul negustorului la care învăţasem comerţul cu adevărat. Bietul om murise de mult. Ce bucuros mi-aş fi arătat recunoştinţa ce simţeam pentru el. In ultimul timp afacerile nu-i mai merseră ca la început şi fiu-său era comptabil într'un magazin, fără să aibă speranţa să întreprindă vre-o afacere pe socoteala sa. Imi fu dat să-mi arăt recunoştinţa ce simţeam pentru tată-său. L'am ajutat şi a ajuns om în rândul oamenilor. De la Berlin ajunsei iute la mine acasă.

„Cum îmi bătea inima când zării din depărtare turla bisericii, zidurile vechi, înegrite de timp, satul în care mă jucasem ca copil. Viile nu înverziseră încă şi munţii erau suri, primăvara nu se împodobise încă cu rochia-i verde; dar cât mi se părea mie de frumos locul, unde nu mai fusesem d'atâta timp. Toate splendorile Indiei dispăreau în faţa acestor munţi, acum goi; căci aci îmi era patria. Amintirea copilăriei mele îi dădea un farmec care întrecea toate frumuseţile din lume.

„Oricât eram de fericit la gândul că sunt aşa de aproape de scumpii mei părinţi, mi-era teamă că revederea neaşteptată să nu le facă rău. Imi stăpânii dorul şi-mi trimisei bagajul la un han din marginea satului. O luai spre casa părintească, dar n'o mai găsi. O nimicise un foc şi'n locul zidurilor sfinte pentru mine, se ridica acum o clădire nouă, solidă. O groază de nedescris îmi cuprinse sufletul. Zării casa vecinului Ernani, la care învăţasem ca ucenic. Intrebai, Era tot un fel de prăvălie cu tot felul şi recunoscui pe tovarăşu-mi de joc, pe Oscar d'altă dată, în negustorul care şedea în dosul tejghelei. Nu mă recunoscu, căci soarele Indiei mă înegrise şi atâta vreme de când lipseam, adusese mare schimbare şi în viaţa şi în înfăţişarea mea.

— „Caut pe bătrânul negustor Ernani, zisei intrând.

„El se uită cercetător la mine.

— „Tata a murit de mult, răspunse el, poate eu...

„Atunci nu mă mai putui stăpâni,

îi întinseĭ mâna zicându-ĭ: Nu mă maĭ cunoştĭ Oscar?

— „Doamne, zise el, nu ştiu.

„Atuncĭ îĭ spuseĭ cine eram şi el se aruncă în braţe-mĭ.

— „Ce fac părinţiĭ meĭ? Unde sunt? îl întrebaĭ eu. Aci văd c'a ars casa.. nu cumva li s'o fi întâmplat vr'o nenorocire?

„Mă chemă în odaia de lângă prăvălie şi-mĭ povesti că, desigur, părinţilor, săraciĭ, le arsese totul şi abia şi-aŭ putut scăpa viaţa; dar tocmaĭ atuncĭ a sosit suma ce le trimesesem ş'aŭ scăpat de orĭ-ce nevoe. D'atuncĭ, continuă el, trăesc fără grijă nădăjduind venirea mea. Spuse că se duce des pe la eĭ şi totdeauna se bucură, văzându-ĭ sănătoşĭ şi unchiul Enric e tot bătrânul d'altădată şi se bucură c'o să vorbească cu mine de India.

„Il rugaĭ de grabă să dea fuga la părinţiĭ meĭ şi să-ĭ pregătească pentru revederea mea. Curând după aceea mă voiu duce şi eu după el. Se duse, după ce-mĭ arătă în piaţă casa lor d'acuma. Ah, minutele aşteptăriĭ mi se părură lungĭ ca aniĭ. La urmă, nu mă maĭ putuĭ ţine; dedeĭ şi eu fuga. Când ajunseĭ în piaţă şi mă apropiaĭ de casa unde şedeau cu chirie, văzuĭ pe mama la fereastră. Mă recunoscu numaĭ decât, scoase un strigăt de bucurie şi-mĭ întinse braţele. Din câteva sărituri ajunseĭ la dânsa şi m'aruncaĭ la pieptu-ĭ. Clipa asta răscumpără toate amărăciunile pe carĭ le 'ndurasem. N'aş fi schimbat-o pe toate splendorile Indieĭ. Din braţele eĭ, alergaĭ într'ale bietuluĭ tată, care nu putea rosti nicĭ un cuvânt de mişcat ce era. Chiar şi unchiul Enric, care-şĭ tot trăgea mustaţa albă ca zăpada, plângea aproape cu hohote când îl îmbrăţişaĭ.

„Cine era maĭ fericit ca mine?

„Ceea-ce-mĭ acordase D-zeu în îndurarea Sa, abia acum începu să aibă preţ pentru mine, căcĭ îmĭ înlesnea mijlocul să înfrumuseţez şi să îndulcesc viaţa acelora ce fuseseră ceĭ maĭ dintâĭ şi ceĭ maĭ binefăcătorĭ aĭ meĭ şi carĭ nu trăiseră toată viaţa decât pentru mine. Şi ce mare era bucuria scumpilor meĭ părinţĭ. Nu le veneau să crează ochilor că aŭ iar în mijlocul lor pe copilul iubit, care le lipsise atâta vreme şi pe care-l crezuseră mort. Şedeam între eĭ; mama m'apucase de mâna dreaptă, tata de cea stângă şi bietul unchiu îĭ părea rău că nu maĭ aveam şi o a treia mână pe care s'o poată ţine şi el într'a luĭ.

„Sosirea mea făcu mare vâlvă în târguşor. Veciniĭ şi prieteniĭ, tovarăşĭ de joc şi de copilărie dădeau fuga să salute pe cel ce se întorsese şi să-ĭ asculte povestile. Dar trecu şi furtuna bucurieĭ şi fericirea liniştită a caseĭ îşĭ reluă mersul. Atuncĭ se simţi unchiul Enric la largul luĭ şi era mândru că fusesem şi eu pe unde a fost el. Starea mea îmĭ dădea putinţa să pregătesc părinţilor nişte bătrâneţe frumoase. Fireşte că nu-ĭ puteam schimba de la vechiul lor fel de viaţă şi mie nu-mĭ fu greu să revin iar la un traiu simplu. Din neorocire, bucuria nu-mĭ fu de lungă durată. Unchiul părăsi cel dintâiŭ cercul drag; căcĭ viaţa neregulată din tinereţe nu rămăsese fără urme. Muri liniştit, de moarte bună. După doĭ anĭ bătrânul meu tată şi cu mine plânserăm cu lacrămĭ fierbinţĭ moartea celeĭ maĭ bune mame. Ah, ea lăsă un gol mare în urmă-ĭ şi ochiĭ bietuluĭ tata nu se maĭ uscau având mere pe buze numele eĭ. Ea plecase la Domnul nostru, în care crezuse şi după o jumătate de an îmĭ dete şi tata ultima binecuvântare. Rămăseĭ orfan, singur, părăsit de lume. Maĭ stătuĭ un an în târguşorul nostru, îmĭ cumpăraĭ apoĭ moşia asta, ca să am o ocupaţie. Mă uit cu dor la cer, unde-ĭ voĭ regăsi. După mine n'o să plângă nimenĭ, când oĭ muri"—îşĭ închee el cu durere povestirea.

Trad. de **Tomescu-Putna**

DIVERSE

Girafele în Africa.— Mulţĭ susţin că în curând girafele vor dispare după suprafaţa pământuluĭ.

Un călător englez desminte acea'tă credinţă. Dânsul a explorat regiunea Zambezuluĭ, Uniwatsche, şi a dat peste maĭ multe cete de girafe. Asemenea a descoperit în maĭ multe ţinuturĭ numeroase cete de girafe. El conchide că girafele nu vor pieri.

Pădurile în Turkestanul rusesc. — Turkestanul rusesc este foarte sărac în pădurĭ. Pe o întindere de 162 milioane hectare, Turkestanul are 945 miĭ hectare pe munţĭ şi 16 milioane hectare pădure pe şes.

Acum se fac încercărĭ cu reîmpădurirea locurilor sterpe. Succesul obţinut a întrecut toate aşteptările.

Femeea în Egipt.— Afară de femeile copte, carĭ locuesc în oraşele marĭ şi cunosc civilizaţia europeană, condiţiunea femeeĭ în Egipt e cu totul diferită de a femeilor noastre.

Acolo femeile sunt considerate ca făcând parte dintr'o rasă inferioară. Ele trăesc maĭ mult în casă. Copiiĭ lor le dispreţuesc şi nu le daŭ ascultare. Ele n'aŭ nicĭ o instrucţie şi sunt fără caracter. Viaţa şi-o petrec stând tolănite pe divan, într'o indolenţă absolută.

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE

ZIARUL „UNIVERSUL"

abonaților săi la 27 Maiŭ, 1912

O Splendidă Vilă la Sinaia

«Vila Maria», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate.

O CAMERA DE CULCARE IN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de Industria Metalică «Marcu», Bul. Elisabeta, 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și str. Șerbănică, No. 10 Sucursala calea Victoriei, No. 107

UNA GARNITURA MOBILA DE STEJAR TAPISATA, PENTRU ODAE DE BIUROU

compusă din : una canapea, două fotoliuri și șease scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile Gildener Rosenthal & Hascal, București, strada Carol, No. 64, etajul I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, coloarea mahonului

entru intrare, compus din : Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania Americană», str. Carol, 74, lângă hotel Dacia

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din : 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase. **Un serviciu de vin** pentru șase persoane, compus din : una carafă și șease pahare de cristal bacara cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată. **Una pereche sfeșnice de alpaca**, argintate și bogat decorate. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasoarnice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Roller, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de perete, de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile. **Una pendulă de perete**, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile. **Una harmonică** superioară, burduf dublu, colțurile legate, cu 21 clape și 8 basuri, toate de oțel. **Un ceasornic de masă**, de lemn de stejar, representând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale. Cumpărate de la «Compania generală», Biurou de importațiune, București, strada Smârdan, No. 29, etajul I.

O bicicletă de curse «Imperial», cea mai cunoscută marcă engleză. **Un gramofon mare**, fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci mari marca «Inger», cântate de cei mai buni artiști. **Un serviciu de lavoir de faianță**, compus din 5 bucăți. **O lampă** ultima creațiune, model «Cometa Halley», sistem american, cea mai economică și luminoasă. Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucker, Bulevardul Elisabeta, No. 15, sub Hotel Princiar.

O jardinieră de metal argintat, cu vas verde. **O fructieră** argintată și aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă «Naumann» de mare lux, una din cele mai solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiuni Siedel & Naumann din Dresda, singurele biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la postele germană și română. Reprezentant general D. Leonida Piorkowski, București, str. Știrbei-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, frumos gravat. **O pendulă** mare de perete, frumos ornată și **un serviciu** compus din : o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil, marcat de Stat. Toate acestea cumpărate dela cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicăria Colței», București, str. Colței, No. 31.

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătae, ultima noutate. **Un ceasornic de biurou**, cumpărate de la marele magazin de bijuterie, ceasornicărie și argintărie Jean Schmidt & Const. Stratulat, București, calea Victoriei, 53.

Un gramofon mare, una vioară, una harmonică, una mandolină, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticluțe și cu necesar de toaletă. **Una trusă** de manevră pentru domnii ofițeri. **Trei truse** de piele fină pentru manicure. **Trei pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. **Trei pudriere** cu pufurile lor. **Trei oglinzi nichelate** pentru masă. Cumpărate de la cunoscuta Drogherie Princiară Const. C. Popescu, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână, sistemul cel mai nou și **un gramofon** marca «Melodion Carmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu 6 plăci marca «Premier-Record», având cântece românești. Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofoane : «Compania anglo-americană» din București, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut, de familie, «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, No. 38, colț cu strada Brâncoveanu.

Alte 10 mașini de cusut comandate în străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. **Un plug de oțel** cu două brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică Rudolf Bacher, Raudnitz (Bohemia), representată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale : Soc. în comandită Weil, Joseph & Co. succ., București, str. Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal», cu patru ochiuri din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, București, str. Academiei, 25.

Un șearpe de aur (colier) pentru gât, de mare valoare. **50 casete** conținând fie-care pudră și săpun „Flora", făcute anume pentru abonații ziarului "Universul".

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din **«Memoriile Regelui Carol I al României,** sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul" tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași : **Pentru un an lei 18 ; pe 6 luni lei 9,15 ; pe 3 luni lei 4,65.**

Anul XIII.—No. 786 5 Bani în toată țara 5 Miercuri, 30 Maiŭ 1912.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂPLĂRILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 2.60 pe an în toată țara

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
No. 11,—STRADA BREZOIANU,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare o dată pe săptămână, Marțea

In momentul când fetița voia să sară pe mal, monstrul făcu în bucăți luntrea.—(Vezĭ pag. 5664).

CONDAMNAREA IPOPOTAMILOR
IN ZAMBEZ

Ipopotamul are prietenĭ carĭ susţin că el e un animal cu totul inofensiv, în vreme ce alţiĭ susţin că e tot aşa de periculos ca un leŭ.

Acum vre-o zece anĭ, guvernămintele coloniale din Africa ecuatorială luară enormul pachiderm sub protecţiunea lor şi interziseră vânătoarea luĭ.

Astăzĭ însă autorităţile din Africa orientală au dat din nou voe să se vâneze ipopotamul.

Femeia maĭ ales e maĭ agresivă şi se poate cita la activul săŭ numeroase victime omeneştĭ.

Faimosul vânător de bestiĭ, Henry Seton-Karr, care s'a înapoiat dintr'o expediţie în Africa, povesteşte următoarele:

Unul din prieteniĭ săĭ, un colon englez, se însărcinase să plimbe pe Zambez o ceată de tinere fete indigene.

Preumblarea se făcea pe o pirogă mare, manevrată de şease indigenĭ. Pe când se înapoiau, în faţa oraşuluĭ Livingstone un ipopotam îşĭ făcu apariţia la o depărtare de treĭ sute metri.

Copiiĭ băteau din mâinĭ, veselĭ de această apariţie care îĭ distrau. Dar enormul animal, după o scufundare de câteva minute, reapăru acum la o distanţă de o sută metri. Englezul îngălbeni.

După cum prevăzuse, ipopotamul era întovărăşit de un puiŭ şi vederea pirogeĭ îl supărase, de aceea se pregătea de atac.

Englezul dădu ordin vâslaşilor să tragă la ţărm.

Speriaţĭ de apropierea monstruluĭ, negriĭ voiră să sară în apă spre a ajunge înot maĭ repede la ţărm. Englezul luă atuncĭ o decizie energică. Scoţând revolverul, ameninţă că va sdrobi creeriĭ aceluia care va încerca să sară în apă. Această energică atitudine salvă situaţia. Piroga ajunse la ţărm tocmaĭ la timp. Ultima fetiţă se pregătea să sară pe nisip în momentul când fălcile monstruluĭ făcea bucăţĭ piroga.

Acelaş explorator povesteşte că într'o noapte campase la vre-o două sute de metri depărtare de ţărm şi pe când se pregătea să se culce, auzi strigăte de ajutor.

Şi oameniĭ săĭ, campaţĭ la vre-o sută de metri distanţă, veniră în fugă să'l vestească că un ipopotam enorm intrase în campamentul lor.

Exploratorul refuză la început să'ĭ creadă. Dar sgomotul sonor produs de monstru îl convinse de adevăr. Luă puşca şi porni în spre campament.

Dar noaptea era aşa de întunecoasă că era imposibil să ocheştĭ ceva. Trase un foc la întâmplare şi monstrul, rănit sau nu, bătu în retragere.

A doua zi se constată că bucătăria impreună cu vasele eraŭ cu desăvârşire distruse.

Noua lege a atras în Rodesia numeroşĭ amatorĭ şi chiar vânătorĭ profesioniştĭ carĭ au declarat un războĭ crâncen ipopotamuluĭ.

Dar această vânătoare prezintă marĭ greutăţĭ.

Ipopotamiĭ din aceste regiunĭ s'aŭ obişnuit să se teamă de albĭ şi eĭ nu se expun să iasă din apă de cât cu marĭ precauţiunĭ. Cel maĭ mic sgomot îĭ face să fugă cu mare iuţeală.

Astfel, vânătoriĭ din Zambez aşteaptă momentul când monştriĭ vin să'şĭ facă siesta pe o parte a ţărmuluĭ umbrit de liane stufoase.

Guvernul din Rodesia întrebuinţează vre-o douăzecĭ de vânătorĭ plătiţĭ cu o sută leĭ de fie-care ipopotam omorât.

C. Arg.

LA WENZI

La două ore departe de Berlin, există un popor primitiv care şi-a păstrat cu sfinţenie obiceiurile, religia şi limba sa originală. Aceştia sunt Wenziĭ.

Avuseĭ curiozitatea să-ĭ cunosc şi să-ĭ vizitez, dar mă cam îngrijam de modul cum voiŭ fi primit.

— Foarte bine, mi se răspunse. Wenziĭ sunt foarte ospitalierĭ şi dacă voiţĭ să vă faceţĭ o idee generală de ţara lor, duceţi-vă într'o Duminecă.

Eĭ locuesc într'un arhipelag format din cincĭ sute, poate o mie de canalurĭ ale râuluĭ Sprea care trece şi prin Berlin.

Intr'o Sâmbătă, cu un alt tovarăş luarăm trenul pentru Cotbus, care este aproape în ţara wendică. O barcă lungă subţire şi ridicată în sus de ambele capete, veni să ne ia.

Norocul nostru fu că în ajun se făcuse o nuntă şi sărbătoarea, care ţine treĭ zile, de abea începuse, astfel că avurăm ocazie de a vedea cea maĭ curioasă petrecere ce mi-am putut închipui.

Mireasa poartă pe cap un fel de căciulă înaltă; ginerele are o eşarpă peste umăr. *Braschka* saŭ peţitorul are o pălărie cu treĭ colţurĭ.

*

Graţie unuĭ personaj destul de important, *antreprenorul căsătorieĭ*, puturăm să ne amestecăm şi noĭ printre lume. Acesta este rudă cu unul saŭ cu celalt dintre mirĭ şi el, cu paralele luĭ, răspunde de bogăţia meseĭ şi de bunătatea felurilor de mâncare.

Cu cât este lume maĭ multă cu atât nunta este maĭ splendidă, căcĭ fiecare îşĭ plăteşte partea sa atât rudele cât şi invitaţiĭ. E un fel de „pique nique" deschis la toată lumea. Trecătorul, străinul, cu banul luĭ poate lua parte. Intrarea e liberă, dar fiecare plăteşte intrând.

Antreprenorul căsătorieĭ, la prima vedere, ne păru a fi neamţ, dar după cum ni s'a afirmat, de când se pomeneşte, nicĭ un Wend saŭ vre-o Wendă nu-şĭ a amestecat sângele cu acela al Germanilor, şi trebui să zic că ne înşelasem.

Totuşĭ, el ştie nemţeşte, ceea ce ne foloseşte nouă.

Numaĭ mulţumită luĭ puturăm să culegem maĭ multe observaţiĭ foarte importante, de carĭ am fi fost lipsiţĭ dacă norocul nu ni l'ar fi scos în cale. Maĭ întâiŭ aflarăm că nunta la care luarăm parte era de clasa întâĭ, adică toţĭ ceĭ ce participaŭ la ea făceaŭ parte din clasa întâĭ saŭ maĭ bine din casta întâĭ.

La Wenzĭ spiritul de castă este foarte accentuat. Acest mic popor slav este împărţit în patru clase carĭ nu se amestecă nicĭ odată: prima, care s'ar putea socoti nobilimea, se compune din proprietariĭ de pământurĭ; a doua *Kossaeth* sunt proprietariĭ de case; apoĭ vin aceĭ carĭ nu aŭ de cât colibe numiţĭ *Haeuster* şi în fine *Tageloehner* carĭ n'aŭ altă avere de cât braţele.

Nicĭ odată o căsătorie cu mirĭ din clase deosebite nu a turburat seninătatea împărţiriĭ, astfel că noĭ fuserăm stabiliţĭ asupra calităţeĭ tovarăşilor noştri.

Dealtmintrelea, fetele veghiază ca sfintele tradiţiunĭ să nu se calce. Ele, după voia lor, îşĭ pregătesc măritişul. Când vre-una din ele socoteşte că a venit timpul să-şĭ facă gospodăria eĭ, se informează de averea tinerilor din casta sa. Când ea şi-a făcut alegerea, trimite pe unul din rudele sale, în genere un unchiŭ, să ceară în căsătorie pe alesul inimeĭ eĭ... Dacă răspunsul este favorabil se hotărăşte ziua nunţeĭ, şi toţĭ carĭ vor se înscriŭ pentru a lua parte.

In ziua aceea, logodnica se duce în casa ginerului. Maĭ întâiŭ îĭ mulţumeşte că a ales-o pe ea, apoĭ, după ce ia o înghiţitură de bere, pornesc în bărcĭ spre biserică. Mireasa este aşezată pe pae, semn de prosperitate, şi ginerile, pentru un moment, are pe cap o coroană de frunze, lipită de frunte cu ceară. In drum, el recitează cele Zece Poruncĭ, pe când mireasa tronând pe paele eĭ, care are câteva găinĭ la îndemână, primeşte felicitările.

După cununie, nevasta nu ese din casă treĭzecĭ de zile; altfel „cununia nu durează".

*

Am avut curiozitatea să vizităm locuinţa frumoaseĭ noastre mirese. Foarte drăguţ, foarte confortabil. Mobilele aŭ aspect bizar terminate prin fel de fel de icoane. Patul este numaĭ culorĭ: pe plapumă sunt trandafirĭ roşiĭ ameste-

cațĭ cu nu-mă-uita de un albastru strălucitor și cu viorele. Totul este înconjurat de o ghirlandă de frunze unde sunt puse toate culorile verzĭ ce există pe sub soare. Soba e enorm de mare, pusă într'un colț și așezată astfel în cât să lase un loc liber între una din fețele sale și zid. Aci e locul stăpânuluĭ. Scăpat de dandanaua nunțeĭ, capul familieĭ domnește de aci, așezat pe scaunul luĭ de lemn. In timpul absențeĭ luĭ, nimenĭ nu ĭĭ ocupă acest loc, care rămâne liber.

Aci se petrece viața mireseĭ. Văduvele nu es din casă de cât Duminica. Restul timpuluĭ torc, țes și văpsesc ele singure pânzele cu culorile cele maĭ bătătoare la ochĭ și cu carĭ se îmbrobodesc la zile marĭ.

Iarna, când cele o mie de canalurĭ ale Spreeĭ debordează și transformă totul într'un lac monstru, bărbațiĭ rămân acasă. Atuncĭ se țin lanț sindrofiile unde se povestesc toate legendele existente. Istorisirĭ de războae carĭ nu se maĭ sfârșesc, de vânătorĭ fantastice, în carĭ locul principal îl țin *Bătrânul Rege* și *Vînătorul negru* și carĭ în totdeauna se sfârșesc prin măcelurĭ de oamenĭ spre marea spaimă a ascultătorilor.

Căcĭ nimenĭ ca Wenziĭ nu se tem așa de mult de moarte. De abia un muribund și-a dat sufletul și deschid toate ferestrele „pentru ca sufletul să plece de grabă". Apoĭ se aprind atâtea lumânărĭ câțĭ inșĭ aŭ murit în cursul anuluĭ, apoĭ aŭ grije de a grăbi înmormântarea care se face chiar în acea zi. La întoarcere, se grăbesc să distrugă tot ce a aparținut mortuluĭ. Banca pe care a fost așezat cosciugul se arde, căcĭ cel ce s'ar așeza pe ea ar muri în acelaș an. In fine, chiar numele celuĭ mort nu se pomenește ca să nu dea loc la nenorocirĭ.

Doru

DIN OBICEIURILE NEGRILOR

Locotenentul Mizon, care a făcut o expediție în Africa, povestește următorul fapt cu privire la obiceiurile negrilor team observa totul. La un moment dat, un om se desparte de ceilalțĭ și dansând se apropie de vasele de pământ. Aci dansând, îșĭ atingea de braț un cuțit strălucitor. Sângele curgea cu putere. Unul câte unul dansatoriĭ, veneau, ame-

Sângele curgea cu putere din braț

din Șiru. Este vorba de o sărbătoare. «Pe piață,—spune locotenentul — negriĭ erau adunațĭ în jurul unor marĭ vase de pământ; eĭ se țineau de mâinĭ și dansau. In jurul lor femeile băteau din palme după joc. Era lună plină și puțițĭ de legănat, să sugă sângele. Nu neam fi așteptat la un alt-fel de spectacol desgustător—zice locot. Mizon—din partea unor oamenĭ așa de liniștițĭ».

N. Vătămanu

MAYNE REID

TRIBUL BALADIENILOR

— Urmare și sfârșit —

Iată o povestire din viața luĭ Onudo, în care se vedea că întrecuse cu mult pe profesoriĭ săĭ Taĭtienĭ, în desfrâŭ:

Onudo, în epoca trecereĭ mele pe acolo, avea o fiică pe care, după obiceiul țăriĭ, o logodise încă din copilărie cu tânărul șef al unuĭ trib vecin. Tânărul șef al tribuluĭ vecin adusese la logodnă darurĭ obicĭnuite, adică o frumoasă și vastă lotcă, topoare și cremene. Onudo, de partea sa, era dator s'o crească și s'o păstreze pe tânăra principesă, ca s'o dea soțuluĭ eĭ curată și virtuoasă

Aniĭ treceaŭ și tânăra Janat—acesta era numele feteĭ—deveni frumoasă, așa cum se găsește câte odată în familiile șefilor. Logodnicul Janateĭ trebuia să vină s'o ia în timpul recolteĭ iguameĭ și fiecare se bucura dinainte de serbările ce era să aibă loc cu această ocaziune. In acel moment o navă de comerț ancora în micul golf Balade. Căpitanul, care dorea să-șĭ încarce nava cu trepaug și lemn de sandal, a venit să viziteze pe șeful Onudo și a văzut pe tânăra Janat. A fost cuprins de o mare admirațiune pentru frumusețea eĭ sălbatecă. Marinarul s'a informat dacă n'ar putea-o avea de femee și s'o ia cu el pe corabie. Trebue să se știe că adeseorĭ matelotiĭ aŭ pe bord o femee indigenă, vr'o sărmană fată, orfană, pe care a cumpărat'o în schimbul unuĭ topor saŭ a câteva măsurĭ de pânză de bumbac. In general aceste femeĭ sunt foarte devotate, bune mame de familie, în destul de credincioase și muncitoare.

Toată ziua sunt ocupate saŭ să țină bara saŭ cu d'ale bucătărieĭ. — Dar nicĭ odată nu sunt fetele șefilor, care sunt date în acest mod Europenilor, a răspuns Onudo admiratoruluĭ Janateĭ.

Căpitanul nu s'a descurajat, a luat pe Onudo pe corabie, i-a tot umplut paharul cu rachiŭ și când șeful îșĭ perduse judecata, i-a propus un boloboc de rachiŭ în schimbul Janateĭ. Onudo, turburat și stăpânit de beție, a primit cererea căpitanuluĭ și se învoiră ca a doua zi seara să trimită pe Janat pe bord. Dar beția șefuluĭ trecuse și stătea la îndoială, dacă trebue să-șĭ țină promisiunea. Se afla între două focurĭ: pe deoparte se gândea la răzbunarea logodniculuĭ, care era șeful unuĭ trib puternic; pe de altă parte la răzbunarea căpitanuluĭ, care avea un echipagiŭ puternic și devotat.

Se făcuse noapte și Onudo, stând încă la focul care ardea dinaintea caseĭ, gândea cum să facă, când crengile și frunzele uscate, ce acoperea pământul în jururĭ, trosniră sub piciorul uneĭ ființe omeneștĭ. Nu trecu mult și s'arătă căpitanul, înarmat până în dințĭ, ca să ia pe Janat. Bietul Onudo, aruncând o privire asupra a vr'o câțĭva din tineriĭ săĭ tovarășĭ, goĭ și fără arme, descurajat a înțeles că n'are altceva de făcut de cât să se supună.

— Șefule, zise marinarul făcând să se

audă zăngănitul armelor sale, vin să-mĭ iaŭ avutul.

— Vorbeşte maĭ încet, căpitane, murmură bătrânul sălbatec, aşteaptă puţin. Pe urmă dete un ordin unuia din tovarăşiĭ săĭ, care se depărtă repede.

— Acum, zise Onudo, şezĭ colea lângă foc şi fumează deocamdată pipa.

Şeful trimisese să cheme pe bătrâna mumă a Janateĭ, care nu întârzie să vină cu capul plecat, aşa cum fac toate femeile în faţa şefilor. Un dialog s'a deschis atuncĭ între ceĭ doĭ soţĭ. Vocea luĭ era gravă şi severă, aceea a femeeĭ rugătoare şi plină de suspinurĭ. Dar un gest poruncitor a luĭ Onudo a scurtat rugămintele şi bătrâna, ştergându-şĭ lacrimile cu mâinele sale cele slabe, s'a depărtat printre ierburĭ cu acea uşurinţă particulară sălbaticilor.

— Căpitane, a zis atuncĭ Onudo, dute acasă; Janat te urmează.

Şi fiindcă marinarul dorea să ducă el însuşĭ pe tânăra fată, sălbatecul urmă:

— Iţĭ stă în putere să facĭ cum voeştĭ, s'o ieĭ saŭ s'o laşĭ, dar nu voesc ca tribul meŭ să te vază ducându-te de aicĭ cu tânăra Janat; nu face să uit că mi-am primit preţul.

Vocea sălbateculuĭ tremura pronunţând aceste cuvinte şi bătrânul sânge orgolios al raseĭ sale se deşteptă în el. Acum era în picioare şi înalta sa statură, încă musculoasă şi bine tăiată, domina pe a Europeanuluĭ. Această scenă avea un ce diabolic la lumina întreruptă a foculuĭ, nutrit cu ierburĭ ce nu ţin în delung lumina. Vre-o câţĭva tinerĭ, atraşĭ de vocea răsunătoare a şefuluĭ lor, se ridică şi-şĭ căutară tamahawkcele lor, dar se opriră văzând pe vizitatorul alb, întinzând mâna bătrânuluĭ Onudo şi zicându-ĭ:

— Eĭ bine, şefule, aştept pe fiica ta în colibă, pe care am zidit-o pe malul măriĭ, ca să mă adăpostesc de soare în timpul zileĭ.

Pe urmă acest îndrăzneţ aventurier, nepăsându-ĭ nimic de ura ce ridicase, s'a îndreptat spre coliba, de care vorbise. Drumul era pe ţărmul măriĭ; apele eraŭ jos:

— P'aicĭ are să treacă ea, murmură marinarul; dar dacă nu va veni?

Aceasta făcu să-şĭ schimbe decizia, lăsă ţărmul şi se afundă în una din pădurile vecine, unde aşteptă.

Luna era în toată splendoarea; miile de insecte ce populează acele regiunĭ sbârnâiaŭ în toate părţile; bernarziĭ-ermiţĭ cu casele lor groteştĭ, circulaŭ pe pământ căutându-şĭ prada. La orĭce zgomot i se părea că aude pasul tinereĭ Janat, dar văzând că se înşelase, strânse nervos revolverul zicându-şĭ că va trimite un glonte în capul luĭ Onudo şi va da foc tribuluĭ, de-l va păcăli.

O jumătate de oră trecu în această mânie înăbuşită şi speranţă perdută, când o umbră uşoară apăru. Nu maĭ putea să se înşele, inima-ĭ bătea ca şi cum ar fi voit să-ĭ sară din loc. Era Janat, dar în urma eĭ se arătă o fiinţă neaşteptată, ce mergea plecată pe pământ şi cu mâinele ştergea pe suprafaţa umedă a pământuluĭ urmele uşoare ale paşilor tinereĭ fete. Era Onudo, bătrânul şef, care proceda astfel ca să nu cunoască tribul săŭ ruşinea căzută asupra luĭ şi a fiiceĭ sale.

A doua zi, când Onudo, care petrecuse noaptea sub un acoperiş la uşa colibeĭ căpitanuluĭ, intră în colibă şi strigă pe Janat arătă căpitanuluĭ, care mânca, zorile dându-ĭ să înţeleagă că era timpul să se întoarcă în sat. S'aŭ depărtat precum veniseră, bătrânul desfiinţând urmele paşilor tinereĭ fete.

Aceasta e istoria ce circulă printre Europenĭ pe socoteala şefuluĭ din Balade.

Puţin timp după ce se petrecuse acest eveniment în Balade, am ajuns eŭ. Intr'una din zile, pe când mă întorceam dintr'o excursie din munţĭ, printre mulţimea curioasă de indigenĭ, ce în fiecare seară ce-mĭ înconjura locuinţa, am zărit o fată tânără, ale căreĭ graţiĭ mi-aŭ atras vederile.

Costumul eĭ n'avea nimic deosebit de al tovarăşelor sale, fiindcă şiragul de mărgele nu era atât de strălucitor, în cât s'o poată face să se deosebească de celelalte; dar trăsăturile eĭ maĭ regulate, o floare sălbatecă de un roşu viŭ, pusă în păru-ĭ bogat, corpul înalt şi de o tăetură perfectă, o făcea un admirabil tip de frumuseţe naturală şi primitivă.

Am întrebat cine era această tânără fată şi odată cu istorisirea aventureĭ eĭ mi s'a spus că era Janat, fiica şefuluĭ Onudo.

Trad. de **Tomescu-Putna**

Arborarea drapeluluĭ norvegian la Polul Sud de către exploratorul Roald Amundsen.

GANGELE

Fluviul sfânt al Hindustanezilor. Gangele, isvorăşte din Himmalaya centrală, pe care cântecele vedice o numesc „o a treia lume".

Pe prima treaptă a tronuluĭ luĭ Siva, — astfel cum numesc cântecele, primul din cele cincĭ şirurĭ de munţĭ carĭ se întind spre Nord-Est, — din arcul azuriŭ al unuĭ gheţar profund, ţâşneşte fluviul indian.

Acolo, pe înălţimile Gangotri, maĭ vine câte odată pelerinĭ. Altă dată, precedaţĭ de drapelul luĭ Yama „care duce la moarte", Anivarthinaziĭ „ceĭ ce nu se maĭ întorc" pătrundeaŭ prin trecătoarele periculoase pentru a aduce darurile şi cultul lor, fluviuluĭ născând. In adevăr, puţinĭ din aceştia se maĭ întorceaŭ.

Astăzĭ, pelerinii se duc la Badrivath, care este maĭ accesibil şi la Hardwar, unde se duc în număr de două milioane pentru a săruta urma piciorului luĭ Vişnu şi a se purifica în undele sfinte.

La Hardwar, fluviul intră în câmpie, câmpie populată de o sută de milioane

de locuitorĭ, semănată pe icĭ şi pe colo de eflorescenţe saline, de pământ moale şi adesea inundată de revărsărĭ de ape, dar pământurĭ fertile, a căror populaţie urmează oscilaţiile recoltelor, mărindu-se când şi ele sunt abundente, scăzând, când produsul nu este îndestulător.

Mărit cu apele aduse din Himmalaya de către Gogra, Gandak, Kosi, şi cu acelea pe care Sorre le aduce din Windhaya şi carĭ variază între 17 şi 19.000, de metri cubĭ pe secundă, Gangele curge către Gaur, spre a întâlni pe Djamuna, ramura cea maĭ mare a fluviuluĭ Brahmaputra, şi care îĭ aduce undele sale aurii închis.

Sub numele de Hugli, fluviul se varsă sale. In Maghna, marea se împinge tuse scurge cel maĭ mare volum al apelor sale în Maghna, marea se împinge tumultuoasă, îmbrâncind înaintea eĭ valurile turburĭ ale Gangeluĭ şi ale Brahmaputreĭ, rostogolind cu o viteză, care câte odată ajunge la 25 chilometri pe oră, enormele sale valurĭ carĭ ajung la 6 metri înălţime, şi a căror lovitură formidabilă se aude la o mare distanţă, ca bubuitul tunurilor.

El e un fluviŭ populat ca şi un oraş mare, acoperit cu maĭ bine de o sută de miĭ de îmbarcaţiunĭ, bâlciurĭ, târgurĭ, frecuentate de o populaţiune mişcătoare, care trăeşte din el, pe el şi cu el, fluviŭ, a căruĭ delta se modifică mereŭ sub influenţa pământuluĭ, nomoluluĭ şi nisipuluĭ, ce valurile sale îl aduc în mare.

Câte odată, la gura luĭ apa se ridică de 10 metri, inundând ţara cu o întindere de o sută kilometri, cu imensa pânză de apă, din care es întocmaĭ ca nişte insule, satele răsleţite pe coline.

In tot lungul cursuluĭ săŭ se desfăşoară priveliştele cele maĭ frumoase,cele maĭ pitoreştĭ. Prin larga gură, care se deschide în ocean şi pe care o lărgeşte maĭ mult Brahmaputra, se bat, venind de la larg, ciclonul oceanuluĭ Indian, a căror măreţie spăimântătoare a lăsat în imaginaţia hindustanezilor o impresiune neştearsă.

Maĭ sunt şi alţĭ ciclonĭ dar ceĭ maĭ de temut sunt ceĭ din delta Gangeluĭ de cât în Gaths, maĭ de temut în Hindostan, de cât pe orizont, muţĭ şi întunecoşĭ, pe un cer arămiŭ, şi înaintând încet. Pata aceasta se întinde, neagră, acoperind totul cu întunecimĭ dese. Nicĭ un fulger nu brăzdează acest strat de nepătruns, deasupra căruia, fără încetare, bubue tunetul. Zidul acesta atinge pământul, dând peste coline, semănând ca un fluviŭ aerian, vast şi profund ca şi Gangele, coborându-se din cer şi cufundându-se în apă.

Ciclonul trece, biciuit de uragan, rupt în fâşiĭ. Indieniĭ zic că acesta este Agni, zeul furtuneĭ, învingătorul luĭ Vrita şi al luĭ Ahi, zeiĭ seceteĭ. Flagel binefăcător, Agni, pe pământul uscat de razele soareluĭ, face să crească vegetaţia, şi sub grosul strat cenuşiŭ al unuĭ soare redus în cenuşe, înviază germeniĭ, deşteaptă vegetaţia, şi acopere câmpia cu o iarbă deasă. Flagel care înspăimântă pe om şi pe animalul rătăcit, şi care pe fluviul debordat, târăşte şi asvârlă spre malurĭ îmbarcaţiile sfărâmate, gonind către isvorul lor apele umflate. Flagel în care indianul vede efectul uneĭ puterĭ iresistibile, de o manifestaţie supra-naturală, de o voinţă sfântă.

Regiunea aceasta a delteĭ, regiunea nehotărâtă care nu e nicĭ mare nicĭ uscat, care are vegetaţie proprie şi care e inundată de ocean, nu măsoară maĭ puţin de 20.000 chilometri pătraţĭ şi prezintă, spre mare, o faţadă de 200 chilometri lungime. Intre insulele joase şi băltoase, curg canalurĭ nenumărate pline de o apă galbenă şi potmoloasă. In mlaştine cresc cocotierĭ, miriade de animale populează această solitudine : barza neagră, ibisul,cocorul pescăresc.In lungul ţărmurilor, raţele brahmanilor şi alte felurĭ de palmipede furnică, printre care crocodilul se mişcă leneş.

Maĭ cu seamă crocodiliĭ sunt aşa de numeroşĭ în cât indieniĭ, carĭ staŭ pe malurĭ, îşĭ fac un fel de îngrăditurĭ de stâlpĭ, în carĭ se închid spre a-şĭ spăla rufele. Precauţiunile acestea nu sunt îndestulătoare, căcĭ de multe orĭ, crocodilul reuşeşte să se introducă în aceste închiderĭ, apucă vre-o femee saŭ vre-un copil şi fuge cu el în gură în râŭ. Astfel în fiecare an, eĭ îşĭ plătesc cu maĭ mulţĭ semenĭ de aĭ lor, tributul râuluĭ.

Nu maĭ puţin de temut este tigrul, care pândeşte din mlaştinile nepătrunse. Inotător îndrăzneţ, el trece canalurile şi vine, în trupe flămânde, să dea asalt locuitorilor. In 1862 aŭ atacat şi aŭ mâncat pe funcţionariĭ staţiuneĭ telegrafice din insula Sangor.

Intre tigri şi indienĭ luptele nu se sfârşesc nicĭ odată. Fel de fel de curse, care de care maĭ ingenioase, inventează indianul pentru a prinde tigrul. Cea maĭ eficace este aceea care constă dintr'un laţ, făcut cu o frânghie, atârnată de un pom tânăr şi flexibil, şi care când tigrul s'a prins, se ridică în sus, rămâind spânzurat. Englezii aŭ distribuit indienilor stricnină şi multe din aceste fiare aŭ pierit prin otravă, dar fără să se poată constata diminuare apreciabilă a număruluĭ lor.

Tot aşa de periculoşĭ ca tigri şi ca crocodiliĭ sunt frigurile Bengaluluĭ saŭ ale mlaştinilor, carĭ, din aceste pământurĭ băltoase, se urcă pe cursul râuluĭ şi năpădesc în tot Bengalul de jos. In aceste locurĭ, holera este endemică şi altă dată, această regiune era acoperită cu miĭ de cadavre, lăsate valurilor Gangeluĭ, împinse cu religiositate în râŭ, de către locuitorĭ şi care veneaŭ să se depue şi să putrezească în acest gigantic estuar. Astăzĭ cantitatea aceasta s'a maĭ micşorat, dar toate prescripţiunile englezilor sunt de multe orĭ insuficiente şi neputincioase contra credinţeĭ religioase a populaţiilor, şi tradiţiunilor lor, care fac din sângele sfânt locul mormântuluĭ indianuluĭ credincios.

Mortul, legat bine pe o scândură, cu o candelă aprinsă la picioare, este pus pe râŭ şi lăsat în voia valurilor, pe când amiciĭ şi rudele, pe ţărm îl privesc şi fac gesturĭ.

Apa râuluĭ, luată în vase şi dusă de pelerinĭ în mijlocul Indieĭ, este cumpărată de indigenĭ şi le servă ca ceva sfânt, la curăţirea şi purificarea multor corpurĭ.

Puţine fluviĭ aŭ o navigaţie ca Gangele, puţine aŭ o atât de mare populaţie pe malurile lor ca acesta.

Numaĭ în China, în lungul fluviuluĭ Hoang-Ho şi Yan-Tce-Kiang se maĭ vede o populaţie aşa de deasă şi un trafic aşa de considerabil ca pe Gange cu toate că drumurile de fer l'aŭ micşorat mult.

Bengalienĭ şi Santalienĭ, Parvienĭ şi Dangarienĭ saŭ Muntenĭ, indienĭ şi mahometanĭ populează acest vast şes al Gangeluĭ, ale căruĭ două marĭ capitale sunt la nord Delhi, iar la sud Calcuta.

DIN DEŞERTUL SAHARA

Călătoria unuĭ bogat neguştor arab cu haremul săŭ şi cu o escortă militară.

Djamma, curgând de la nord-vest la sud-est, desparte acest şes în două părţi.. In câmpiile Djammeĭ s'aŭ desfăşurat multe lupte, în care se disputa Nordul Bengalului. Aci aŭ învins Timur, Babu şi Akbar; tot aci Nadir-Şah şi Ahmed-Şah aŭ fost învingătorĭ.

COMORILE ASCUNSE

America îşĭ are legendele eĭ. Pe coastele golfuluĭ Mexic şi ale Scoţieĭ-Noĭ se vorbeşte adesea de isprăvile luĭ Kidd şi ale luĭ Morgan *Exterminatorul*. Se povesteşte cum la sfârşitul secoluluĭ al XVII-lea, Morgan, şef de piraţĭ, cu douăsprezece corăbiĭ în carĭ eraŭ 700 de oamenĭ, atacă şi devastă Cuba, luă prin asalt Porto-Bello, distruse Nicaragua, luă, jefui şi arse Panama, apoĭ, încărcat de aur şi de răpirĭ, merse să-şĭ termine viaţa la Jamaica şi să se bucure în pace de un repaos bine meritat.

Comorile sale adunate, se preţuesc cu sume fabuloase; se afirmă că la întoarcerea sa din expediţiĭ aventuroase îngropa în insule nelocuite, pe ţărmurĭ, atuncĭ nelocuite, aurul şi piettrele preţioase ce le avea... şi lista căutătorilor acestor comorĭ, nicĭ odată găsite, este destul de lungă. Din timp în timp câte o descoperire neaşteptată întăreşte autenticitatea legendelor.

In mare, la patru mile departe de ţărm, este insula *Amelia Island* pe care legendele o arătaŭ ca foarte frecuentată în 1668 de către Morgan. Căutătoriĭ de comorĭ, în zadar scormoniră pământul, căcĭ nu aflară nimic, şi de mulţĭ anĭ se făcuse linişte în jurul insuleĭ Amelia Island.

In Decembrie, anul trecut, un vapor „Gopher", debarcă un număr de escursionişti în portul Fernandina din insulă. Eĭ se dedeaŭ drept membri aĭ uneĭ societăţĭ savante, căutătorĭ de autenticităţĭ şi de morminte vechĭ.

Spusele lor eraŭ de crezut, apucăturile lor de oamenĭ cum se cade; fură primiţĭ bine şi proprietariĭ terenurilor, le acordă fără multă dificultate permisiunea de a căuta pe moşiile lor.

Pentru că eraŭ în număr mic, eĭ recrutară din insulă maĭ mulţĭ lucrătorĭ, între care şi un tânăr anume George Pinkney, om ştiutor de carte şi cititor al vechilor manuscripte. Timp de treĭ lunĭ se urmară căutările, apoĭ „Gopher" îşĭ luă drumul pe mare, ducând pe savanţĭ şi resultatul cercetărilor lor antropologice, la o destinaţie necunoscută.

După plecarea luĭ „Gopher", George Pinkney intră în serviciul unuĭ neguţător de lemne din Fernandina, anume Ganse, căruia, după timp de şase săptămânĭ, îĭ descoperi un secret şi-ĭ propuse o asociaţie care le va aduce veniturĭ frumoase. El spuse că, aşa numiţiĭ savanţĭ, scormonind prin morminte vechĭ, căutaŭ şi pe delăturĭ; că aveaŭ hărţĭ cu indicaţiunĭ curioase; că într'o zi, el fiind ascuns după un tufiş, i-a văzut că după multe cercetărĭ minuţioase aŭ scos din pământ un butoĭ pe care l-aŭ transportat pe vapor. Seara ascultând la uşa cabineĭ lor, a auzit sunet de aur şi a înţeles, după spusele lor, că butoiul conţinea şase miĭ de piaştri, treĭ miĭ de francĭ în dublonĭ spaniolĭ; că acest aur fusese ascuns de două secole de Morgan; că eĭ posedaŭ hărţile luĭ, că aceştĭ treĭ-zecĭ de miĭ de francĭ nu eraŭ prima lor descoperire şi că maĭ eraŭ şi alte comorĭ ascunse în insulă. Pentru a întări spusele luĭ, el arătă hărţile pe care le furase şi atribuia plecarea lor la temerea de a fi descoperiţĭ şi despuiaţĭ de comorile găsite.

Gans asculta cu cel maĭ mare interes. El avea o sumă oarecare de banĭ ca să plătească cheltuelile. Trebuia numaĭ să poată descifra bine hărţile, de a delimita câmpul de operaţie şi de a maĭ găsi un om sigur ca să-ĭ ajute la căutărĭ. Găsiră un al treilea : Pinkney descifră indicaţiunile, calucula, măsură, după cum văzuse pe savanţĭ şi în fine declară că era sigur de a fi pe punctul comoareĭ.

Işĭ deteră întâlnire pentru noaptea viitoare şi luând cu eĭ târnăcoape şi casmale plecară.

Locul indicat era aproape de coliba unuĭ locuitor anume Wittendrike care auzind zgomot, veni să vadă ce era. Dar el era singur, ceĭlalţĭ eraŭ treĭ şi bine armaţĭ, şi afară de asta, terenul pe care eĭ săpaŭ nu-ĭ aparţinea.

Ceĭ treĭ tovarăşĭ săpând mereŭ, deteră de o ladă de fier, ruginită şi prin al căreĭ capac întredeschis se vedea o grămadă de dublonĭ de aur. Cu multă greutate o scoaseră din pământ şi o transportară la Ganse acasă. După ce răsplăti bine pe ajutorul lor, socotiră comoara : Găsiră 29.000 de dolarĭ în dublonĭ adică 195.000 francĭ, apoĭ o mare cantitate de monede de aur a căror valoare nu le era cunoscută.

Ca să nu se afle de comoara lor, şi pentru ca proprietarul terenuluĭ să nu reclame. Pinkney plecă cu lada pe un vapor ca să o ducă în nordul Statelor-Unite, unde trebuia să vie şi Ganse; dar nu s'a maĭ auzit de el.

Un alt pirat Kitt, ascunsese, — aşa se povesteşte — maĭ multe milioane. Treĭ emigraţĭ : Smith, Magninnis şi Vanghen, începură căutările în locul indicat. La 30 de picioare de adâncime se opriră ne maĭ având banĭ şi instrumente.

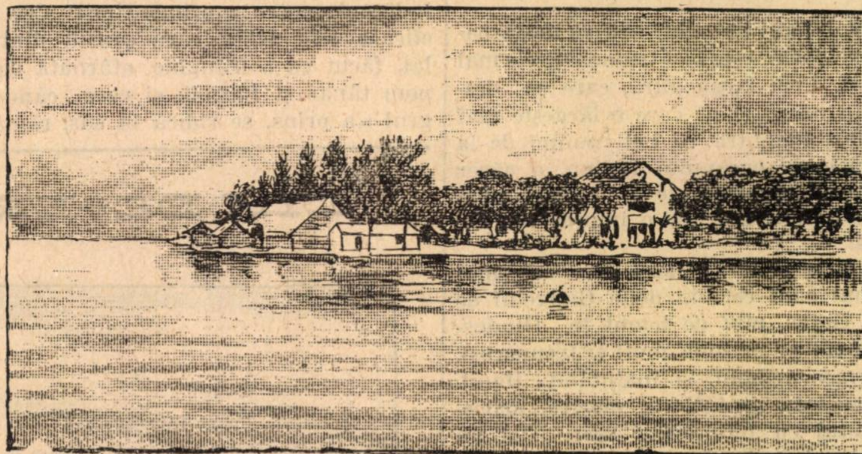
După maĭ mulţĭ anĭ, cercetările fură reluate, dar tot fără succes.

Acum câţĭ-va anĭ, se formă o companie de căutătorĭ şi la 90 de picioare (vre-o 30 de metri) de adâncime, deteră de o lespede de piatră pe care era săpat : „La 10 picioare maĭ în fund sunt ascunse două milioane de livre sterlinge". Adică 50.000.000 francĭ.

Lucrările de săpătură începură maĭ înverşunate, dar de odată ţâşni apă care umplu o bună parte din puţ, şi toate încercările de a o scoate, rămaseră fără rezultat. Se afirmă că apa măreĭ intră în puţul acela printr'o crăpătură, decĭ orĭ-ce încercare e în zadar, comoara n'a putut fi scoasă.

Vetor

INSULA SF. MARIA

Această insulă este o colonie franceză de la 1643. Ea se întinde paralel cu marea insulă Madagascar, la o depărtare de 7 chilometri. Are o lungime de 59 chilometri iar lăţimea numaĭ de 3 chilometri.

Această insulă este un colţ de raĭ.

N. Văt.

MAYNE REID

ŞEFUL BONARATE ŞI TRIBUL LUI

In locurile septentrionale ale NoiĭCaledoniĭ, ţărmul are un aspect mult maĭ zâmbitor de cât la sud. Nava noastră trecea d'alungul ţărmurilor, acoperite cu o vegetaţiune viguroasă. Pluteam de maĭ bine de treĭ ore pe apele oceanuluĭ, când pe marginea Hiengueneĭ o nouă privelişte ne aştepta : stâncĭ imense se ridicaŭ icĭ şi colo pe mal, asemănătoare unor sentinele gigantice şi robuste. Chiar la picioarele unuia din aceste monumente naturale,—cunoscut sub numele de turnul Nôtre-Dame, din pricină asemănăriĭ cu turnul catedraleĭ din Paris şi care prin forma-ĭ curioasă

a făcut celebră Noua Caledonie—cel din adâncimea apelor, la picioarele căreia valurile mării se pulverizează în mii de picături.

Tribunalul din Hienguen datora importanţa lui cea mare printre celelalte popoare ale insulei numai prezenţei acestei stânci bizare. Odinioară era nu numai cel mai puternic, dar avea un fel de suzeranitate asupra tutulor triburilor vecine, chiar până la punctul de nord al Noii-Calodenii. De aceea, înaintea ocupaţiunei franceze, englezii din Australia considerau pe şeful acestui trib ca rege al insulei întregi.

Grotele, ce se adâncesc în aceste stânci calcaroase şi marmoroase, serveau să speculeze ideile superstiţioase ale unui popor căruia îi place să întovărăşească fie-care curiozitate a naturii cu vise religioase, nu mai puţin curioase.

Portul Hienguene e mic. Am ajuns prea târziu ca să ne putem coborà la mal şi am petrecut noaptea pe pod. Noaptea era mai frumoasă de cât în totdeauna. Nimic nu te dispune mai mult la meditaţiune de cât acele nesimţite legănături ale navei când e ancorată, şoaptele matelotilor, pasul cadenţat al omului de gardă; grupele confuze ale acelor ce dorm, umbra catargurilor şi posomorâta stâncă Nôtre--Dame, care, după plăcerea imaginaţiunei, lua fel de fel de înfăţişări, care de care mai înfricoşătoare. Veî putea înţelege că o asemenea privelişte m'a ţinut deştept o bună parte din noapte.

Hienguene era odinioară centrul unuia dintre cele mai avute triburi ale insulei şi şeful lui Bonarate era unul din celebrităţile Noii-Caledonii. Ca orice lucru a fost mult lăudat de unii, pe când alţii îl prezentau sub o înfăţişare nefavorabilă. De aceea se pretinde că înainte de venirea noastră se nutrea cu carnea supuşilor săi şi că englezii i-au dat o puşcă şi muniţiuni şi că se exercita asupra copiilor şi femeilor, pe care pe urmă îi mânca.

Şeful Bonarate era anglofil şi gallofob, primea bine pe englezi şi le permitea să facă comerţ cu tribul lui, dar de francezi nici odată n'a voit să auză, i-a combătut şi pe misionari i-a gonit cu forţă. Cu toate acestea acelaş şef a scăpat de foamete în 1844 pe cei cinci misionari francezi, care abia ajunseseră în colonie. Aceşti îndrăzneţi apostoli ai lui Christos au fost aduşi în 1844 de o corabie franceză care, după ce i-a instalat în tribul Balade la nordul Hienguenei, adică după ce le-a construit adăposturi, a părăsit insula lăsându-i acolo fără apărare pe cei cinci misionari în mijlocul acelor indigeni antropofagi. Cu toate acestea aceste popoare primitive sunt înainte de toate superstiţioase şi dacă n'au masacrat la moment pe misionari, probabil că costumurile, obiceiurile şi ceremoniile lor religioase şi poate chiar îndrăzneala le-au impus oarecare teamă. Ceva mai mult, indigenii au nutrit timp de mai multe luni pe compatrioţii noştri, cari neapţi la cultivarea pământului şi la pescuit nu le ajungeau pentru propriile lor nevoi numai lucrul de mână. Mai întâi îşi plăteau merindele cu obiecte aduse din Europa şi acestea terminându-se indigenii n'au încetat să le aducă proviziuni.

Misionarii noştri făceau des vizite şefilor triburilor vecine şi primeau din belşug daruri de nutrire. La Hienguene, şeful Bonarate s'a arătat mai cu deosebire generos, pentru că le-a făcut dotaţiune un întins câmp de iguame, ale cărui producte, vr'o câteva zile în urmă, trebuiau să scape de la o mare foamete pe toţi misionarii din Balade.

Omul, ce lucrează în felul acesta, are el oare intenţiile crude, perfide, sângenoase, cu care le-au plăcut prea mult unora să împodobească pe Caledonieni? Cât pentru mine am remarcat dimpotrivă, că acei ce au fost binevoitorii kanakcilor, au avut foarte arareori să se plângă de ei, dar nu trebue să tăgăduim că adeseori pentru un capabil au suferit mulţi inocenţi.

Ori cum ar fi Bonarate, după un timp oarecare, a schimbat conduita cu misionarii; aceştia stabilindu-se în tribul său au fost nevoiţi să-l părăsească. In 1857 războinicii lui au atacat şi masacrat vr'o câţiva kanakci, aduşi la credinţa adevărată, care trecând pe dinaintea Hienguenii şi-au slăbit zelul. După acest eveniment, Bonarate a fost făcut prizonier şi trimis la Taïti, unde a stat cinci ani captiv.

După întoarcerea sa în trib, a luat iarăşi direcţia afacerilor şi prin tăria, inteligenţa şi superioritatea sa naţională, a ştiut atât de bine să guverneze în cât era unul din numărul ce mic de şefi din timpul acela, care avea oarecare autoritate asupra supuşilor săi.

Bonarate era înalt, trăsăturile regulate, fizionomia avea totdeauna o expresie gânditoare, pe care n'am văzut-o de cât la europeni. Vorbea bine limba franceză, taïtiană şi engleză, dar prefera pe cea din urmă.

L-am întâlnit coborându-se la ţărm, venea înaintea noastră. Ne-a condus în sat, ne-a prezentat pe fiu-său cel mai mare, care n'avea nimica din distincţiunea şi din inteligenţa lui tată-său. Numeroşi războinici, goi, cu pieptul barba şi orbazul înegrite, şedeau tăcuţi şi nemişcaţi pe iarbă ca şi senatorii romani pe fotoliurile de fildeş, însă eram în foarte mic număr pentru ca unul din matelotı să îndrăznească să facă după cum a făcut străbunul său la Roma, să tragă de barbă pe vr'unul din aceşti fioroşi sălbateci. La un semn a lui Bonarate, mai mulţi tineri s'au repezit şi în vr'o câteva secunde au făcut să ploae din vârful cocotierilor o grindină de nuci, al căror conţinut în stare lichidă e cea mai plăcută băutură ca să-ţi potoleşti setea.

Satul era unul din cele mai importante din toată insula. Casele, în formă de ştiubeiu, au în vârf o statue supramontată cu o mulţime de scoici, de obiceiu cele mari şi câte odată cu craniuri d'ale duşmanilor ucişi în războiu. Aceste ornamente sau trofee, în timpul războiului şi al invaziunei, sunt aduse de biruitori, cari cred că prind prin asta geniul cel bun al locuinţei. Casele au o singură intrare foarte joasă şi foarte strâmtă; seara le umplu de fum ca să izgonească pe cât ar fi posibil musticii. Pe urmă astupă unica intrare şi se culcă pe un fel de aşternut de pae, în timp ce fumul, mai uşor, ondulează pe d'asupra capetelor. Şi de aceea odată întins pe aşternut nu poţi şedea de cât cu condiţia să fii pe jumătate asfixiat, însă eşti scăpat de mustici. Aceste case sunt în interiorul lor dublate cu coaja netedă şi nepătrunsă de niauli şi învelite cu pae pe dinafară.

In timpul şederei noastre, am vizitat malul în susul unui frumos râu, ce se coboară dintr'o vale fertilă ca să se reverse în port. Am vizitat şi casele indigene, ce stau înşirate în lungul malurilor. Locuitorii lor s'au arătat faţă de noi atât de graţioşi pe cât le-a fost posibil. Au venit cu grămada să ne vază pe pod seara, aducându-ne proviziuni şi scoici, pe cari ni le vindeau. Examinau fiecare parte din instalaţiunea vasului nostru cu cea mai scrupuloasă atenţiune.

Oamenii acestui trib sunt bine făcuţi n'au nici o ţinută excesivă; sunt cu toţii ciolănoşi şi musculoşi. Cu toate acestea un defect general al neo-caledonienilor e că au picioarele mari relativ cu trupul şi pulpele aşezate puţin mai sus ca ale noastre. Incă ceva de luat seamă e că, sau ambiţiunea sau condiţiunea anatomică îi face să ia la fiece moment poziţiuni, care ne-ar obosi îngrozitor. Stau zile întregi pe călcâe când se urcă pe un cocotier sau când se repauzează iau fără greutate poziţiuni pe cari la noi numai acrobaţii ar putea să le ia.

Tot asemenea se făcea şi cu înotatul; înoată cu o uşurinţă uimitoare, ca şi cum corpul lor ar avea o greutate mai mică ca acea a corpului nostru. Chiar obişnuinţa n'ar putea să dea această superioritate înotătorilor europeni, fie ei cât de bine exercitaţi.

Iată cine era Bonarate şi supuşii săi.

Trad. de **Tomescu-Putna**

POŞTA REDACŢIEI

G. Contog.—Trimiteţi articolul de care vorbiţi.

N. Văt.— Trimite. şi ce e bun se publică. Ne e greu să ţinem corespondenţă. Caută însă lucruri mai interesante.

D-şoara N. B. — Traduceri bune, — iată ceea ce preferăm.

C. Lg. — Trimiteţi.

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititorii noştri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în ţară sau străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcţiunei «Ziarului Călătoriilor», strada Brezoianu, 11, Bucureşti.

Anul XIII.—No. 787 5 Bani în toată țara 5 Miercuri, 6 Iunie 1912.

ZIARUL CĂLĂTORILOR

ȘI AL INTÂPLĂRILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 2.60 pe an în toată țara

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
No. 11,—STRADA BREZOIANU,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORILOR
Apare o dată pe săptămână, Marțea

In clipa supremă, tânăra femee ridică în fața ferestreĭ pe copil spre a excita pe fiare.—(Vezĭ pag. 5672).

ASALTUL DIN BUNGALOW

Deccan este una din regiunile cele mai călduroase din India, şi capitala acestei provincii, Hyderabad, e nelocuibilă vara pentru cei câţi-va Europeni, comercianţi, funcţionari, ofiţeri, cari s'aŭ fixat acolo.

De altfel, e un obiceiŭ general în vasta peninsulă. Din luna Mai, albii emigrează spre înălţimile învecinate.

Takigiri e un sat indigen privilegiat al emigranţilor. O pădure imensă se află în apropierea satului care pe lângă răcoarea ce aduce, servă şi ca distracţie pentru amatorii de vânat.

In aceste regiuni tigrii nu prea sunt de temut. Ani întregi trec fără ca vre-unul să'şi facă apariţia.

Jan Hamilton, casier al casei Brothers, cea mai importantă firmă din Hyderabad, se instalase cu soţia sa, fiica lor şi doui servitori într'un bungalow, o casă fără etaj superior şi care coprindea patru camere cu o verandă.

Unul din prietenii săi îl imitase. Robert Doholy, funcţionar de bancă, venise şi se instalase cu femeia sa şi cei doui copii într'un bungalow la fel, la o distanţă de vre-o patru sute metri.

Hamilton era fericit că putea să petreacă două zile, Sâmbăta şi Duminica, împreună cu familia sa, departe de căldura înăbuşitoare a oraşului. Tocmai sosise din Hyderabad şi anunţa soţiei sale vestea îmbucurătoare că prietenul săŭ şi-a adus familia în bungalovul apropiat.

— Cum! nu i-ai văzut încă?

Priveşte pe fereastră şi o să'i vezi stând pe verandă.

Zicând aceasta o conduse spre fereastra deschisă. De odată însă soţia sa dete un ţipăt ascuţit.

— Ce este? Te-a muşcat ceva? Un scorpion? Un şarpe?

— Priveşte colo!

O spaimă grozavă o coprinsese şi mâna sa ca paralizată rămăsese întinsă spre câmpie.

Şi acum fu rândul bărbatului să tremure: privirea sa întâlnise două mase gălbui ascunse într'un stufiş, la o distanţă de două sute metri, la jumătatea drumului între cele două case.

„Tigrii! Cerule! tigrii!....

Tânăra femee luând copilul în braţe fugi în sala de baie, singura cameră care avea fiare la geam, şi Hamilton fără să închidă geamurile, fugise după dânsa. Sângele rece îl părăsise cu totul.

„Puşca! Unde mi-ai pus puşca?

— Pe pat!

— Cartuşele?

— In armoir!

— In care? O Doamne! Doamne! suntem pierduţi!

Umbla de colo până colo ca nebun, neştiind unde să alerge mai întâi, la puşcă saŭ la cartuşe. Soţia sa mărea zăpăceala prin strigătele sale desperate. De odată îşi aminti că n'a închis nici uşi nici ferestre şi alergând ca un disperat se înapoie în sufragerie.

Se opri însă brusc în uşe: un tigru urcat pe verandă, nemişcat, tăcut, îl privea. Un strigăt al femeei, întărâtă bestia care făcu o mişcare spre a sări în cameră.

Englezul, printr'o mişcare instinctivă, apucă după masă un vas de porţelan şi îl asvârli în capul tigrului.

Sgomotul obiectului spart în mii de bucăţi intimidă bestia care se trase înapoi. Dar casierul bătuse în retragere şi se afla acum în sala de baie unde se refugiase soţia şi fetiţa lui.

„Scăpat!" strigă ea aruncându-se de gâtul lui. El avu curajul să mintă.

„Da, suntem scăpaţi, draga mea. Doholy va sosi numai de cât cu oameni din sat.

Cerca să o asigure minţindu-se şi pe sine, căci ştia bine că bungalowul era ultima casă din sat şi că colibele indigenilor cele mai apropiate se aflaŭ la vre-o mie de metri depărtare, aşa că nimeni nu ar fi auzit strigătele lor disperate. De altfel locuitorii din Takigiri nu eraŭ de loc curagioşi, aşa că n'ar fi făcut de cât să se închidă în case, în loc să le vie în ajutor.

„Dacă cel puţin mi-aşi fi luat puşca! Ascultă!

Tigrii pătrunseră înăuntru şi acum nu'i mai despărţea de cât un zid de scânduri. Incremeniseră amândoi. Bestiile fioroase începură să sgârâe cu ghiarele obstacolul care îi despărţea de pradă şi opera de distrugere inainta.

In curând se zări o gaură care se mărea mereŭ şi prin care în curând puteaŭ să pătrundă tigrii.

Când vor sosi ajutoare, va fi prea târziŭ. Salvatorii nu vor găsi de cât trei cadavre oribil mutilate!...

Această visiune lugubră făcu pe casier să comită un act nebun.

Armându-se cu un cuţit se repezi spre deschizătură şi vârâ lama cu rizicul de a'i fi prinsă mâna de bestii.

Un urlet sălbatec îi probă că n'a lovit în gol; lama cuţitului era înroşită de sânge. Pe urmă se făcu linişte; tigrii bătuseră în retragere.

Incremeniţi lângă uşe cei doi soţi se ţineaŭ de mână gata să strige de bucurie, când un răget îi făcu să sară în sus: în spatele lor, rezemat de barele ferestrei, îşi făcea apariţia alt tigru.

Renunţând să forţeze uşa sălei de baie, bestiile făcuseră înconjurul casei şi descoperiseră fereastra.

Cu ghiarele lor puternice încercaŭ să smulgă fiarele de la geam care eraŭ cam fragile.

Situaţia era mai disperată ca ori când, şi ajutoarele aşteptate nu soseaŭ.

Deşteptată de răgetele bestiilor, fetiţa se speriase şi plângea.

Ce era de făcut? Nebun de disperare, Hamilton se repezi spre fereastră cu cuţitul în mână, când femeea sa îl trase înapoi.

Gravitatea pericolului îi reda sângele rece.

— Jean, zise dânsa, du-te de'ţi adu puşca, trebue!....

— Dar nu te gândeşti că auzind sgomotul uşei, nu'mi vor da timpul să mă duc să o aduc?

— Voiŭ căuta să-i ocup la fereastră. Du-te iute! Pe pat, şi sacul cu cartuşe în armoir la rândul al doilea. Aide, scapă-ne!"

Trebuia să atragă atenţia bestiilor în vreme ce bărbatul săŭ va alerga să aducă arma. Atunci se apropie de fereastră, şi nesimţitoare la răgetele lor sălbatece, ea îi întărâtă, atingându-i cu o baghetă, având aerul că se apropie mai mult.

Un zgomot uşor o făcu să înţeleagă că bărbatul săŭ s'a strecurat prin uşa intredeschisă şi inima îi bătea mai repede. In câteva minute, va aduce arma răsbunătoare. Dar în acelaşi timp de abea îşi stăpâni un strigăt de teroare.

Bestiile aŭ auzit şi ele sgomotul şi nemişcate ascultă.

Vor să se repeadă pe verandă, să reintre în casă, să surprindă pe Jean inainte de a'şi fi luat puşcca şi cartuşele?

„Laşi! montşri! Bestii turbate!"

Ea ocărăşte tigrii, îi loveşte cu bagheta. Şi o inspiraţie drăcească îi străbate creerul. Aleargă şi ia copilul cu care revine la fereastră, îl apropie cu speranţa că acea carne proaspătă va excita lăcomia bestiilor. Dar ele răgind sălbatec fug de la fereastră şi dispar după colţul casei.

„Jean! ia seama!"

Fără a lăsa copilul, sărmana femee deschide uşa, gata a muri alături de bărbatul săŭ.

„Jean! unde eşti? ia seama! tigrii.

Dar casierul după uşa din sufragerie, cu puşca în mână, aşteaptă imobil ca o statue. E momentul suprem care va decide destinul săŭ şi al familiei sale.

Un cartuş de schimb, e gata între dinţi, iar alte câteva sunt răspândite pe jos la îndemână.

Tigrul care inainta încet, nu era de cât la patru metri distanţă, când un glonţ, îl lovi între ochi. Fulgerat, căzu mort fără convulsiuni.

Şi cum puşca englezului produsese ecoŭ, o detunătură, urmată de altele îi răspunse. Doholy şi servitorii săi, alergaŭ în sfârşit în ajutorul asaltaţilor şi dobora pe al doilea tigru pe verandă.

Tigrii zăceaŭ morţi şi cu ei pierea şi faima satului Takigiri ca loc de viligiatură.

Două zile în urma acestei întâmplări, cele câteva familii albe care veniseră aci spre a căuta aerul curat şi răcoros, plecaŭ în grabă la Hyderabad, gata să înfrunte mai bine căldura, praful şi aerul viţiat al capitalei din Deccan.

Mulţi ani încă, Takigiri nu va avea clientelă decât pe vânătorii de tigrii!

C. Arg.

PE NIL

Barca lunecă pe apele calme și verzĭ, pe acele ape carĭ aŭ înghițit atâtea viețĭ omeneștĭ în luna Aprilie trecut, în momentul celebrăreĭ mareĭ sărbătorĭ de primăvară, numită Șamel-Nessim.

Și pe când marinarul lopătează, muzicantul cântă din anticul flaut sau din vocea sa clară, timbrată, vechĭ și bizare ariĭ ale țăreĭ sale. Căcĭ totul se face cu muzică pe Nil.

Mahalaua orașuluĭ cu casele sale pătrate de piatră albă, cu terase carĭ înconjoară buchetele de grenadirĭ, tamarinĭ, mimoze, palmierĭ și sicomorĭ, rămâne în urma noastră.

lărĭ pe măgarĭ cu șeĭ multicolore.

Câteva sate, maĭ totdeauna construite pe margenile mlaștinelor lăsate de inundațiile periodice, defilează pe dinaintea noastră.

Sunt formate din niște sărmane colibe pe carĭ însă le însuflețesc veselia păsărilor, verdeața cotonierilor, a indigotierilor, plantațiunile de tutun; în fața fie-căreia din aceste colibe vezĭ adevărate armate de marmoțĭ brunĭ și goĭ carĭ se rostogolesc sub soare dimineața în straturile de țărână.

Din distanță în distanță, spectacolul într'adevăr penibil al nenorociților felahĭ, armațĭ cu fronde, aruncă cu îndemânare pietre în păsărĭ, eterniĭ prădătorĭ aĭ recolteĭ viitoare-

O vedere pe Nil

Pe drum furnică aceștĭ Armenĭ robuștĭ carĭ din pricina cerbicieĭ, a sobrietățeĭ și activitățeĭ lor, aŭ fost supranumițĭ de turcĭ «cămilele imperiuluĭ».

Foarte repede, Nilul, El Bahr, Fluviul cum îl numesc așa de drept indigeniĭ, ia proporțiile uneĭ mărĭ micĭ; sub ceața de dimineață ușoară contururile sale se pierd, amestecând sub cerul deja pal de arzătoarea căldură pământul cu apele.

Pe la orele zece, ceața piere lăsând să se vadă cât zăreștĭ cu ochiĭ imensele câmpiĭ de bersin, de trefle gigantice. Dealungul păsunilor, pașale urmate de escorte strălucite, trec că-

Cum pot eĭ oare să reziste la atâta soare, la atâta oboseală? Mister.

Tot așa de crudă e și soarta oamenilor însărcinațĭ să mânuiască «șaduful». Acest instrument așa de complicat, un fel de scândurĭ suspendate pe traverse orizontale, este destinat să scoată, cu ajutorul burdufurilor de piele, apă, din Nil și să o verse apoĭ în canale strâmte carĭ circulă pe câmp.

Beduinele, îmbrăcate cu o tunică simplă deschisă pe umerĭ, strânsă la mijloc cu o cingătoare de piele și în jos cu pantalonĭ brodațĭ, merg ghemuite în «handedjul» format din ramurĭ de arborĭ și fixat pe spatete cămilelor. Menagere active, ele se ocupă pe drum cu prepararea celor necesare hraneĭ în timpul popasurilor.

Din timpul războiului între Mahdiștĭ

Intre evenimentele din timpul războiuluĭ dintre Mahdiștĭ, cel maĭ lugubru este asasinarea luĭ Gordon-pașa.

Era în timpul împresurăreĭ orașuluĭ Chartum. Mahdiștiĭ eraŭ la câteva mile departe de acolo, sub comanda regeluĭ lor Mahomed-Achmed.

In seara de 25 Ianuarie 1885, nu se întâmplase nicĭ o mișcare.

Luna dispăruse după cer și în întunericul nopțiĭ înaintaŭ negriĭ, târându-se pe brâncĭ, și apropiindu-se de zidurile cetățiĭ. Eraŭ Mahdiștiĭ, carĭ și începură mișcările lor.

Trebuia o ureche fină, ca să poată distinge sgomotul ce-l făceaŭ trupele acestor șerpĭ omeneștĭ. Rezerva îĭ urma. Se apropiaŭ de avant-posturile, ce dormeaŭ într'un somn profund, ca și când s'ar fi crezut că niște trădătorĭ le-aŭ dat narcotice. Un țipăt strident se auzi. Soldațiĭ fură măcelărițĭ, conjurațiĭ scoteaŭ strigăte sălbatice de triumf.

Grosul armateĭ se apropiase.

Prima casă asupra căreia se repeziră Mahdiștiĭ fu aceea a luĭ Farag-Pașa și singur faptul acesta dovedește că nu a fost din partea luĭ trădare, cum pretindeaŭ ziarele engleze ci numaĭ lene. Urletele năvălitorilor deșteptară, firește, din somn pe acest comandant, însă era prea târziŭ pentru ca dânsul să maĭ poată avea timp de a se pune în apărare. Maĭ înainte d'a face întrebuințare de armele sale, un mahdist îĭ băgă o lance în piept; un altul îĭ tăiă capul, un al treilea în sfârșit îĭ luă capul ca trofeŭ.

Năvălitoriĭ aveaŭ două ținte: uniĭ urlaŭ: *Kuilla!* alțiĭ *Saraya*, adică *la biserică! și la palat!*

Știaŭ că într'unul din aceste monumente se afla vestita comoară a luĭ Gordon.

Palatul era maĭ aproape de spărtura ce se făcuse în zidul cetățiĭ. Acolo decĭ sosiră maĭ întâĭ bandele de jefuitorĭ și de ucigașĭ carĭ gustaseră deja sânge.

Dacă Farag-pașa dormea în momentul năvăliriĭ, Gordon nu dormea. Maĭ înainte ca hordele ce veneaŭ să-ĭ verse sângele, să fi intrat în admirabilele grădinĭ în mijlocul cărora se ridică palatul pașilor, Gordon înțelesese că ultima luĭ oră sunase, însă ținea să moară ca un brav făcându-șĭ datoria până la capăt.

Dânsul dete decĭ ordin ca să se deschidă poarta cea mare care răspundea în grădină și înaintă pe peron.

Se îmbrăcase cu hainele de mare ținută; zorile începură să se arate dând acesteĭ scene un caracter de nespusă măreție.

Gordon făcu un gest anunțând că vrea să vorbească și în adevăr, pronunță câteva cuvinte carĭ se perdură în sgomot. Nu putu să vorbească mult pentru că un uriaș negru din Cordofan, care nu era armat de cât cu o lance și care de altfel nu înțelegea de loc arăbește, îĭ

dete o lovitură așa teribilă în cât corpul luĭ fu străpuns.

Generalul căzu pe peron; însă cu o îndemânare infernală, negrul se servi de lance ca de o țeapă și coborâ cadavrul în grădină.

Indată ce corpul fu pe pământ, toțĭ mahdiștiĭ carĭ eraŭ de față se repeziră asupra rămășițelor mortuare ale eroului; fie-care voia să aibă onoarea de a-șĭ băga sabia saŭ pumnalul în acel corp cald încă; și ceĭ carĭ isbutiaŭ la asta, îșĭ ridicaŭ armele spre cer, intonând laude pentru Mahdiu. In sfârșit, unul din dervișĭ care părea a avea oarecare autoritate asupra complicilor săĭ, opri mulțimea și apropiindu-se cu sabia de acel corp mutilat, ridică în vârful săbieĭ ceva ca un cap pe care îl duse la picioarele luĭ Mahomed-Achmed. Acesta intrase în palat și'l luase în stăpânire cu acea liniște studiată de la care nu se abătea nicĭ odată maĭ cu seamă în mijlocul mulțimeĭ tumultoase care'l credea profet al luĭ Alah.

Moartea luĭ Gordon fu semnalul pe care'l așteptaŭ masacratoriĭ. Din momentul acesta, dânșiĭ se răspândiră în toate direcțiunile, răcnind ca niște turbațĭ. Nu vom cita de cât omorurile maĭ deosebite.

Inainte d'a tăia capul consuluĭ grecesc, îĭ retezară mâinele pe rând.

Acela care călăuzise pe ucigașĭ, era cavasul consuluĭ austriac. După ce se tăiă capul stăpânuluĭ săŭ, mizerabilul făcu să îndure aceiașĭ soartă un tâmplar care trăia la consulat.

Apoĭ, printr'o ciudată fantazie, legă de cadavru scheletul câineluĭ săŭ favorit și al papagaluluĭ săŭ. Peste toate astea vărsă spirt și le dete el însușĭ foc. Când flacările se stinseră, aruncă cenușa în râŭ.

Unuĭ croitor austriac ce comisese nesocotința d'a'șĭ face semnul cruceĭ, i se tăe gâtul de la o ureche la cealaltă cu un cuțit de care măcelarul se servea la omorârea vitelor, și nevasta luĭ fu silită să asiste la supliciŭ. Asta tot nu era d'ajuns pentru satisfacerea călăilor; dânșiĭ luară pe unul din fiiĭ săĭ și'l împunseră cu săgețile până ce'șĭ dete ultima suflare.

Mahdiștiĭ începură atuncĭ să delibereze între dânșiĭ asupra chipuluĭ în care să omoare un copil de 10 anĭ. Insă mama luĭ, o italiană, înebunită de durere, se aruncă asupra lor cu o așa furie, în cât dânșiĭ îșĭ perdură cumpătul și se duseră să'șĭ caute prăzile în altă parte. La plecare, luară însă o fată de 18 anĭ, care deveni nevasta unuia dintre eĭ.

Blaz

CAPRA DE ANGORA

Capra de Angora, încă înaintea descoperirieĭ eĭ de către zoologul Belan (1547), a fost cultivată de mult în patria eĭ. Lâna mătăsoasă a acesteĭ capre produce moarul. Valoarea lâneĭ depinde de îngrijirea și vârsta animalelor. Tunderea acestor capre se face în luna Aprilie. Lâna de cea maĭ bună calitate trebue să aibă o lungime de 25 cm., să fie albă și mătăsoasă.

SIUȘII

Dintre toate populațiile indiene ale Statelor-Unite, acela al Siușilor este cel maĭ numeros; el e și cel maĭ viteaz. In zadar Francia și Anglia, în secolul al XVIII-lea și Statele-Unite în secolul XIX-lea s'aŭ încercat să le supună. Ele s'aŭ arătat în totdeauna foarte puțin dispuse d'a primi un jug oarecare, și orĭ ce încercare de deposesiune a fost punctul de plecare al unuĭ războiŭ foarte lung și sângeros după care Siușiĭ aŭ trebuit să se supună, însă numaĭ după ce aŭ făcut pe Americanĭ să plătească foarte scump cucerirea.

Respinșĭ cu încetul de civilizațiunea năvălitoare, Siușiĭ aŭ fost grămădițĭ în fine, în ultimele lor rezerve.

Aceste rezerve, cum se numesc în Statele-Unite, consistă în întinderĭ marĭ de pământ unde indieniĭ sunt cantonațĭ și pot în voia lor a se deda la agricultură și la vânătoare. In centrul rezerveĭ e un mic fort care servește de adăpost agentuluĭ guvernuluĭ însărcinat a distribui indienilor, la epoce hotărâte, haine, coverturĭ, unelte, semințe, etc., și, în caz de foamete, merinde. Aceste diferite objecte sunt înmagazinate în fort, care e o construcție primitivă de trunchiurĭ de copacĭ și de pământ și care servește și ca loc de aprovizionare și de reunire a trupelor ce supraveghiază ținuturile.

Indieniĭ *Utes*, din tribul Siușilor, ocupaŭ una din aceste rezerve pe cursul de sus al fluviuluĭ Misuri, departe de orĭ ce centru de civilizație și de orĭ ce cale ferată. De mult timp utesiĭ dădeaŭ semne de nemulțumire, plângându-se că nu primeaŭ merindele și hainele la carĭ aveaŭ drept după tractate. O răsvrătire părea neevitabilă și agentul din fort a expediat în secret o cerere de ajutor la postul militar cel maĭ apropiat, adică la o distanță de 200 kilometri. După două zile de la trimeterea cerereĭ, indieniĭ năvăliră în fort, omorâră pe agent și pe membriĭ familieĭ luĭ precum și pe toțĭ ceĭ-l'alțĭ albĭ carĭ maĭ eraŭ acolo.

Scrisoarea prin care se cerea ajutor de la postul militar fusese trimisă printr'un om de o rară energie, numit Rankin, acesta sosi cu ajutoarele, compuse din treĭ escadroane de cavalerie și 25 de care marĭ încărcate cu munițiunĭ și merinde.

Indieniĭ așteptaŭ această coloană la defileul foarte îngust de la râul Alb și când întreaga coloană era angajată în defileŭ, dânșiĭ împușcară animalele carĭ trăgeaŭ primele care, așa că acestea rămaseră în loc, închizând eșirea; dânșiĭ împușcară apoĭ caiĭ și catâriĭ ultimelor care și în chipul acesta expedițiunea era închisă în mijlocul defileuluĭ.

Stând pitițĭ pe înălțimile stâncelor, indieniĭ împușcaŭ oamenii și animalele care se încercaŭ să urce coasta spre a trece baricada.

Intr'o luptă pe care maiorul Thornburgh o întreprinse cu oamenii săĭ pentru a'ĭ deschide drumul, dânsul căzu ucis. Comanda expedițieĭ fu luată de locotenentul Price, însă oamenii văzându-se închișĭ de toate părțile, decimațĭ de gloanțele indienilor, perdură tot curajul.

Din ordinul locotenentuluĭ Price, soldaţiĭ carĭ maĭ rămăseseră în viaţă se strecurară sub care, le desfundară, scoaseră din ele târnăcoape, merinde şi muniţiĭ, şi după sfatul luĭ Rankin, a căruĭ experienţă dădea tuturor încredere, se apucară de săpat gropĭ în carĭ se adăpostiră şi în carĭ scoborâră şi butoiaşele cu praf a căror explozie ar fi desăvârşit catastrofa.

Astfel dânşi eraŭ adăpostiţĭ de gloanţele indienilor, aveaŭ merinde, însă le lipsea apa şi apoĭ marele număr de cadavre ce'ĭ înconjuraŭ începuseră a se descompune şi eraŭ sfâşietoare ţipetele şi gemetele răniţilor, oamenĭ şi animale. Situaţiunea aceasta nu se putea mult timp suferi.

Rankin se oferi să treacă prin marea primejdie de a eşi noaptea din defileŭ, de a fura un cal al Siuşilor şi a se duce după ajutoare. Intreprinderea aceasta era dintre cele maĭ temerare, însă Rankin o execută cu un succes deplin.

La miezul nopţeĭ eşi din groapa sa şi târându-se ca un şarpe pe pământ, isbuti să iasă din defileŭ. Când ajunse în largul câmpuluĭ, fură unul din caiĭ Siuşilor, îl încălecă şi o croi de fugă. In 24 de ore făcu 180 kilometri şi după două zile sosi cu ajutoare. Siuşiĭ fură bătuţĭ şi alungaţĭ; cavaleriştiĭ scăpară de la o moarte groaznică pricinuită de lipsa apeĭ.

Rankin, prin multe fapte de astea de curaj, în războaiele americanilor cu indieniĭ, este omul cel maĭ popular în Statele-Unite.

TOBAŞII

In deşertul Chaer, la nordul republiceĭ Argentina, se află o populaţiune numită Tobaşiĭ. Aceştia sunt bine făcuţĭ. musculoşĭ, cu părul lung şi negru, cu ochiĭ oblicĭ şi cu pieptul bine desvoltat. Eĭ se ocupă exclusiv cu vânatul şi cu pescuitul; îşĭ tatuiază faţa, pieptul şi braţele cu negru şi poartă verigĭ de metal în urechĭ.

Ca îmbrăcăminte, atât bărbaţiĭ, cât şi femeile, aŭ o centură de lână saŭ o piele de berbec. Eĭ sunt nomazĭ şi locuesc în colibe construite din crăcĭ de arborĭ în formă de om. Aŭ un respect mare pentru familie şi în special respectează pe bătrânĭ.

In munţiĭ Pădureĭ Negre

O zi de nuntă în Baden

Cu toate că *Schwarzvaldul* este acum străbătut de drumurĭ carĭ înlesnesc călătoria turiştilor şi automobiliştilor, aceastâ pitorească regiune este unul din rarile colţurĭ ale Europeĭ centrale unde obiceiurile naţionale sunt încă în mare cinste.

Nepoţiĭ noştrĭ vor maĭ putea oare să facă şi eĭ această constatare? Ne e permis să ne îndoim, dacă luăm de exemplu Elveţia, ţara vecină cu Pădurea Neagră şi locuită de aceeaş rasă.

Pretutindenĭ un ţăran din cantonul Berna care ar veni în oraş cu curioasa sa vestă mică fără mânecĭ este considerat ca o anomalie.

Coafurile «şapelele» sunt adevărate monumente portative

Această schimbare s'a făcut în cea maĭ mare parte a văilor Pădureĭ Negre unde oamenii aŭ părăsit cu desăvârşire îmbrăcămintea strămoşilor lor. Trebue să pătrunzĭ departe în districtele păduroase spre a întâlni tinerĭ carĭ în ziua nunţeĭ maĭ consimt a se arăta în vesta lor scurtă cu două rândurĭ de nasturĭ de argint.

Femeilor schwarzvalderine aŭ rămas însă maĭ credincioase obiceiurilor lor din zilele de sărbătoare. Ele poartă şi acum coafura ciudată care cel puţin prin proporţiile eĭ, aminteşte felul cum se pieptănaŭ doamnele marĭ pe timpul Marieĭ-Antoaneta.

Este imposibil să descriĭ complicatele lor turbane, adevărate monumente carĭ pe un schelet de fire metalice grămădesc o mare cantitate de fire de argint, florĭ artificiale, etc.

Adese orĭ aceste pălăriĭ sunt presărate cu bucăţĭ de oglindă carĭ la razele soareluĭ formează un cerc strălucitor, ca o aureolă în jurul capuluĭ.

Bărbaţiĭ sunt îmbrăcaţĭ cu surtuce moderne şi poartă pălăriĭ moĭ

In ce mă priveşte, mărturisesc că le prefer costumul faţă de coafura lor..!

Rochia, scurtă, vesta cu catifea, cingătoarea cu broderiĭ, gulerul lor curios care le încadrează faţa, toate acestea

formează un ansamblu care nu e lipsit de poezie.

Dar e acesta un pitoresc care e condamnat să piară în curând. După o generaţie,, turiştii nu vor mai găsi *şapelele* (aşa le zic pălăriilor) de cât în vitrinele muzeelor de antichităţi.

Doru

Un obiceiŭ barbar în India

Obiceiul barbar al indienilor de a ucide fete, de şi nu s'a stârpit cu totul, totuşi e foarte tare ţărmurit. In timpul din urmă iarăşi a atras asupra sa atenţiunea publică.

Cu toate legile şi dispoziţiile date, indienii îşi bat joc de ele şi continuă să'şi omoare pe fiicele lor noŭ-născute.

Străşnicia cu care procede guvernul englez în contra acestor crime înfiorătoare, se pare că nu are efectul salutar de mai înainte. Acum se practică în secret, ceea ce mai înainte se practica în faţa lumei, fără nici o frică. Un comisar britanic se evaluiază la 30.000 numărul fetelor ce se ucid în fiecare an.

Oare ce cauză să aibă acest obiceiŭ barbar? Nu din cauza lipsei ca la Chinezi, ci nu mai din cauza unor prejudiţii josnice se săvârşesc aceste crime în India.

Credinţa care predomină la Hinduşi şi la alte popoare orientale, că femeile nu aŭ nici un preţ, este isvorul acestor cruzimi. Numai ca mama unui băiat are femeea valoare pentru Indian, căci fiul nu numai că este progenitorul familiei în linie coborâtoare, ci de la existenţa sa atârnă nemurirea părinţilor şi a antecesorilor săi.

Prin aceea că fiul îndeplineşte jertfa de familie prescrisă, susţine pe tatăl săŭ într'o stare de fericire după moarte; dacă nu e demn fiul să împlinească aceste îndatoriri sfinte, atunci încetează de a mai fi existat spiritele protectoare ale familiei.

Fiul fiind necesar pentru indian, se bucură în familie de autoritatea corespunzătoare.

Cine are un copil, pe acela l'aŭ binecuvântat zeii, cine însă are o copilă, pe acela l'aŭ pedepsit zeii. Naşterea unei fete înseamnă în ori ce caz o nenorocire, şi pentru aceea familia jeleşte.

La această credinţă despre netrebnicia femeilor se mai adaogă că fiica rămâne pentru un Indian o sarcină economică; căci chiar dacă e măritată, părinţii, în diferite ocaziuni, trebue să dea daruri fiicei şi bărbatului ei, obligaţiune de la care nu se poate sustrage nici cel mai sărac om.

De regulă indienii, dacă sunt întrebaţi asupra cauzei uciderei fetelor, ei răspund că sunt îndemnaţi la aceasta din motive financiare.

Sigur este însă, că pe mulţi îi îndeamnă vanitatea, ca să facă astfel de fapte. Prin faptul că indianul îşi omoară fata, îşi salvează onoarea faţă de orice pericole, care i se par iminente din cauza situaţiei sale.

Guvernul englez a încercat toate pentru ca să împiedice săvârşirea acestui obiceiŭ barbar.

Guvernul porunci ca să se supraveghieze naşterea fetelor. Rezultatul însă a fost fără efect, de oarece nu s'aŭ ţinut întocmai toate prescripţiile asupra acestei legi straşnice.

Poliţia de acolo permite săvârşirea acestei crime, de oarece funcţionarii administrativi privesc cu nepăsare modul acesta de ucidere.

Sereno.

MUZICA IENICERILOR

S'ar putea găsi ciudat că în Turcia, unde triumfă partidul Progresului, partid care a şters cu buretele trecutul, s'a reconstituit de câteva zile faimoasa muzică a ienicerilor, al căror nume numai, ne întoarce cu un secol înapoi.

Dar sultanul actual este un erudit în studiile istorice şi numai aşa n'ar putea să mire faptul că el a încurajat această interesantă reconstituire.

Colonelul lor purta titlul de *ciorbagibaş*, adică „maestrul marei supării" şi căpitanii şi locotenenţii se numeaŭ respectiv „mîtres-queux" *(aştşi-başî)* şa sapectiv „maîtres-queux" *aştşi-başî)* şi sa-

In loc de drapel ienicerii aveaŭ o marmită (cazan) în fruntea regimentului lor şi se acopereaŭ de ruşine dacă o lăsaŭ să cadă în mâinile inamicului.

La început efectivul lor era de numai 1200 oameni devotaţi, trup şi suflet, sultanului.

Dar când naţiunile creştine ştiură să se apere contra piraţilor şi sultanii trebuiră să facă apel la elementul indigen spre a constitui acest corp de elită, ienicerii deveniră un fel de gardă pretoriană care alimenta revoluţiunile şi răsturna pe sultanii recalcitranţi.

Mahmud II scăpă turceşte de tirania ienicerilor care îl ameninţa şi pe el, exterminând dintr'înşii la 1826 ca la 15 mii.

Imbrăcaţi în curioasele uniforme ale secolului XVII—epoca redutabilei miliţii a ienicerilor, saŭ trupa nouă,—muzicanţii se vor limita exclusiv la executarea ariilor naţionale.

Se ştie că corpul ienicerilor fondat la sfârşitul secolului XIV a format multă vreme garda particulară a sultanilor, cari îi acorda numeroase privilegii dintre cari unele ar face să surâdă pe ori-ce cititor.

Arg.

DIN TOATĂ LUMEA

Ţara Morilor

Cu drept cuvânt Olanda este ţara morilor. Alphonse Esquirote, în „Révue de deux Mondes, scrie: „Astăzi în Olanda, mori de diferite forme şi de diferite mărimi se înalţă în mijlocul câmpiilor bogate şi le curăţă de apele netrebuincioase. Unele din aceste mori sunt adevărate edificii, cari caută vântul la înălţimi considerabile; iar altele sunt mici, făcute de zid saŭ de lemn şi acoperite cu un strat de paie, care le apără de ploi. Aripele lor vâjie în aer ca şi aripele pasărilor gigantice şi fabuloase şi tic-tacul lor, amestecat cu sgomotul întrerupt al apelor, dă naturii o mişcare uniformă, care nu se poate defini.

Kola

Kola este un arbore frumos înalt de 10—20 metri, având aspectul castanului şi trăieşte în Africa. El dă o recoltă mediocră la 4 ani şi abundentă la 10 ani. Culegerea fructelor se face cu mare băgare de seamă, de către femeile negre. Ele aleg cu îngrijire nucile, pun la o parte pe cele stricate şi aranjează pe celelalte în coşuri făcute din scoarţă de arbori căptuşite înnăuntru cu foi. Nucile proaspete sunt astfel prezervate de contactul aerului sec şi pot fără să mucezească să sufere o călătorie de o lună. Indată ce Kola începe a se usca negus-

tori caravanĭ continuă a le usca la soare şi apoĭ le macină scoţând o pulbere fină, care amestecat cu lapte şi cu miere dă o băutură hrănitoare şi un excitant puternic.

La triburile unde Kola nu creşte spontaneŭ, nicĭ o transacţie de orĭ ce natură ar fi, nu se face fără să intervină aceste nucĭ. Dacă e vorba de vre-o alianţă între triburĭ; şefiĭ schimbă nucĭ albe, căcĭ această culoare la africanĭ, ca şi la popoarele civilizate, e semnul păceĭ. Orĭ-ce cerere în căsătorie e însoţită de trimeterea uneĭ Kola, făcută prezent de către pretendent, mumeĭ tinereĭ fete. Dacă răspunsul e înapoiat sub forma uneĭ Kola de aceiaşĭ coloare, tânăra fată e liberă; iar dacă e roşie însemnează refuz. In ordinea religioasă importanţa acesteĭ nucĭ nu e mică. Toate jurămintele se fac pe această nucă, negrul întinde mâna pe ele, jură şi apoĭ le mănâncă.

In fine pentru a încheia această nomenclatură a credinţelor şi a superstiţiilor asupra Koleĭ, e de notat că şi mahometaniĭ nu ezită a afirma credincioşilor, că ea este un fruct de origină Dumnezeiască, adus chiar de profet.

Guacho

In Pampa, pe lângă indienĭ şi spanioliĭ, care formează masa cea mare a populaţieĭ, trăieşte şi un amestec al lor, numit Guacho, pe care Emil Doirieux îĭ descrie astfel:

„Guacho formează o rasă aparte între celelalte naţiunĭ care trăesc în Pampa. Eĭ sunt cu talia înaltă, faţa osoasă, înegrită de soare, cu ochiĭ negri şi posomorâţĭ ca aĭ indianuluĭ. Bea apă multă şi se hrăneşte cu carne fără pâine, nu findcă nu-ĭ place, dar din cauza groazeĭ de muncă. Jocul este pentru eĭ o pasiune atât de nebună, în cât nu'l poate părăsi niciodată.

Guacho are femeie şi copiĭ. Rar el are o stare civilă, rar e însurat; n'are nicĭ sate, nicĭ mijloace de transport. Guvernul nu face nimic pentru îmbunătăţirea acesteĭ situaţiunĭ. Cât despre Guacho, dacă el este indiferent la formalităţile pe care abea le pricepe; el respectă cel puţin legăturile ce şi le-a creiat şi-şĭ creşte copiiĭ, cum a fost şi el crescut".

Aceştia sunt Guacho.

Negriĭ din Oceania

Negriĭ din Oceania se civilizează greŭ. Crescându-ĭ de micĭ pot învăţa să scrie, să citească şi să socotească; însă civilizaţia pe care o capătă de la albĭ nu influenţează mult asupra fireĭ lor, căcĭ dorinţa d'a fi împreună cu semeniĭ săĭ, d'a lua parte la vânătoare şi la diferite petrecerĭ, îl preocupă într'una pe negru. Coloniĭ albe, care aŭ în serviciul lor negri civilizaţĭ, trebue ca măcar odată pe an să'ĭ lase să petreacă în mijlocul tribuluĭ lor; căcĭ altminterĭ eĭ devin trişti, nu le maĭ place să muncească şi cată să fugă. Astfel: Un negru de 21 de anĭ crescut de copil în Victoria, a dispărut într'o zi din familia în care era considerat ca copil al caseĭ şi în urmă a fost regăsit în mijlocul tribuluĭ săŭ.

Albiĭ în loc să'ĭ caute să-ĭ civilizeze, îĭ vânează ca pe animale, fapt care a făcut pe un gentilom să zică: Dacă aşĭ fi eŭ negru, aş omorî pe orĭ ce alb mi-ar cădea în mână. Din cauza acestor mijloace neumane, azĭ negriĭ din Australia aproape aŭ dispărut.

Trad. de **Const. Tr. Simulescu**

DIN LUMEA TIMBRELOR

NOUTĂŢI FILATELICE

Italia. — Cu ocazia inaugurăreĭ noueĭ Campanile din Veneţia, Statul Italian a emis o serie de două mărcĭ comemorative, foarte reuşite.

1,000,000 a câte 5 c. de culoare albastră, şi 500,000 a câte 10 c., culoare brună.

Mărcile se găsesc de vânzare numaĭ în Veneţia (până la 31 Decembrie a. c.) şi nu sunt valabile, de cât pentru interiorul Italieĭ.

In ilustraţie dăm o marcă din acestea comemorative.

Belgia. — Mult aşteptatele mărcĭ cu efigia Regeluĭ Albert aŭ apărut.

Desemnul e reuşit, însă execuţia lasă mult de dorit, aşa că se poate ca în curând să fie retrase din circulaţie.

Al. Sotec

POŞTA REDACŢIEI

Const. Th. Simu. — Vă rugăm să ne trimiteţĭ, când ne veţi maĭ da ceva, şi originalul după care traduceţĭ.

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ «Ziaruluĭ Călătoriilor», strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE

ZIARUL „UNIVERSUL"

abonaților săĭ la tragerea din luna Noembrie, 1912

O Splendidă Vilă la Sinaia

«Vila Nicolae», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea maĭ pitorească din localitate

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 8-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de Industria Metalică «Marcu», Bul. Elisabeta, 8

O GARNITURA MOBILA DE BAMBU PENTRU SALON

compusă din : o canapea, 4 scaune, o masă, o consolă cu oglindă, 2 piedestale cu 2 vase japoneze, cumpărate de la marele magazin E. A. Pucher, Bulevardul Elisabeta, No. 15 (Hotel Princiar)

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaĭ-Bravul No. 37 și str. Șerbănică, No. 10. Sucursala calea Victorieĭ, No. 107

UNA SUFRAGERIE MODERNA

compusă din : Un bufet cu marmură Sf. Ana, cu geam de cristal pictat, cu oglindă ; O masă pentru 12 persoane, cu 6 scaune tapisate și îmbrăcate, imitație de piele. Cumpărată de la marele magazin de mobile «Compania Americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de florĭ, lângă Hotel Dacia

O bucată pânză de borangic albă, de 9 metri; una idem frez, de 4 m.; una idem bleu, de 5 m.

cumpărate de la Expoziția Caseĭ Școalelor

Un serviciu de ceaiu, de metal alb fin, argintat și garantat că nu înegrește, compus din : o tavă frumos ciselată, cu mânere, și 12 pahare într'o formă nouă și elegantă. Acest serviciu este o podoabă pentru orĭ-ce casă. **O fructieră de metal fin, argintată**, înaltă de 50 cm. și având 3 glastre pentru fructe și un vas pentru florĭ. **O fructieră de metal alb**, imitând exact argintul vechiŭ, înaltă de 37 cm., având și un vas mare de cristal pentru fructe. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuteriĭ en gros și en detail Frațiĭ A. & I. Roller, Bucureștĭ, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Un serviciŭ de cristal pentru înghețată, compus din o cupă mare și 6 farfurioare, montate în metal argintat Christofle V. P. F. **Una pungă de argint** veritabil, oxidată. **Una fructieră** de metal argintată, cu 6 cuțite de metal cu lama aurită, pentru desert. Toate aceste obiecte au fost cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon cu 6 plăcĭ Perfection. **O mandolină** italiana. **Una muzică de masă** cu manivelă, cu 6 cântece. **Una chitară** franceză. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de muzică N. Mischonzniky, furnisorul Curțiĭ Regale, strada Colței, No. 7, Bucureștĭ.

«Una bicicletă elegantă «Sport», cu roata liberă și frână automatică, prin contra-pedalare. **Una pușca** de vânătoare cu două țevĭ, țevile de oțel «Bayard» din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are patru zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuința atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum. **Una carabină** semi-automatică de mare precisiune **«Pieper»**, cu tirul garantat precis. Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisman, furnisorul Curțiĭ Regale, 47, calea Victorieĭ, Bucureștĭ.

Una mașină de cusut, marca Compania Americană, calitate superioară. **Un gramofon** marca «Melodion Carmen Sylva», cu două arcurĭ remontabile în timpul mersuluĭ cu 6 plăcĭ marca Premier record. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașinĭ de cusut, gramofoane și biciclete en gros și en detail Compania Anglo-Americană, strada Carol 50, Bucureștĭ.

Un ceasornic de aur 14 carate cu 3 capace, pentru dame, marcat de Stat. **Două serviciĭ** de argint pentru ouă, compuse fie-care din câte treĭ bucățĭ, într'o cutie foarte elegantă. **Una pendulă** elegantă și modernă. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicăria Colțeĭ», Bucureștĭ, strada Colțeĭ, No. 31.

O armonică italiană, 21 clape, 8 basurĭ și tonurĭ de oțel. **O vioară** fină cu cutia eĭ. **O pelerină** de ploae portativă pe ambele părțĭ. Toate acestea sunt cumpărate de la „Compania Generală", mare biurou de importațiune, strada Smârdan 29, etajul I.

Două ceasornice de aur pentru damă.

Două ceasornice de aur cu câte 3 capace, de bărbat

Șease ceasornice de argint.

Șease ceasornice de metal fin argintate, cu câte 3 capace.

Treĭ ceasornice de metal imitând argintul rusesc.

Cincĭ colicre-lănțișoare de argint veritabil pentru gât.

Una geantă de alpaca veritabilă.

2 costume de haine saco, după măsură și alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, strada Academieĭ, No. 25.

Una mașină mare de bucătărie „Ideal", cu 4 ochiurĭ din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, Bucureștĭ, calea Văcăreștĭ, 142.

O colecție de legĭ compusă din 5 volume, de la d. Ghețu, calea Dorobanților 100.

Un serviciŭ de oțet și untdelemn, de alpaca veritabil, fin argintat și conținând 5 piese de cristal alb : una de oțet, una de untdelemn, una de muștar, una de sare și una de piper, pe un suport de metal de toată frumusețea.

Una mașină de călcat pentru croitorie, sistem Sol-Pop, ultima perfecțiune.

O vulpe de teracotă. **20 plachete** argintate, reprezentând pe Regele și Regina.

Afară de acestea, toțĭ abonațiĭ maĭ primesc gratuit un volum din «Memoriile Regeluĭ Carol I al Românieĭ», saŭ un volum din cărțile ce apar în editura ziaruluĭ „Universul" tipărite anume pentru abonațĭ.

Prețurile de abonament sunt aceleașĭ : Pentru un an leĭ 18 ; pe 6 luni lei 9,15 ; pe 3 luni lei 4,65.

Pentru concurarea la premiile de maĭ sus, abonațiĭ pe un an primesc 30 bonurĭ, ceĭ pe șease lunĭ 15 și ceĭ pe treĭ lunĭ primesc 5 bonurĭ. Abonațiĭ pe un an participă la două tragerĭ, decĭ după prima tragere vor primi încă 30 bonurĭ pentru tragerea următoare.

Anul XIII.—No. 788 5 Bani în toată ţara 5 Miercuri, 13 Iunie 1912.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI Lei 2.60 pe an în toată ţara | Redacţia şi Administraţia No. 11.—STRADA BREZOIANU,—No. 11 | ZIARUL CĂLĂTORIILOR Apare odată pe săptămână, Marţea

NEGRUL ŞI CROCODILUL.—(Vezi pag. 5680)

NEGRUL ŞI CROCODILUL

Taney e un râŭ unic printre toate cursurile de apă ale coasteĭ occidentale a Africeĭ.

In timp de şease lunĭ ale anuluĭ, din Iulie până în Decembrie, el curge din Senegal în lacul Giner; din Iunie până la sfârşitul luĭ Iunie, curge în sens invers, redând mareluĭ fluviu apele ce-ĭ datoreşte.

Intr'o luminoasă dimineaţă de Octombrie, în tovărăşia boy-lor noştri, pornirăm pe ţărmul râuluĭ Taney.

Ni se semnalase în acea regiune trecerea unor egrete, vânat foarte căutat pentru penele sale preţioase, din carĭ speram să aducem câteva în Franţa.

Cel maĭ vârstnic era doctorul Emerey, gros şi scurt, un tip vesel; pe urmă un parisian, Gaston Descourcys, administrator, vechiŭ elev al şcoaleĭ coloniale în vârstă de vre-o 35 anĭ. Prin frumuseţea şi structura sa anatomică putea să rivalizeze cu Apolon.

In sfârşit ultimul, autorul acestor liniĭ, căpitan de artilerie colonială.

Câte şi treĭ făceam parte dintr'o misiune de curând debarcată la Richard-Foll.

Ne aflam pe drum pe ţărmul râuluĭ, când deodată urletele de durere şi strigătele disperate ale unuĭ negru ne pătrunseră de spaimă.

Strigătele veneaŭ din spre râŭ. Ce se petrecea oare? Dintr'o săritură furăm acolo.

Ceea ce văzurăm ne îngheţară de groază: un negru în ghiarele unuĭ crocodil.

Negrul, culcat pe trunchiul unuĭ arbore, avea un picior atârnat pe care reptila, scufundată treĭ sferturĭ în apă, îl ţinea în fălcile sale gigantice.

Figura indigenuluĭ se învineţise.

„*Baiman*, zice el agresoruluĭ, căutând să-şĭ tragă piciorul, *diasik baiman!*"

Dar reptila nu-l auzea şi căuta să tragă prada în fundul apeĭ.

Descourcys prin câteva cuvinte repezĭ căută să încurajeze pe negru în vreme ce noĭ ne pregăteam de atac.

Descărcăturile armelor, cu cartuşe destinate egretelor, nu avură ca efect de cât să intimideze puţin reptila.

Samba, ordonanţa mea, plecă într'un suflet să-mĭ aducă puşca cu repetiţie, pe care o lăsasem în pirogă.

Descărcăturile, strigătele, lătrăturile câinilor sfârşiră prin a impresiona pe crocodil. Poate că era şi ostenit. Dintr'o cauză saŭ alta, rămase nemişcat timp de câteva minute, fără însă a da drumul victimeĭ.

Atuncĭ se petrecu în această tragedie o scenă care ne făcu să râdem, cu toată seriositatea întâmplăreĭ.

Negrul ţinea următorul discurs crocodiluluĭ:

„Ascultă, zicea el, în limba luĭ. Dacă îmĭ daĭ drumul, îţĭ aduc pe una din cele două femeĭ ale mele. Dacă vreĭ ţi le aduc pe amândouă: ele sunt maĭ grase ca mine şi maĭ bune de mâncat; lasă-mă să mă duc să le aduc..."

Dar drept orice răspuns, îndrăcita reptilă începu din noŭ să tragă de prada sa părând că voeşte de astă dată să sfârşească.

In acel moment apăru piroga cu Samba care aducea carabina mea.

Crocodilul devenise furios, sbătându-se să scape de duşmaniĭ carĭ il înconjuraŭ şi excitat de sângele care curgea din rana negruluĭ.

Negrul, pe altă parte, făcea sforţărĭ supreme spre a scăpa, hotărât să-şĭ lase piciorul pradă reptileĭ. Dar se vedea bine că bestia nu voia să se mulţumească cu o bucată aşa de sărăcăcioasă, ci dorea omul întreg.

Această luptă supremă era înspăimântătoare de privit.

Samba apăru ţinând carabina mea în mână şi se apropie de trunchiul arboreluĭ în care se afla negrul. Aci ochi reptila şi trase. Glonţul pătrunse în ochiul monstruluĭ, omorându-l pe loc.

Era şi timpul!

Capul i se lăsă într'o parte, fără însă a da drumul pradeĭ. A trebuit o adevărată muncă până să i se poate descleşta fălcile.

Rana bietuluĭ negru era teribilă. Carnea sfăşiată lăsa să se vadă osul tibia şi rotula.

Emerey spălă rana şi o pansă, pe urmă rănitul fu transportat pe o brancardă în satul săŭ.

Toată lumea din sat alerga înaintea convoiuluĭ. După strigătele disperate, agitându-şĭ braţele şi smulgându-şĭ părul, puteaĭ recunoaşte uşor pe cele două femeĭ ale negruluĭ. Ele eraŭ departe de a bănui generoasa ofertă a bărbatuluĭ lor, făcută crocodiluluĭ. De altfel reptila n'ar fi făcut un schimb răŭ, căcĭ amândouă eraŭ durduliĭ.

Când cortegiul se depărtă întrebaĭ pe doctor: „De sigur că aĭ să-ĭ taĭ piciorul?"

— Nicĭ de cum, şi în şease săptămânĭ va fi pe picioare.

„Nu cunoştĭ forţa de rezistenţă a negrilor când sunt sănătoşĭ ca acesta, şi cu ce iuţeală se cauterizează rănile lor".

Două lunĭ maĭ târziŭ, avuĭ ocaziunea să viŭ în satul acela. Găsiĭ pe omul nostru pe picioare.

Am rămas încremenit de această minune.

C. Arg.

IN COLLA ABISINIANA

UN FURNICAR GIGANTIC

Abisinia nu posedă o faună diferită de a celorlalte ţărĭ ale Africeĭ orientale şi se întâlnesc în mare număr, maĭ ales în *Colla*, aceştĭ furnicarĭ de aspect ciudat ridicat de furnicĭ.

Un muşuroĭ gigantic

Privind ilustraţia, cititorul poate să-şĭ facă idee de câtă muncă sunt capabile aceste micĭ insecte, minunat organizate şi disciplinate.

Intrarea furnicaruluĭ se găseşte în vârf, iar clădirea care are 3 m. 40 înălţime se întinde în pământ la o adâncime egală cu înălţimea.

Doru

Un ceasornic de florĭ

In parcul din Interlaken (Elveţia) se află un ceasornic de florĭ naturale, care în fie-care primăvară e refăcut din noŭ.

Acest ceasornic are un diametru de douĭ metri şi 80 c. m. Treĭ minotaure de aluminiu aurit carĭ arată orele, minutele şi secundele, sunt puse în mişcare de o maşinărie de ceasornic, ascunsă şi care se întoarce din opt în opt zile.

In faţa ceasorniculuĭ se află un lac în miniatură, cu peştĭ auriĭ.

Ceasornicul a fost lucrat de ceasornicarul Guelatt şi de şeful grădineĭ Neusser.

MAINE REID

TRIBUL POËBO

De la Hienguene la Poëbo, nava noastră mergea în lungul unor ţărmurĭ, pe care trebuia, la întoarcere, să le urmăm pe jos. Mi s'a arătat capul Coluett, care e primul punct al Noiĭ-Caledoniĭ, ce a fost zărit de expediţiunea căpitanuluĭ Cook (1774). Acest masiv de munte a luat şi păstrează încă numele voluntaruluĭ ce l'a zărit.

Voi aminti însă, la subiectul acesteĭ descoperirĭ importante, făcută de Cook, că ea a fost făcută cu precizie în acele părţĭ unde Bongaïnville, câţĭva anĭ maĭ înainte, a fost semnalul de existenţă a pământuluĭ, atât din pricina măriĭ cu totul paşnică în care a intrat, cât şi pe nişte sfărâmăturĭ de fructe şi crengĭ, ce au trecut pe lângă nava sa. Această observaţiune, care adogă un nume francez la descoperirea uneĭ ţărĭ ce e azĭ franceză, nu va putea nimic răpi glorieĭ celebruluĭ marinar englez, cu atât maĭ mult că ea nu adaogă maĭ nimic la ilustraţiunea luĭ Bongaïnville.

Poëbo, ce l'am zărit cam pe la mijlocul zileĭ, e un mare trib, instalat pe o câmpie relativ importantă şi formată de depozitele retragereĭ apelor, pe carĭ miliarde de râurĭ, părâie şi părâiaşe le-aŭ smuls de maĭ multe secole din munţiĭ vecinĭ ; această câmpie e verde şi străbătută de nenumărate alee de cocotierĭ.

De la descoperirea auruluĭ de la Poëbo, aproape cu un an înaintea treceriĭ mele prin acest trib, a fost instalată o garnizonă compusă din treĭ jandarmĭ. Deşi Poëbo era unul din principalele centre catolice ale insuleĭ, vr'o câţĭva anĭ în urmă, indigeniĭ au masacrat într'o bună dimineaţă doĭ din jandarmĭ, un colon şi doĭ copiĭ aĭ luĭ. Ceilalţĭ europenĭ abia au scăpat cu câteva rănĭ maĭ mult sau maĭ puţin grave, refugiindu-se în casa unuĭ englez, căpitanul Hanricu, dar magazinurile şi toate locuinţele colonilor au fost prădate şi devastate.

In această răscoală, indigeniĭ n'aŭ făcut nicĭ un rău caseĭ misionarilor şi asta se explică după părerea unora carĭ spun că misionariĭ sunt instigatoriĭ direcţĭ aĭ acestor masacre.

Kanakciĭ, carĭ nu cunosc toate subtilităţile organizaţiuniĭ noastre sociale şi carĭ nu văd decât ceeace e la suprafaţă, şi-aŭ imaginat că FrancezĭI erau împărţiţĭ în două lagăre duşmane: militariĭ şi misionariĭ. Pentru dânşiĭ nu poate să fie cineva decât una saŭ alta şi de aceea cu această întrebare se adresează către străinĭ :

— „Eştĭ misionar ? sau: Eştĭ soldat?".

Decĭ eraŭ foarte mulţumiţĭ de misionarĭ, carĭ dădeaŭ de vre-o câţĭva anĭ o mare desvoltare afacerilor lor, instalaseră marĭ fabricĭ de untdelemn de coco, ridicaseră cirezĭ de boĭ destul de importante şi maĭ cu deosebire păsărĭ şi porcĭ, pe carĭ speculanţiĭ le plăteaŭ bine şi le duceaŭ la Noumea. Pe de altă parte sunt acum soldaţiĭ de post şi seria colonilor, ce veneau unul după altul instalându-se pe pământurile lor şi umblând prin această ţară ca şi cum ar fi fost a lor. Alegerea indigenilor a fost îndată făcută, eĭ s'aŭ dat de partea misionarilor, carĭ le protejaŭ interesele, începând să facă zile fripte colonilor carĭ le displăceaŭ cu totul, fie c'ar fi fost de religiune protestantă, fie c'ar fi fost de o alta. Ca rezultat al acestor certurĭ între kanakcĭ şi colonĭ, guvernatorul a trimis să se facă anchetă şi şeful tribuluĭ, Bonou, botezat Hippolyt, a fost făcut prizonier şi închis ir insula Prino, la o sută de leghe depărtare de teritoriul luĭ, unde muri de supărare. Acest fapt a adus la culme desperarea indigenilor, pentrucă trebue

VÂNĂTOAREA DE URŞI IN CANADA

Nu vroĭ să spun că o vânătoare de urşĭ nu e maĭ periculoasă de cât o vânătoare de... epurĭ, dar chipul în care ea e practicată în estul Canadeĭ, adică în Columbia britanică, este departe de a constitui un sport redutabil.

E adevărat că sunt urşĭ şi urşĭ. Un vânător care atacă pe un grizzli feroce, cel maĭ mare dintre plantigrade, are dreptate să-şĭ facă testamentul înainte de a pleca la vânătoare. Dar urşiĭ brunĭ, la fel cu acela pe care cititoriĭ îl pot vedea în ilustraţia ce publicăm, sunt fiinţe relativ inofensive şi carĭ n'aŭ de cât o singură preocupare când văd un vânător : să fugă cât maĭ departe şi cât maĭ rede cu putinţă.

Urşiĭ aceştia sunt vânaţĭ cu ajutorul câinilor. Aceştia sunt dresaţĭ să le descopere urma după miros şi să-ĭ fugărească scoţând lătrăturĭ sgomotoase. Ursul ştie din experienţă că lătrătura unuĭ câine anunţă întotd'auna prezenţa unuĭ om, şi în special a unuĭ om armat. Cum îl aude, el caută cât maĭ în grabă să-şĭ găsească un ascunziş.

Vaĭ de el însă dacă a fost zărit de câinĭ. Când prin miros s'aŭ apropiat de trunchiul arboreluĭ, prin lătrăturĭ semnificative eĭ arată că duşmanul s'a urcat într'un arbore. Vânătoriĭ aleargă şi înconjoară arborele. Dacă frunzişul este des, le este imposibil, adesea, să vadă pe plantigrad care s'a oploşit pe o cracă a căreĭ culoare este analogă cu aceea a blăneĭ animaluluĭ. Atuncĭ e nevoe să se recurgă la mijloace drastice : prin loviturĭ de topor se abate de la rădăcină arborele.

Dacă însă animalul observă că oameniĭ sunt la o distanţă mare, el se întoarce brusc şi se repede spre eĭ. Câiniĭ ceĭ maĭ apropiaţĭ sunt sfâşiaţĭ cu loviturĭ de labe.

Aceste animale, bine dresate, se mulţumesc să hărţuiască pe urs şi să-ĭ întârzie fuga, spre a da timp vânătoruluĭ să se apropie mult cu arma. Un glonţ sfârşeşte atuncĭ vânătoarea. Sportul acesta e foarte interesant în regiunile păduroase. Când ursul înţelege că viteza fugeĭ sale nu îl va scăpa, alege un arbore tufos şi se urcă pe ramura cea maĭ de sus unde stă nemişcat.

Familiĭ întregĭ iaŭ parte la vânătoarea această plăcută

Vânătoarea de urşĭ se practică în tot timpul anuluĭ.

știut că au pentru regiĭ lor atâta respect, supunere și devotament încât merge până la fanatism. Deci acum ne putem explica masacrele de la Poëbo.

Vă voiu cita un fapt care vă va arăta de ce natură e acest sentiment fanatic. Am întrebat într'o zi pe un indigen, care'mĭ spunea că însușĭ Bonou mănâcă din când în când pe unul din supușiĭ luĭ, de obiceiu în urma uneĭ greșelĭ grave, comisă de victimă.

— De ce, i-am zis, vă lăsațĭ să vă mănânce și de ce nu doborâțĭ pe acest tigru cu o lovitură de topor?

Convorbitorul meu a început să râză ca și cum i-aș fi spus cel maĭ curios lucru din lume:

— Tu nu știĭ, precum se vede, că Bonou e un mare șef, mi-a răspuns el.

Trebue să recunoaștem în adevăr, că toțĭ oameniĭ primitivĭ sunt cruzĭ, primele paginĭ ale proprieĭ noastre istoriĭ sunt oare altceva decât o necrezută țesătură de crime sălbatice? E rușine pentru noĭ să ne coborâm din aceĭ oamenĭ carĭ le-aŭ comis saŭ din aceĭ carĭ le-aŭ lăsat nepedepsite, dar din fericire blândețea s'a introdus în moravurile și caracterele noastre. Guvernele ar putea să fie încă crude, dar nu sunt. Cine ar putea împiedica, pe unul din SuveraniĭEuropeĭ, sub pretext că înăbușe o răscoală sau o conspirațiune să repează asupra proprilor săĭ supușĭ armatele și formidabilele lor mașinĭ de distrugere? Ce am putea face altceva împotriva acesteĭ urgiĭ decât blestemând să așteptăm — poate mult timp — o ocazie să ne mântuim de tiran.

Dar să revenim la sălbaticiĭ noștri. Descoperirea a vre-o câteva micĭ vine de aur la Poëbo a fost semnalul venireĭ unuĭ număr destul de mare de colonĭ, carĭ veneaŭ să se stabilească în acele părțĭ din pricina belșuguluĭ cocotierilor, ale căror nucĭ sunt foarte bune pentru îngrășatul porcilor și păsărilor, pe care apoĭ le exportaŭ în Numea.

Dar aci se pune o problemă etnografică de care voĭ vorbi îndată. Cum se face că în mijlocul uneĭ țărĭ atât de avută, populația indigenă scade din zi în zi? La Poëbo mortalitatea e înspăimântătoare, după cum se poate judeca din cifrele următoare:

La 1856 acest trib număra 1500 locuitorĭ; la 1864, în timpul treceriĭ mele, nu erau maĭ mult ca 7—800. Anul trecut au fost 150 decedațĭ și numaĭ 50 născuțĭ. Cum se explică acest fenomen bizar, care face ca apariția albilor într'un trib să aducă scăderea nespus de repede a populațieĭ indigene: Asta e evident și sigur: pe orĭ unde trece albul, indigenul dispare și moare.

La Numea și maĭ ales în vecinătate n'am găsit decât urmele uneĭ cultivărĭ imense, singurul semn al unuĭ popor dispărut.

La Poëbo, unul din punctele cele maĭ civilizate, populațiunea în 20 anĭ s'a redus la jumătate.

In insula Oneu, una din țările cele maĭ interesante a independenților Noiĭ-CaledoniĭKH, părintele Chapius, vicarul d'acolo, îmĭ spunea că populația a scăzut în decursul anuluĭ 1865; din 135 locuitorĭ aŭ fost 85 morțĭ și nicĭ un născut. In acest trib răul e maĭ mare încă, de oarece căsătoriile au fost mereu sterpe. Părintele Chapius a adăogat aceste cuvinte: „De voiu maĭ trăi încă 30 anĭ aci, voiu putea cu siguranță azista la moartea celuĭ din urmă kanak din Oneu".

Nu cunosc nicĭ decum exact pricina acesteĭ mortalitățĭ, dar sunt convins că s'ar putea evita dacă s'ar interesa maĭ mult de această rasă omenească. Și e nevoe, o spun cu îndrăzneală. Am găsit maĭ mulțĭ Europenĭ judecând ca și mine, dar, o mărturisesc, că ceĭ maĭ mulțĭ dintre eĭ sunt fără milă. Ișĭ întemeiază nesimțirea lor în privința acestor creaturĭ, pe aceea că sunt canibalĭ. La aceasta voiu răspunde prin gura unuĭ om de spirit, care a înțeles pe aceĭ sălbaticĭ, fără să-ĭ fi văzut vre-odată,

„Antropofagia e una din boalele copilărieĭ primeĭ umanitățĭ, un gust depravat pe care mizeria îl explică, dar nu-l justifică...

„Să avem milă de acest canibal și să nu-l prea înjurăm, noĭ aceștĭ civilizațĭ, carĭ masacrăm miĭ de oamenĭ pentru motive, de sigur, maĭ puțin scuzabile ca foamea... Răul nu e atât de mare să-șĭ facă cineva friptură dușmanul; e maĭ mare să-l omorĭ, când el nu vrea să moară.

Independent, dușman al nedreptățiĭ, acest autor, a căruĭ inimă sângerează, când studiază și sondează plăgile bătrâneĭ noastre Europe, a găsit circumstanțele atenuante canibalismuluĭ.

Cred folositor și omenesc pentru viitorul colonizațiuniĭ ca ceĭ în drept să se ocupe de acești sălbaticĭ, căcĭ

POPORUL IGOROȚILOR din INSULELE FILIPINE

De câte-va zile o trupă de Igoroțĭ din insulele Filipine, compusă din 60 de persoane, dă reprezentațiunĭ în Earls Court din Londra. Aceștĭ sălbaticĭ interesanțĭ sunt niște oamenĭ micĭ, de culoare arămie și al căror corp e complet tatuat cu culorĭ cenușiĭ și albastre.

In Earls Court s'a clădit un sat de Igoroțĭ și oaspețiĭ arămiĭ arată publiculuĭ arta lor ca argintarĭ, precum și agilitatea lor în a arunca cu lancea și a se cățăra pe arborĭ. De această agilitate eĭ aŭ mare nevoe, de oarece în patria lor trebue să-șĭ culeagă hrana din crengile unor arborĭ foarte înalțĭ. Afară de aceea eĭ îșĭ clădesc adeseorĭ colibele lor primitive în vârful arborilor pentru a se apăra de animalele sălbatice saŭ de dușmanĭ.

O igorotă urcându-se în coliba eĭ

Ilustrația noastră de maĭ sus reprezintă o femee Igorotă care se reintoarce în căminul eĭ din vârful unuĭ arbore.

merită, și să caute prin ce mijloc s'ar putea evita dispariția aceasta. Și maĭ întâĭ cum mor eĭ? N'am văzut de obiceiŭ decât două felurĭ de morțĭ; în timpul anotimpuluĭ de ploaie, în Făurar, Mărțișor sau Prier maĭ ales, îĭ vezĭ lovițĭ d'odată de boală, îșĭ înfășură foarte strâns pulpele cu o legătură, se retrag în mizerabilele lor case, în mijlocul musticilor și a fumuluĭ și așteaptă: pofta de mâncare dispare cu totul, corpul devine puțin câte puțin de o slăbiciune înspăimântătoare, pielea lor bronzată se îngălbenește. Din timp în timp medicul lor vine de-ĭ vede. In totdeauna e un bătrân sau o bătrână de spirit. Aplică suferinduluĭ luărĭ de sânge din cap, de pe omoplate saŭ din picioare; pe urmă îl întind pe spate și fiindcă locul suferințeĭ e pieptul, medicul îl freacă, dar acea frecare e un adevărat chin, pe care bolnavul îl sufere fără să se plângă, ochiĭ îĭ es pe jumătate din orbite și sudoarea ce-ĭ acopere obrazul probează îndestul suferința ce-o îndură. Cu toate astea medicul nu se descurajează, face mereu să trosnească coastele nenorocituluĭ până ce însușĭ doctorul cade sleit de oboseală. In fine, al treilea remediu e că-ĭ dă să bea apă, în care a stors sucul câtorva plante.

In pofida tuturor acestora, stomacul îșĭ încetează funcțiile și două sau treĭ zile în urmă, nenorocitul moare.

Obiceĭul maĭ cere că dacă bolnavul încetează să mănânce treĭ zile, să fie ucis și îngropat cu toate onorurile graduluĭ săŭ.

D'asemenea bătrâniĭ sunt omorâțĭ.

Ceeace face maĭ mârșav acest obiceiu e faptul că maĭ întotdeauna rudele sau amiciĭ suferinduluĭ slujesc de călăĭ.

Dar dacă aĭ fi asistat la moartea vr'unuia din acești oamenĭ, aceste acte barbare vi s'ar părea maĭ puțin extraordinare; cred că în cea maĭ mare parte din cazurĭ muribundul grăbește supliciul, atât e de mare stoicismul acestor copiĭ aĭ

GHICITORII CHINEI

Cititoriĭ știŭ că de vre-o câțĭ-va anĭ s'a format la San-Francisco o colonie chineză foarte numeroasă care a fondat un adevărat oraș indigen alăturĭ de orașul european. Și acolo chinezul și-a adus moravurile luĭ, viața luĭ completă; și-a construit case chinezește, se îmbracă și se hrănește chinezește și un călător care ar debarca direct dintr'un vapor în acest cartier al San-Franciscululĭ, ar avea impresia exactă că e în China. Bine înțeles, cu necesitățile viețeĭ practice, Fiiĭ cereștĭ și-au adus, în marele oraș american, religia lor, superstițiile lor, plăcerile lor. Ceineriĭ și teatre, restaurante unde se joacă șah, temple unde să se aducă jertfe luĭ Budha și maĭ ales temple de ghicire. consistând în genere dintr'o modestă cameră cu o masă la care stă ghicitorul, se văd pretutindenĭ.

Adesea ghicitorul stă sub cerul liber, în plin aer, pe trotuar și acolo îșĭ oferă oracolele luĭ.

Cu tot contactul său cu civilizația occidentală, chinezul rămâne mereu superstițios și meșteșugul de ghicitor este de sigur unul dintre cele maĭ productive. Din cauza asta orĭ-ce chinez care se respectă trebue să întrebe pe ghicitor în toate împrejurările grave ale viețeĭ luĭ, spre a'ĭ spune *suan ming*, adică ceea ce o să i se întâmple în viață.

E foarte mișcător ceea ce spun eĭ asupra celor opt litere carĭ compun anul, luna, ziua și ora naștereĭ cuĭva. Eĭ prezic nenorocirĭ generale carĭ amenință pe întrebătorĭ; eĭ promit bogățiĭ și onorurĭ; spun cauza boaleĭ de care suferă cineva saŭ copiiĭ luĭ. Dacă, din întâmplare, ceea ce s'a prezis se produce, atuncĭ ghicitorul trece de om foarte tare; dacă nu se întâmplă cele proorocite, atuncĭ se face constatarea că ghicitorul nu-șĭ cunoaște meseria.

Sunt maĭ multe felurĭ de a consulta spiritele; cel maĭ obicĭnuit este acela de a arde parfumurĭ înaintea uneĭ statuete a luĭ Budha; apoĭ ghicitorul se lovește de maĭ multe orĭ cu fruntea de pământ prosternându-se. Alăturĭ de statuetă se află un cornet de lemn plin de bastoane turtite lungĭ de cincĭsprezece până la douăzecĭ centimetri pe carĭ sunt înscrise

Ghicitorĭ

caractere enigmatice carĭ sunt oracole. După multe reverențe, trebue să cadă întâmplător unul din aceste bastonașe. Atuncĭ ghicitorul explică sensul care este întotd'auna cu dublu înțeles.

Alte-orĭ, după ce ia numele și vârsta celuĭ care îl consultă, face pe hârtie diferite figurĭ bizare, însoțindu-le cu strigăte oribile, acompaniate de un sgomot înspăimântător făcut dintr'un fel de tobă. După ce a invocat pe vre-un zeŭ, dă răspunsul cerut. Și clientul e foarte mișcat când i se spune numele, vârsta, câțĭ copiĭ are, unde locuește, ce comerț practică. In sfârșit fac tot ce fac în Europa civilizată și la noĭ în țară celebrele cărturărese.

Blaz.

naturiĭ. Ca să vă dau o idee, voi cita câteva fapte alese, din tot ceeace am putut observa.

Intr'un sat am văzut un nenorocit tânăr, şezând la uşa caseĭ sale, încălzindu-şĭ la soare corpul slăbit, sub pielea căruia numaĭ sângele circula. In timpul când îl priveam, mi-a cerut puţin tutun.

— Dar, i-am zis eu, parĭ a fi bolnav şi dacă fumezĭ o să-ţĭ facă rău.

— Oh, zise el, nu e pentru mine; eu o să mor cel maĭ târziu peste două zile; e pentru altul...

I-am dat tutun şi m'am depărtat. Două zile în urmă am fost deşteptat în mijlocul nopţiĭ de urlete. M'am informat: tânărul kanak nu se înşelase, murise şi acum îl plângeau.

Unul din indigeniĭ din escorta mea era bolnav de 2 sau 3 zile. Un tovarăş al luĭ a venit să-mĭ spună să mă duc să-l văz. Nenorocitul şedea în uşe slab şi pe jumătate mort.

— Vezĭ tu, îmĭ zise unul din eĭ pipăind bolnavul, coastele îĭ sunt eşite afară, picioarele slabe; vezĭ tu: n'o să trăiască mult; lasă-l să se întoarcă în tribul luĭ, să moară acolo.

— Da, a adăogat muribundul, „my wantmate-mate casi belong me" 2).

Mi-am întors ochiĭ de la această privelişte şi am reîntors pe kanak în tribul luĭ, care era departe de 5 saŭ 6 leghe d'acolo. Chiar în acea zi indigeniĭ l-au transportat, era într'o Duminică. Au aşteptat momentul acesta să nu piarză ziua de lucru. Au dus acest muribund pe braţe pe potecĭ tainice. Treĭ saŭ patru eraŭ din tribul bolnavuluĭ.

I-am întrebat adeseorĭ, de unde le venea această boală de piept, care îĭ omora şi toţĭ într'un glas mi-au spus că albiĭ le-au adus-o. Unul din eĭ Zahario, mic şef în insula Oneu, mi-a istorisit chiar în această privinţă că, atuncĭ la prima venire a negustorilor Englezĭ în tribul luĭ, poate să fie d'atuncĭ 25 sau 30 anĭ, satul Kotonne, unde locuia părintele săŭ, a fost maĭ tot distrus de acest rău. Ceĭ ce au maĭ rămas s'au dus să se lipească de satul Uara, care azĭ e aproape singurul punct locuit al insuleĭ.

Kanakul, orice s'ar zice, are totdeauna nutriment din belşug. Dacă recolta ignameĭ lipseşte o oate înlocui cu „toţĭ" cu trestia de zahăr şi bananul. In lipsă de aceste alimente are din belşug peşte şi broaşte ţestoase. Dacă pescuitul e rău, lucru ce am văzut foarte arare orĭ, coco şi scoicile atât de felurite şi de multe la mal nu pot în nicĭ un caz să-ĭ lase muritorĭ de foame. Kanakul are hrana asigurată, deşi puţin substanţială. Europeniĭ, odată sosiţĭ, au introdus cu succes: rachiul şi alte băuturĭ spirtoase; maĭ ales tutunul, fiindcă Caledonieniĭ în general nu beau băuturĭ spirtoase de cât cu desgust şi ca să nu le dea înapoĭ. Când beau fac strâmbăturĭ oribile şi se grăbesc să înghiţă 2 sau 3 pahare cu apă ca să stingă focul.

Cât pentru tutun, asta e cea maĭ mare pasiune a Kanakuluĭ, bărbat saŭ femee; copilul abia poate merge şi începe să fumeze dintr'o pipă de tutun special din frunze, umed, de o calitate rea, adeseorĭ aşa de tare încât ar îmbolnăvi pe fumătoriĭ noştri ceĭ maĭ pătimaşĭ. Neo-Caledonianul cel puţin, dispreţueşte tutunul cel slab şi-l refuză zicând că e ca iarba.

2) Dar doresc să mor în casa mea.

Fabricante de macaroane

Pastele alimentare în Indiĭ

Munca acestor două fabricante de macaroane ar părea banală dacă fotografia ar fi fost luată în Sicilia sau Calabria. Luată în Indiĭ, e un grav avertisment.

Această ţară care exportă încă actualmente enorme cantităţĭ de grâŭ, a început să se obişnuiască să mănânce pâine şi alte produse similare.

Cum populaţia sa se măreşte, va sfârşi, într'un timp maĭ mult sau maĭ puţin lung, să absoarbă cea maĭ mare parte a producţieĭ sale de grâu.

Dacă ne-am gândi că Statele Unite şi Argentina a căror populaţiune se măreşte mereu, micşorează din an în an exportarea grâuluĭ, vom ajunge la constatarea că Europa va trebui să se mulţumească cu propria sa producţie.

Eĭ bine, deşi toată lumea atribue acestuĭ tutun că el ar fi în cea maĭ mare parte pricinuitorul boalelor Kanakcilor, n'am văzut încă pe nimenea în colonie să se preocupe de asta; toată lumea munceşte în schimbul acesteĭ otrăvĭ.

Ar fi bine ca administraţiunea să nu permită vânzarea acestuĭ tutun de cât numaĭ după o cercetare şi să recomande şefuluĭ să oprească pe supuşiĭ şi supusele sale să fumeze înainte de a ajunge la o etate oarecare.

Nu tot aşa se întâmplă cu băuturile spirtoase: guvernatorul a oprit debitul la indigenĭ şi în această privinţă a lucrat înţelepteşte.

La urmă vin boalele contagioase, împotriva cărora noĭ posedăm antidote încercate şi pe care constituţia noastră le suportă maĭ uşor de cât sălbaticiĭ.

In numărul pricinilor morţiĭ maĭ pun muncile la care maĭ mult sau maĭ puţin sunt supuşĭ Kanakciĭ. Imbrăcămintea ce le-o dăm îĭ deprinde să fie acoperiţĭ şi odată hainele uzate din cauza friguluĭ ce-l simt, se îmbolnăvesc şi mor. In fine alţiĭ pretind că una din pricinile morţiĭ lor e ascetismul, în care imaginaţia lor nouă şi uşoară e lovită de adâncimea misterelor religiuniĭ noastre. E sigur că nu cred să existe pe pământ un alt popor, care, odată ce a ascultat pe misionar, să se lase maĭ uşor de cât acesta să fie pătruns de sentimentele religioase şi să fie un altul maĭ credincios şi maĭ atent observator al dogmelor noastre. Fără cea maĭ mică osteneală poţĭ face pe aceştĭ neofiţĭ să îndeplinească toate actele de devoţiune, fie chiar cele maĭ exagerate, de care viaţa sfinţilor şi martirilor ne dă exemple.

La aceste pricinĭ s'ar maĭ putea adăoga încă impresiunea cea tristă, produsă asupra acestor fiinţe mândre, invaziunea albilor, a căror superioritate în orĭce lucru sunt siliţĭ s'o recunoască, îndrăzneala, mulţimea, avuţia, inteligenţa. Aceste rase, care erau deprinse la viaţă paşnică şi strânse în pădurile muntoase, nu pot să se contopească cu acest curent ce-ĭ duc fără voie.

Oricum ar fi, din toate aceste pricinĭ, ce v'am enumărat, nu e nicĭ una măcar care să poată serios explica dispariţia aşa de repede a acestor oamenĭ ce vin in contact cu noĭ.

„Caledoniana" a stat vr'o câteva zile la Poëbo, ca să debarce mica mea trupă şi instrumentele. M'am instalat la o depărtare de 2 kilometri de mare pe o mică înălţime vecină cu pichetele celor 3 jandarmĭ carĭ, după cum am maĭ văzut, reprezentau toate porturile de la Poëbo. Şeful Bonou era dator să-mĭ dea indigenĭ ca călăuze şi purtătorĭ pentru bagajele noastre în escursiunĭ; maĭ era încă dator să-mĭ clădească două colibe: una pentru mine, cealaltă pentru oameniĭ meĭ. Cu toate că ordinile îĭ fuseseră transmise de guvernator, el nu s'a grăbit să le execute şi am fost siliţĭ să petrecem vreo câteva noptĭ sub cerul liber. Cât pentru indigenĭ, nu ne priveaŭ cu ochĭ bunĭ. Prevedeau oare că dacă vom găsi aur, paşnica lor ţară va fi cotopită de acea mulţime fără de saţiu, pe care o numesc căutătorĭ de aur? In toate cazurile, deşi posedaŭ păsărĭ, peştĭ igname în mare cantitate, refuzau totdeauna servitoruluĭ meu să-ĭ vânză orice ar fi cerut şi când mă întorceam seara flămând, nu găseam de cât ceea-ce imaginaţia bucătaruluĭ meŭ îmĭ prepara. Adeseorĭ ne

mulțumeam cu slănină sărată și cu posmagĭ.

Era puțină generozitate și caritate pentru niște Kanakci atât de religioșĭ și împodobițĭ cu mătăniĭ, dar scuza lor era că trebue să urmeze așa ca să ne facă să le părăsim ținutul. Nu era de cât pentru interes că aceștia primiră d'odată jugul religios; misionariĭ făcură să 'nțeleagă pe șef cât le e de mare profitul, dacă eĭ sunt propagatorĭ în trib și dacă fac schimb între cele ce au eĭ și cele ce aduc Europeniĭ. Șeful primi și sub aspectul uneĭ pioase ipocriziĭ misionarul intră în trib. Totdeauna se găsesc turburătorĭ, printre iubitoriĭ regimuluı vechiŭ, dar iĭ cumperĭ cu oarecarĭ darurĭ. Am auzit în una din zile acest răspuns caracteristic la un indigen, pe care un misionar îl întrebase, de ce nu l-a văzut la serviciul divin: „Dar tu nu mi-aĭ dat tutun". Pentru unul ca acela și mulțĭ alțiĭ să aziste la serviciul divin înseamnă să servească pe misonar, să muncească pentru el, și atuncĭ trebue să fie plătit, ca și cum i-ar fi săpat grădina saŭ clădit casa.

Dar, am zis-o, peste câtva timp misionarul nu va maĭ avea nicĭ o rezistență și el se va afla în capul uneĭ populațiunĭ pe care o va conduce cu cea maĭ mare înlesnire.

Jandarmiĭ din post n'aveaŭ nicĭ eĭ prea multe resurse de traĭ; cu toate astea îmĭ ofereau câteodată legume și fructe din grădina lor sau vr'o găină. Șeful de post, brigadierul Bailly, care maĭ târziu trebuia să moară așa de crunt sub măciuca vecinilor noștri sălbaticĭ, era un om de inimă, blând, omenos și instruit, se achita de sarcina cea grea ce-ĭ era impusă cu o constanță și o dibăcie superioară și sunt sigur că toțĭ aceĭ ce aŭ cunoscut pe acest brav om aŭ regretat tristul săŭ sfârșit.

Am stat la Poëbo, scormonind pământul ca să găsim prețiosul metal și călcând stâncĭ, pe care nu maĭ trecuse picior omenesc. D'odată m'am mirat cum descoperirea uneĭ așa de micĭ cantitățĭ de aur ca aceea ce conține râul Poëbo aŭ putut să producă atâtea emoțiĭ în colonie; în Franța, în munțiĭ noștri sunt maĭ multe curgerĭ de apă care conțin maĭ mult. Dar aci am găsit stâncĭ caracteristice pământurilor auriferice ale Australieĭ și Nouiĭ Zeelande. Vechiĭ căutătorĭ de aur aĭ aceșteĭ din urmă părțĭ de pământ, care, ca și mine, au vizitat Poëbo erau de ideea mea și au căutat cu sârguință dar vaĭ! fără succes; pe toțĭ i-a cuprins descurajarea și cu toțiĭ au părăsit această căutare, ce la început promitea mult. Au renunțat la cercetările maĭ degrabă din lipsă de lucrătorĭ și resurse materiale, de cât din credința că n'ar exista aur în sânul acestor maiestoșĭ munțĭ. Numaĭ unul din aceștĭ căutătorĭ de mine nu se putea decide să părăsească acest ținut. Acesta era un breton. In faptul zileĭ acesta era pe picioare și la muncă, răsturnând pământul în toate părțile cu acea ardoare de frigurĭ, caracteristică căutătorilor de aur. Pușca îĭ era totdeauna la îndemână, findcă nu prea era în bune relațiunĭ cu indigeniĭ, carĭ se așezaŭ câte odată pe înălțimile vecine să privească pe acest muncitor străin pe care negreșit îl luau drept nebun. Din timp în timp iĭ trimeteaŭ câte un paner de igname.

Ce subiect de reflecțiunĭ pentru un filozof ar fi vederea acestuĭ scăpat din viața civilizată, acoperit cu fâșiĭ de stofă, sub un soare arzător, sgâriind pământul fără repauz, înflăcărat de ideia să găsească acest metal convențional care poate într'o clipă să facă din el, din cel maĭ de pe urmă mizerabil, un splendid oaspe al orașelor noastre, pe care fiecine s'ar repezi să-l servească.

Trad. de **Tomescu-Putna.**

TIMBRELE DIN LUME

Două victoriĭ la jocurile olimpice

Jocurile olimpice ale celeĭ de a cincea Olimpiadă, carĭ se țin la Stokholm anul acesta, constitue evenimentul sportiv internațional cel maĭ important. Franța este reprezentată prin șampionĭ remarcabilĭ. Duminică, 12 Maĭ trecut, la cursele de la Royal Tennis Club, șampionul Franțeĭ, Gobert, a câștigat șampionatul simplu al jocurilor olimpice bătând pe englezul C. P. Dixon. Regele Suedieĭ, care urmărea match-urile cu cel maĭ viŭ interes a oferit luĭ Gobert medalia olimpică.

Medalia olimpică oferită de regele Suedieĭ

Dar deja la 11 Maĭ, împreună cu Germot, Gobert câștigase șampionatul dublu pe Setterwall și Kemp (Suedia) care bătuse pe Gore-Robert Barrett. Englezii trimiseseră pe opt dintre ceĭ maĭ bunĭ jucătorĭ aĭ lor Franța n'avea de cât douĭ reprezentanțĭ, pe Gobert și pe Germot. In sfârșit, la două reprize francezíĭ aŭ avut două victoriĭ. E aceasta o prevestire bună pentru celelalte exercițiĭ când Franța va fi reprezintată, după cum aflăm, de 150—200 oamenĭ reprezintând toate sporturile.

Phil.

DIVERSE

Pinul cel mare din Japonia.—Există în Japonia, pe lângă marginea măreĭ Bizac, cincĭ kilometri departe de Otsu, un pin celebru numit Daĭ Matsu. Preoțiĭ d'acolo spun că, după documentele ce le aŭ, acest pin a fost plantat la anul 675.

Aspectul săŭ este extraordinar, ramurile sale sunt dese și marĭ. Diametrul la bază este de 15 picioare. Inălțimea este de 84 picioare și diametrul ramurilor sale de 242 picioare.

Patru case aŭ fost construite între ramurile sale, dintre care două există și azĭ.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcțiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureștĭ.*

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE

ZIARUL „UNIVERSUL”

abonaților săi la tragerea din luna Noembrie, 1912

O Splendidă Vilă la Sinaia

«Vila Nicolae», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 8-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de Industria Metalică «Marcu», Bul. Elisabeta, 8

O GARNITURA MOBILA DE BAMBU PENTRU SALON

compusă din : o canapea, 4 scaune, o masă, o consolă cu oglindă, 2 piedestale cu 2 vase japoneze, cumpărate de la marele magazin E. A. Pucher, Bulevardul Elisabeta, No. 15 (Hotel Princiar)

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și str. Șerbănică, No. 10. Sucursala calea Victoriei, No. 107

UNA SUFRAGERIE MODERNA

compusă din : Un bufet cu marmură Sf. Ana, cu geam de cristal pictat, cu oglindă ; O masă pentru 12 persoane, cu 6 scaune tapisate și îmbrăcate, imitație de piele. Cumpărată de la marele magazin de mobile «Compania Americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori, lângă Hotel Dacia

O bucată pânză de borangic albă, de 9 metri; una idem frez, de 4 m.; una idem bleu, de 5 m.

cumpărate de la Expoziția Casei Școalelor

Un serviciu de ceaiu, de metal alb fin, argintat și garantat că nu inegrește, compus din : o tavă frumos ciselată, cu mânere, și 12 pahare într'o formă nouă și elegantă. Acest serviciu este o podoabă pentru ori-ce casă. **O fructieră de metal fin, argintată**, înaltă de 50 cm. și având 3 glastre pentru fructe și un vas pentru flori. **O fructieră de metal alb**, imitând exact argintul vechiu, înaltă de 37 cm., având și un vas mare de cristal pentru fructe. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Roller, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Un serviciu de cristal pentru înghețată, compus din o cupă mare și 6 farfurioare, montate în metal argintat Christofle V. P. F. **Una pungă de argint** veritabil, oxidată. **Una fructieră** de metal argintată, cu 6 cuțite de metal cu lama aurită, pentru desert. Toate aceste obiecte au fost cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon cu 6 plăci Perfection. **O mandolină** italiană. **Una muzică de masă** cu manivelă, cu 6 cântece. **Una chitară** franceză. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de muzică N. Mischonzniky, furnisorul Curții Regale, strada Colței, No. 7, București.

«Una bicicletă elegantă «Sport», cu roata liberă și frână automatică, prin contra-pedalare. **Una pușcă** de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel «Bayard» din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard» Această armă are patru zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuința atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum. **Una carabină** semi-automatică de mare precisiune **«Pieper»**, cu tirul garantat precis. Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisman, furnisorul Curții Regale, 47, calea Victoriei, București.

Una mașină de cusut, marca Compania Americană, calitate superioară. **Un gramofon** marca «Melodion Carmen Sylva», cu două arcuri remontabile în timpul mersului cu 6 plăci marca Premier record. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, gramofoane și biciclete en gros și en detail Compania Anglo-Americană, strada Carol 50, București.

Un ceasornic de aur 14 carate cu 3 capace, pentru dame, marcat de Stat. **Două servicii** de argint pentru ouă, compuse fie-care din câte trei bucăți, într'o cutie foarte elegantă. **Una pendulă** elegantă și modernă. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicăria Colței», București, strada Colței, No. 31.

O armonică italiană, 21 clape, 8 basuri și tonuri de oțel. **O vioară** fină cu cutia ei. **O pelerină** de ploae portativă pe ambele părți. Toate acestea sunt cumpărate de la „Compania Generală“, mare biurou de importațiune, strada Smârdan 29, etajul I.

Două ceasornice de aur pentru damă.

Două ceasornice de aur cu câte 3 capace, de bărbat

Șease ceasornice de argint.

Șease ceasornice de metal fin argintate, cu câte 3 capace.

Trei ceasornice de metal imitând argintul rusesc.

Cinci coliere-lănțișoare de argint veritabil pentru gât.

Una geantă de alpaca veritabilă.

2 costume de haine saco, după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, strada Academiei, No. 25.

Una mașină mare de bucătărie „Ideal“, cu 4 ochiuri din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

O colecție de legi compusă din 5 volume, de la d. Ghețu, calea Dorobanților 100.

Un serviciu de oțet și untdelemn, de alpaca veritabil, fin argintat și conținând 5 piese de cristal alb : una de oțet, una de untdelemn, una de muștar, una de sare și una de piper, pe un suport de metal de toată frumusețea.

Una mașină de călcat pentru croitorie, sistem Sol-Pop, ultima perfecțiune.

O vulpe de teracotă. **20 plachete** argintate, reprezentând pe Regele și Regina.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din **«Memoriile Regelui Carol I al României,** sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul“ tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași : **Pentru un an lei 18 ; pe 6 luni lei 9,15 ; pe 3 luni lei 4,65.**

Pentru concurarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe șease luni 15 și cei pe trei luni primesc 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare.

Anul XIII.—No. 789 | 5 Bani în toată țara 5 | Miercurĭ, 20 Iunie 1912.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI. *Leĭ 2.60 pe an în toată țara*

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA No. 11,—STRADA BREZOIANU,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR *Apare o dată pe săptămână, Martea*

In această călătorie periculoasă, bărbații merg pe jos, iar femeile călare.—(Vezĭ pag. 5688)

AMAZOANELE BURIATE

Buriaţiĭ sunt unul din popoarele cele maĭ pitoreştĭ ale Sibarieĭ. Eĭ trăesc pe malurile imensuluĭ lac Baikal, care primeşte în apele sale nespus de limpezĭ, pe Selenga şi alte o sută şaĭ-zecĭ de torente.

Buriaţiĭ, pentru trebuinţele comerţuluĭ, aŭ de traversat adesea inălţimĭ marĭ, munţiĭ carĭ despart teritoriul Irkutsk de provincia Transbaikal.

In aceste călătoriĭ adesea foarte periculoase, Buriaţiĭ sunt adesea întovărăşiţĭ de femeile lor. Pentru a trece munţiĭ ingheţaţĭ, bărbaţiĭ merg pe jos, ţinând de hăţurĭ caiĭ carĭ sunt încărcaţĭ cu toate târgueiile pe carĭ Buriaţiĭ vor să le vândă, sau pe care le-a cumpărat.

Femeile, din contra, se urcă pe cal. Ele încalecă ca bărbaţiĭ, nu în felui amazoanelor occidentale şi sunt foarte dibace să conducă caiĭ pe jumătate sălbaticĭ, carĭ se agaţă maĭ exact de cât merg pe cărările întortochiate ale acelor munţĭ neospitalierĭ.

Dacă Buriatul e în costum de călătorie şi armat, amazoana buriată are aerul că merge la o serbare. Pe cap poartă un bonet mare de blană, asemuitor cu o cască şi care adesea e împodobit cu aur şi pietre preţioase.

Deasupra pantalonilor care sunt lungĭ până jos, femeea buriată poartă o rochie lungă care e îndoită sub ea când stă pe cal.

O centură, uneorĭ de lână, une-orĭ de mătase, înconjoară talia amazoaneĭ şi lasă să atârne ciucurĭ bogaţĭ.

Pe deasupra Buriata poartă o haină scurtă care nu se coboară până în talie.

Calul de asemenea e foarte bogat împodobit. Ca şea poartă o cuvertură frumoasă saŭ o piele superbă de urs.

Un convoĭ buriat se compune din maĭ multe amazoane care merg de obiceĭ înainte, dar când ajung în locurĭ unde se pot teme de bandiţĭ mongolĭ sau mandciurienĭ, atuncĭ trec bărbaţiĭ înainte.

Spre scară, care vine foarte târziu vara, în aceste localităţĭ boreale, unde nopţile de Maĭ, Iunie şi Iulie nu durează maĭ mult de 4—5 ore, caravana se opreşte pe vre-un platou unde mănâncă şi doarme.

Amazoanele care aŭ stat zece sau douăspre zece ore pe caĭ se coboară şi debrăcându-se de costumele lor bogate, prepară împreună cu bărbaţiĭ mâncarea pentru toată trupa.

Soţia şefuluĭ caravaneĭ nu se ocupă cu această îndeletnicire; ea e cum s'ar zice regina acestuĭ mic trib mobil, prezidând preparativele şi păstrând rochia lungă şi casca de blană.

Une-orĭ amazoanele buriate întâmpină pericole. In timpul popasurilor se întâmplă adesea să fie surprinşĭ de bandiţĭ mongolĭ, mandciurienĭ saŭ tunguşĭ. Dacă caravana e numeroasă, briganziĭ sunt respinşĭ. Dar dacă banda de rău-făcătorĭ e maĭ mare ca aceea a călătorilor, atunci se întâmplă masacre. Amazoanele spre a scăpa de o moarte crudă şi pentru ca să nu cadă în mâĭnile învingătorilor, se asvârlă pe caiĭ lor şi fug în munte.

Adesea în acea fugă nebună, calul, cu toată siguranţa piciorului săŭ, alunecă şi se rostogoleşte în prăpăstie!

Amazoana buriată ştie ce soartă o aşteaptă, dar preferă maĭ bine să piară în abis împreună cu calul săŭ de cât să cadă în mâinile sălbatice ale bandiţilor.

Une orĭ amazoanele rămân lângă bărbaţiĭ lor şi iau şi ele parte la luptă.

De mult, când Yermak cu Cosaciĭ săĭ coprinse Siberia, el întâlni escadroane de amazoane buriate care se luptaŭ ca adevăraţĭ soldaţĭ. Astăzĭ femeea buriată e maĭ puţin războinică.

C. Arg.

Câte-va ore la Căldăruşanĭ

Drumul de la Bucureştĭ la Căldăruşanĭ trece prin treĭ sate : Ştefăneştĭ, Moara-Săracă şi între ele Văraştĭ. Casele bune şi curate, cu curţĭ între bune gardurĭ de speteze, cu şcolĭ marĭ, şi îngrijite, afară de una, cea de la mijloc, într'o parte a drumuluĭ, în câmp, şi o baracă care este scundă şi umedă. O casă mare, pătrată, ce ese din tipul obişnuit al caselor de ţară, este «Banca populară» pe care un bun sătean cu stare a dăruit-o pentru binefacerea şi ajutorul consătenilor săĭ.

Drumul alunecă maĭ departe ca o panglică cotită printre arăturĭ negre ca miezul nopţeĭ şi petice de imaşurĭ sărăcăcioase de un verde-undelemniŭ Pe marginea drumuluĭ câţĭ-va copilaşĭ sglobiĭ şi îmbujoraţĭ la faţă, păzesc un pâlc de vite pocâltite de le numerĭ coastele, carĭ rup cu lăcomie iarba drumuluĭ sărăcăcioasă.

Coborĭ la vale peste un pod de pământ şi intri în cuprinsul mânăstireĭ, în care se vede o deosebită hărnicie a omuluĭ chemat să schimbe faţa lucrurilor din lâncezeală şi trândăvie. La poarta nouă a mânăstireĭ, într'o lucrătură de tot frumoasă, se odihneşte o ceată de ţăranĭ costelivĭ şi sfrijiţĭ la faţă de munca obositoare. Eĭ vorbesc de truda şi nevoile lor. Pe ceairul întins şi larg paşte, în clinchete de clopot şi în sbeguiala sglobie a mieilor tinerĭ, o turmă de oĭ fără păstor. Un miel maĭ mititel s'a aplecat spre subt, cu genunchiĭ de dinainte încovoiaţĭ şi de bucuria hraneĭ şi căldureĭ îşĭ bate coada mică şi groasă.

Turnul cel mare din faţa ceairuluĭ, cu ochiurĭ rotunde sus, unde ciorile şi porumbeiĭ fâlfâesc, gârâind şi gongănind, seamănă maĭ mult a fi servit drept streajă în acele timpurĭ când duşmaniĭ neamuluĭ şi hoţiĭ prădalnicĭ se mişcaŭ în aceste pustiurĭ ale Vlăsieĭ.

Alăturĭ, pe o laviţă de lemn scrijelată de vechime, un părinte, scorojit de bătrâneţe, cu capul rezimat între mâinĭ, picioarele desfăcute, cu ochiĭ închişĭ,—dormitează.

Biserica dinlăuntru a luĭ Mateĭ Basarab este reparată acum din noŭ cu aurăriĭ scumpe şi picturĭ nouĭ. Printre portretele întemeetorilor se vede acela, acum noŭ, al Mărieĭ Sale Vodă Carol I şi al aceluĭ păstor, bun român, care a fost Mitropolit al Ungro-Vlahieĭ, Ghenadie, cu cârja în mână şi podoaba scumpă a odăjdiilor sale. Ziduri nouĭ cu chiliĭ în două caturĭ închid jur-împrejur biserica.

Turnul din faţă, pentru ţinerea clopotelor, era odinioară maĭ ridicat şi făcut din lemn ; acum, prin înoire, scund şi înfundat, nu maĭ lasă să străbată ecoul în revărsărĭ de aramă sunătoare, peste codrul rărit de specula fără mustrare de cuget din zilele maĭ nouĭ şi care făcea din Căldăruşanĭ o mânăstire de codru.

E noapte acum şi abia se maĭ vede o dungă de sânge în apusul posomorât. Din împrejurimĭ vine aer răcoritor şi miros de codru verde.

E miezul nopţeĭ şi în întunerecul sumbru se aude trist toaca şi dangătul clopotelor de aramă. Miros de smirnă şi tămâe vine până în aerul inţepos de afară.

E slujba de miezul nopţeĭ în mânăstire, căcĭ zi şi noapte se cere aicĭ, în sunete de clopot indurerate, sprijinul luĭ Dumnezeŭ, nădejdea cea maĭ tare şi apărătorul cel maĭ statornic al nostru.

A doua zi, sub raze de soare strălucitor, înapoĭ pe acelaş drum.

E. P. Eftimie
(Lipia-Bojdanĭ, Ilfov).

OBICEIURI LA ARUNTAŞI

E un contrast curios la anume sălbatecĭ—şi australieniĭ sunt dintre aceştia—între bravura, dispreţul de moarte, de care fac probă în fie-care zi în luptele lor, şi laşitatea lor în faţa fiinţelor slabe saŭ spiritelor.

Aruntaşiĭ nu îndrăsnesc să evoce numele uneĭ rude saŭ unuĭ prieten dispărut. Eĭ nu se tem de duşmanul care îĭ atacă în faţă dar recurg adesea la farmece spre a veni de hac unuĭ vecin, uneĭ rude saŭ uneĭ soţiĭ. Pentru eĭ ar fi o jucărie să-ĭ omoare prin surprindere, dar în ur-

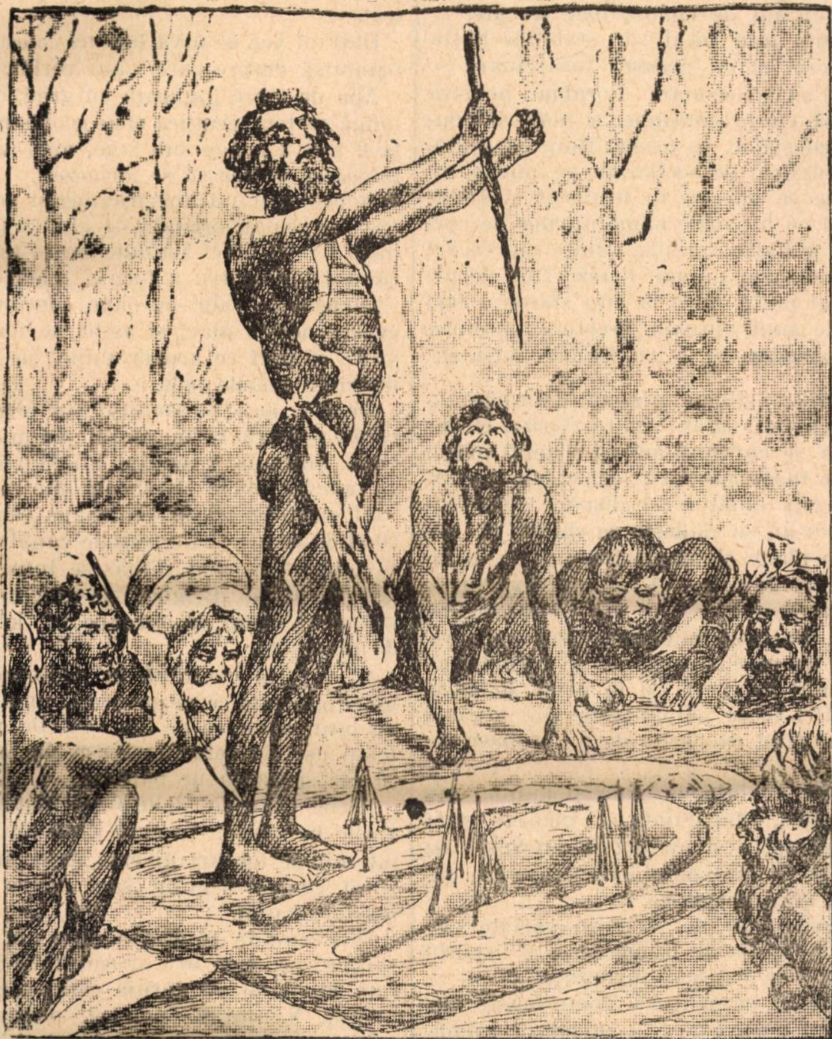
mă, spiritele i-ar urmări. Grație farmecelor eĭ speră să ajungă la acelașĭ sfârșit punându-se la adăpostul răzbunăreĭ.

Gravura reprezintă omorârea închipuită a uneĭ soțiĭ care a îndrăsnit să se revolte contra relelor tratamente ale stăpânuluĭ săŭ. Războinicul a adunat clandestin pe toțĭ prieteniĭ săĭ. Numaĭ bărbațiĭ sunt admișĭ.

iar la pământ ca niște animale care sunt gata să se arunce asupra pradeĭ.

Bărbatul se învârtește încet în jurul statueĭ soțieĭ condamnate. El a înfipt în pământ în jurul statueĭ cozĭ micĭ făcute din păr de cal, legate de bețe.

După evocarea spiritelor, cu un răget sălbatec implântă pumnalul în inima statueĭ și toțĭ războiniciĭ pleacă repede fără să privească înapoĭ.

Spiritele rele sunt chemate, apoĭ barbatul înfige o lance în inima statueĭ.

Intr'un colț retras al pădureĭ, soțul supărat, a fasonat, grosolan, din pământ muiat cu apă, chipul soțieĭ sale. Totul e gata.

Toțĭ bărbațiĭ sunt unșĭ pe corp cu un amestec de uleĭ. Eĭ se aranjează în jurul imagineĭ de pământ și bărbatul începe invocările și blestemele.

Din când în când războiniciĭ se ridică pe genunchĭ făcând să se audă fluerăturĭ lungĭ, pe urmă se lungesc

Nenorocita femee condamnată astfel nu va maĭ trăi mult, căcĭ dacă spiritele rele o uită în această lume, unul din asistențiĭ ceremonieĭ, saŭ la nevoe chiar bărbatul, o ajută să plece maĭ repede.

Lucrul acesta n'are nicĭ o consecință pentru că a fost amestecată și vrăjitoria.

Sereno

Un dans din insulele Solomon

Locuitoriĭ acesteĭ insule aŭ o patimă nespusă pentru dans. Cea maĭ mare plăcere a lor e de a critica sau lăuda dansurile unora și ale altora. Șeful, împreună cu consilieriĭ săĭ, alege pe dănțuitorĭ dintr'un număr foarte mare de concurențĭ, iar pe urmă încep repetițiile, carĭ durează uneorĭ un an și maĭ mult.

La danțul lor principal numit «furuka» trebuesc 36 de oamenĭ, carĭ se așează în formă de falangă triunghiulară, făcută din 4 rândurĭ de câte 4 «artiștĭ», 4 rândurĭ de câte 3 și 4 de de câte 2. Dănțatoriĭ, joacă fie-care pe socoteala luĭ, ișĭ frâng corpul în două, ișĭ apleacă capul, ișĭ reped brațele și capul în toate părțile, etc. La glesne sunt legațĭ cu cojĭ de nucă, carĭ fac sgomot în ritmul mișcărilor. In acest timp muzicanțiĭ cântă din flautul «Pan» diferite ariĭ, carĭ variază după felul figurilor.

Trad. de G. C. R.

EXPEDIȚIA BELGIANĂ

LA POLUL SUD, 1898-99

Vechiĭ geografĭ, până la finele secululuĭ trecut, credeaŭ în existența unuĭ mare continent austral ce ar fi cuprins toată amisfera sudică. Cu o dibăcie de admirat, desenară harta acestuĭ presupus continent cu toate detaliurile obișnuite în hărțile țărilor cunoscute.

Deja în secolul al XVII-lea și al XVIII-lea îndrăznețiĭ navigatorĭ olandezĭ, portughezĭ, spanioliĭ, englezĭ și francezĭ ce străbăteaŭ cu șubrede vase cu pânze mările sudice, micșorară prin descoperirile lor, întinderea acestuĭ continent austral, dar a fost dat celebruluĭ navigator englez Cook (1772—1775), să arate că dacă există vre-o masă continentală în aceste regiunĭ, ea nu poate fi cuprinsă de cât în interiorul cerculuĭ polar.

Călătoria luĭ Cook și astăzĭ poate să serve de model tuturor călătoriilor polare și tot ce stă scris în cartea sa, a fost adeverit de toțĭ ceĭ ce l'aŭ urmat în această regiune.

Era expedițiunilor marĭ începe cu rusuĭ Bellinghausen. Acest amiral a fost trimis de guvernul rusesc cu două corăbiĭ spre a cerceta mările sudice și la 1821 a descoperit în regiunea sud-americană un întins pământ „țara Alexandru I" și o mică insulă „Petru I".

Apoĭ Roos, șeful expedițiuneĭ engleze, descoperă o întinsă coastă în regiunea sud-australă și o numește „Țara Victorieĭ".

D'Urville, șeful expedițiuneĭ franceze, descoperă și el câte-va pământurĭ în partea sud-americană și „Țările Adelaide și Claire", în partea sud-australă.

Wilkes, șeful american, prelungește coasta Claire spre Vest.

In urmă nu maĭ putem cita de cât pe vânătoriĭ de balene. Voĭ numi între eĭ numaĭ pe norvegianul Larsen, căpitanul vasuluĭ Jason, care în 1893 a descoperit aceasta în regiunea sud-americană, numind-o „țara Oscar I".

La data plecăriĭ noastre din Anvers, cam astfel se putea prezina bilanțul cunoștințelor noastre asupra regiuneĭ ce ne ocupă.

Se știe că există treĭ grupurĭ de pământurĭ : una în regiunea sud-america-

nă, altul în regiunea sud-africană, și altul în regiunea sud-australă, dar structura lor geologică era aproape necunoscută.

Acest studiŭ însă este înconjurat de marĭ greutățĭ. Trebue să aĭ un echipament special, dar maĭ ales un vas construit astfel ca să poată resista navigațiuneĭ polare. „Belgica", corabia noastră, era un vas balenier și care făcuse câteva călătoriĭ în ghețurile nordului pentru vânătoarea de balene și focĭ.

Lungimea sa era de 34 metri și conținutul de 260 tone. In vârful mareluĭ catarg era așezat un poloboc desfundat, care servea de observator. Coastele corăbieĭ noastre eraŭ întărite cu o cuirasă de lemn tare pentru ca ghețurile să nu roadă pereții vasuluĭ și să producă borte.

La mijloc era instalat un laborator, iar în spre cârmă eraŭ micĭ cabine destinate personaluluĭ de ofițerĭ și oamenilor de știință. In spre proră era locuința marinarilor. Toate încăperile vasuluĭ eraŭ pline de cărbunĭ, de rezerve de haine, de merinde pe douĭ anĭ și jumătate, de tot soiul de materiĭ prime, lemn, fier, pieĭ și altele, așa că la trebuință puteam avea obiectele cerute de nevoe.

Personalul expedițieĭ se compunea din următoriĭ ofițerĭ specialiștĭ și marinarĭ:

De Gerlache, căpitanul vasuluĭ și șeful expedițiuneĭ.

Lecointe, al II-lea șef și ofițer de navigație.

Mellaertss, al II-lea ofițer.

Amundsen, I-iul ofițer.

Douĭ mecanicĭ, opt marinarĭ.

Cook, doctorul expedițiuneĭ.

Artovsky, însărcinat cu cercetările de oceanografie, geologie și mateorologie.

Dobrowsky, asistentul luĭ Artovsky.

Danco, însărcinat cu magnetismul și observațiunile pendulare.

Racovița, însărcinat cu zoologia și botanica.

Fiecare specialist avea o mică bibliotecă, ce era menită să ne distreze în momentele de osteneală și urât.

Voiŭ lăsa cu totul la o parte călătoria Belgicăĭ până la insula Statelor și voiŭ începe povestirea aventurilor noastre de la 13 Ianuarie 1898 când am părăsit golful San-Jean spre a lua direcția suduluĭ.

La 19 Ianuarie întâlnim primul munte de ghiață, la 20 suntem în fața insuleĭ Shelland de sud, cel întâĭ pământ antartic. An trecut printre aceste insule și am îndreptat cursul nostru tot spre sud.

La 22 Ianuarie o cumplită furtună ne isbi pe neașteptate; într'o clipă suprafața măreĭ se încreți în brazde adâncĭ. Nourĭ groșĭ se rostogoleau prin văzduh, iar urletul vântuluĭ se ascuția trecând prin catargurile îndoite și frânghiile sbuciumate. Pânzele se sbăteaŭ în legăturĭ, pocnind cumplit, și Belgica necontenit spălată de valurĭ, cu greŭ ĭșĭ făcea drum în neagră urgie, căcĭ totul stă acum cuprins de întuneric.

Atuncĭ în zgomotul elementelor turbate se auzi un strigăt omenesc : „un om în mare", și de pe punte zărirăm în adevăr un om luptând cu valurile. Zadarnice ne aŭ fost silințele să-l scăpăm : sărmanul nostru tovarăș Winke se scufundă și dispăru.

De triste gândurĭ furăm cuprinșĭ. Eram abia la începutul expedițiuneĭ și deja să pierdem un om ! Al cuĭ e rândul acum, ne gândeam noĭ, dacă toată expedițiunea e menită să piară în vre-un colț înghețat, necunoscut....

. . . .

Peste noapte furtuna se potoli și am pătruns în strimtoarea ce poartă azĭ numele luĭ De Gerlache. Eram înconjurațĭ de pământurĭ, unde omul nu maĭ pusese piciorul, și atât de mare e atracția necunoscutuluĭ, în cât voioșĭ și plinĭ de ardoare am pornit în cercetarea acesteĭ regiunĭ, uitând de nenorocirile trecute.

Trebuia maĭ întâĭ să stabilim harta strâmtoreĭ și cu această însărcinare se îndeletnici Lecointe. Corabia noastră condusă cu precauțiune, a nemerit conturile coastelor. In acelaș timp cu ajutorul luntrilor, ne scoboram pe micile insule, ce se găseau în mijlocul strâmtoreĭ saŭ pe malurile pământurilor de carĭ nu ne puteam apropia. Multe încercărĭ am făcut, dar numaĭ douăzecĭ de debarcărĭ am putut duce la bun sfârșit, căcĭ coastele sunt aproape drepte și necontenit talazurile vin de se sfărâmă între ele.

Omătul și ghiața acopăr toate pământurile ce am vizitat. Limita zăpezeĭ eterne maĭ că se cufundă aci cu nivelul măreĭ ceea ce însemnează că nicĭ chiar la sfârșitul vereĭ omătul nu dispare complect, ci an cu an se clădește pe câmpiĭ și suprafețe plane și umple toate văile în lăuntrul țărilor, în cât numaĭ vârfurile de piscurĭ maĭ răsar din neintreruptul troian. Păturile inferioare supuse presiuneĭ de cele superioare, se transformă maĭ întâĭ în „neve" și în urmă în ghiață; astfel toate pământurile din această regiune sunt acoperite de o carapace înghețată.

Săracă e viața vegetală și animală în aceste țărĭ, căcĭ ghiața și omătul sunt materiĭ sterpe și nu pot fi cuprinse de viață. O singură plantă cu floare am găsit : o mică germinee.

Păsările însă de și puțin variate ca speciĭ, sunt foarte numeroase, și zborul și strigătele lor maĭ înviorează puțin aceste pustiĭ pământurĭ. Toate aceste viețățĭ sunt păsărĭ de apă cu labele palmate numaĭ una singură ; Chionis albă, de mărimea unuĭ hulub, e o pasăre terestră.

Cea maĭ mare dintre păsările zburătoare e: Ossifraga gigantea, un petrel de mărimea uneĭ gâște. Afară de acestea se maĭ găsesc Carmorani, Petrelĭ variațĭ, Geolanzi și rândunele de mare.

Și foce am găsit în strâmtoarea luĭ Gerlache și maĭ ales o specie numită foca luĭ Wedell.

Un punct care ne atrase atenția era prezența balenelor, acele animale prețioase ce se vânează cu atâta destoinicie în mările Norduluĭ.

La 12 Februarie am părăsit strimtoarea de Gerlache și ne-am îndreptat sper Sud. Am văzut țara luĭ Graham, dar nu ne-am putut apropia din cauza ghețurilor.

La 16 Februarie un pământ muntos apăru în spre sud; era fără îndoială țara luĭ Alexandru I, dar încercările noastre de a ne scoborâ pe ea aŭ fost zadarnice; ba chiar aŭ avut ca urmare ca Belgica să fie prinsă timp de două zile, fără a putea face vre-o mișcare.

La 28 Februarie o cumplită furtună de Nord desfăcu puțin sloiurile Canquiseĭ; căĭ și locurĭ de apă liberă se arătară în lanul înghețat. Impinsă cu o forță teribilă, Belgica porni spre Sud, făcându-șĭ drum cu forța, unde sloiĭ eraŭ prinșĭ și astfel am intrat aproape 10 mile în interiorul banquiseĭ.

Dar a doua zi furtuna se potoli, încetul cu încetul câmpiile de ghiață se apropiară, apa dispăru și atuncĭ furăm prinșĭ pentru treĭsprezece lunĭ în ghețurile australe.

Dați-mĭ voe de a vă lămuri ce este acea banquisă despre care v'am vorbit.

Apa de mare îngheață cu greŭ, căcĭ pe lângă că temperatura eĭ se scoboară până la 2 saŭ 3 grade sub zero, apoĭ valurile împedică ghiața să se formeze.

Imprejurul micilor fragmente ce plutesc, se depun cristale de ghiață și formează micĭ plăcĭ rotunde, ce se unesc la rândul lor pentru a forma plăcĭ marĭ.

Omătul ce cade aproape continuŭ, îngroașe aceste plăcĭ și astfel se formează vaste câmpiĭ ce acoper miile de chilometri în mările polare.

Decĭ în aceste banquise era prinsă corabia noastră la începutul toamneĭ australe, adică la începutul luĭ Martie 1898. In adevăr zilele deveneaŭ din ce în ce maĭ scurte și frigul maĭ mare. Gerurĭ de 20 și 30 grade sleiră repede canalurile de apă liberă ce maĭ rămăsese între sloĭ și ghiață, astfel „Belgica" se afla în mijlocul unuĭ câmp de aproape 12 kilometri de diametru.

In vâjiitul vântuluĭ, în vâltoarea urgieĭ înghețate ce ne mușca timpul, în alba întunecime ce ne lua vederile, ne simțeam așa de perduțĭ și așa de singurĭ, în cât speranța ne părăsea.

Astfel timp de 13 lunĭ am stat în ghețurile banquiseĭ, în care timp am executat miĭ de lucrărĭ diverse destinate apărăreĭ contra friguluĭ sau contra sfărâmăreĭ vasuluĭ.

Din când în când aveam și noĭ câte o sărbătoare. I se ura și Antarcticeĭ de atâta vijelie și ne dăruia câte o zi frumoasă. Vântul se potolea, negurile cenușiĭ se ascundeaŭ sub orizont și în locul lor cerul se boltea în luminos albastru.

Dar nicĭ de această sărbătoare a lumineĭ, n'am avut parte multă vreme.

Iarna venea grăbită, soarele se ridica din ce în ce maĭ puțin pe orizont, iar la 18 Maĭ ne părăsi pentru treĭ lunĭ și tristeța nopțeĭ polare începu pentru noĭ.

Anemia bântui în curând în mica noastră colonie. Fețele îngălbenìră, suflarea se îngreuia ,mișcările cele maĭ simple pricinuiaŭ bătăĭ de inimă. In mohorâtele cabine la lumina gălbue a lampeĭ răsfoiam cu dor în cărțĭ, ce ne vorbeaŭ de soare și iubire.

Intr'o zi, maĭ bine zis într'o noapte, dr. Cook mișcat mă chiamă la o parte: „Danco a avut o criză astăzĭ, îmĭ zise el, l'am ascultat și am văzut că sufere de o dilatație a oarteĭ".

La 5 Iunie, Danco muri în cabină agonie și la 7 Iunie l'am înmormântat.

Am învelit trupul prieteneluĭ nostru într'un sac de pânză albă și i-am legat

de picioare o grea povară de fier. La amiază eram toţĭ adunaţĭ în jurul saniei funebre lângă un lung canal curând format în lanul de omăt. Trupul tovarăşuluĭ nostru fu împins în apă, încet se ridică de marginea de ghiaţă şi încet se scufundă în neagra urgie a măreĭ. Nicĭ odată nu ne-a fost aşa de frig la trup, nicĭ odată aşa rece la inimă !

. . . .

Dar în sfârşit la 28 Iunie zărirăm din noŭ soarele; o boare aurie ni-l vestea de câte-va zile, dar la acea dată el însuşĭ ne apăru, dar roşu şi bosumflat ca un calup de brânză de Olanda. Şi Doamne, ce hazliŭ era, turtit în sensul vertical din cauza refracţieĭ. Nu pot să zic, că era frumos, dar cu mult drag l-am maĭ privit !

Am văzut că banquisa era mereŭ în mişcare. Acest fapt ne-a permis să pescuim animalele ce trăiaŭ pe fund şi cele ce pluteaŭ în apă.

Ajunsesem în Ianuarie 1899 şi starea noastră nu părea că se îmbunătăţeşte. Tot în mijloculuĭ lanuluĭ nostru sta „Belgica", ferecată în ghiaţă şi nimic nu ne arăta că gheţurile se vor sfărâma şi ne vor permite să eşim la mare liberă. Atuncĭ ne-am hotărât să ne procurăm noĭ înşine cu slabele noastre mijloace, putinţa de a eşi din ghiaţă.

Cu topoare şi cazmale am săpat maĭ întâĭ un mic şanţ în ghiaţă până la nivelul măreĭ; cu lungĭ ferestrae de oţel am tăiat ghiaţa ce maĭ rămânea sub apă şi aceeaşĭ operaţiune am făcut-o pe cealaltă margine a canaluluĭ proiectat. Pe urmă am unit aceste două tăeturĭ transversale, şi astfel obţineam sloiurĭ marĭ de ghiaţă pe carĭ îĭ împingeam în calea naturală. Timp de o lună de zile, zi şi noapte, cu schimbul, am lucrat cu toporul şi ferestrăul. Maĭ aveam două saŭ treĭ zile ca să ne ajungem scopul, când o puternică şi cumplită presiune închise calea naturală şi prelungi printr'o crăpătură canalul artficial. Astfel vechiul câmp se despărţi în două şi aceste bucăţĭ apropiindu-se una de alta ne închise canalul nostru.

Nimic nu maĭ era de făcut acum; munca noastră era cu totul zădărnicită şi poziţia noastră era mult maĭ primejdioasă de cât înainte, căcĭ „Belgica" era strânsă între două marĭ câmpiĭ de ghiaţă ce se mişcaŭ necontenit, strivind între marginile lor sticloase lemnul vasuluĭ, ce se lua în aschiĭ. Neîncetat apoĭ am luptat cu dinamita şi ferăstrăul ca să sfărâmăm lanurile de ghiaţă ce eraŭ prea aproape. Făceam astfel un fel de apărare de sloiurĭ micĭ ce amorţeaŭ loviturile câmpiilor întinse.

La 44 Martie când speranţa de a eşi ne părăsise şi ne pregăteam de a doua ernare, un puternic curent se formă; împinşĭ cu sloĭ cu tot, trecurăm printre înalţĭ munţĭ de ghiaţă şi am ajuns într'o regiune, unde sloiĭ eraŭ micĭ şi puţin strânşĭ. Ne-a fost uşor să eşim de acolo la marginea banquiseĭ, spre libertate!

Trebue să notez aci un simţimânt curios. Ne închipuiam când eram ferecaţĭ în banquisă, că îndată ce vom ajunge în apă liberă vom porni în grabă spre ţările locuite; ne închipuiam că nu aveam alt gând de cât să scăpăm de vederea duşmaneĭ banquise, ce ne-a ţinut prinşĭ atâta vreme.

Mărturisesc că ideea ce ne făceam nu a corespuns realităţeĭ. Odată ajunşĭ în marea liberă, nicĭ bucurie aşa mare n'am simţit aşa cum ne închipuiam, nicĭ banquisa nu ni se părea aşa duşmănoasă cum a fost.

Am stat la marginea eĭ o zi întreagă, şi în fie-care din noĭ era ascuns simţimântul de părere de răŭ, că am părăsit acel locaş, unde 13 lunĭ, de bine de răŭ, tot am trăit.

G. Contogouris-Tulcea

FEMEILE SOLDAŢI IN CHINA

Femeile chineze aŭ devenit de o dată maĭ emancipate ca surorile lor japoneze şi chiar ca europenele. Ele nu se mulţumesc să reclame egalitatea cu bărbaţiĭ, dar şi-o şi iaŭ. De curând s'aŭ văzut infirmiere chineze defilând pe străzile din Shanghai, în ordine, cu steagurĭ; acum însă se pot vedea în curtea cazărmeĭ din Nankin, femeĭ soldaţĭ.

Unde e femeia chineză? Acea mamă de familie care trecea neobservată în societate, a căreĭ viaţă se continua liniştită în casă? Unde e tânăra fata chineză castă, şi timidă? Cataclismul care s'a produs, resturnarea dinastieĭ, turburările care aŭ urmat, aŭ zăpăcit puţin capetele şi ca totdeauna în asemenea cazurĭ aŭ produs excese.

O femeie-ofiţer ducându-se la palatul guvernământuluĭ

E frumos din partea femeeĭ chineze să caute să uşureze suferinţele atât în spitalurĭ cât şi pe câmpul de bătaie. A fi infirmieră e o funcţiune suverană femenină in faţa căreia nicĭ o femee din orĭ-ce ţară nu se dă înapoĭ.

Chinezele şi japonezele sunt poate chiar maĭ bune infirmiere de cât europenele, căcĭ de rasă galbenă şi maĭ puţin rafinate, aŭ maĭ puţinĭ nervĭ şi maĭ mult sânge rece.

Dar dacă rolul de infirmiere le convin perfect, acela de soldat le convin la fel? Generalul Tang Şa-oyi, în Nankin, lăudând patriotismul compatriotelor sale, le-aŭ interzis de a fi militarĭ, lucru ce trebue să le fi desolat grozav, de oare-ce şi îmbrăcase uniforma de războinicĭ chinezĭ, şi, după cum se poate vedea din ilustraţie, aŭ primit cu mare plăcere să fie fotografiate de un european.

De sigur că vor respecta sfatul generaluluĭ care le consilia să reia portul sexuluĭ lor spre a îngriji de răniţĭ şi bolnavĭ.

E o constatare foarte curioasă adaptarea repede a celor două sexe la costumele europene; în oraşele litorale toţĭ chineziĭ părăsesc rochia de mătase spre a se îmbrăca cu redingotă şi vestă. La Paris, numeroşiĭ chinezĭ ce locuesc acolo, afară de aceia ce locuesc la Legaţie, şĭ-aŭ părăsit portul spre a se îmbrăca europeneşte.

Costumul chinez modern era ca şi coada: o modă impusă de Manciuria, şi eĭ îl dispreţuesc, cum dispreţuesc dinastia.

Şi femeile chineze din Nankin aŭ voit să protesteze şi ele contra regimuluĭ de la Nord, şi n'aŭ găsit mijloc maĭ demonstrativ şi maĭ eficace de cât să se îmbrace ca bărbaţĭ şi soldaţĭ!

In China ca şi în Franţa spiritul omenesc se lasă uşor să fie condus de imaginaţie. Amazonele chineze sunt convinse că ele sunt destinate pentru lucrurĭ marĭ. Cine ştie? Imperiul Ceresc pare că e lipsit acum de bărbaţĭ energicĭ. Va fi salvat poate de o femee?

Vetor

A. CEHOW

COSCIUGELE

Nu de mult avuĭ ocazia să aud o întâmplare a unuĭ prieten al meŭ Ivan Panichidin, care ne-o povesti palid, iritat şi cu vocea tremurândă.

„O întunecime neagră ca cărbunele domnea pe pământ când în noaptea de Crăciun a anuluĭ 1899, părăsiĭ casa unuĭ prieten, acuma mort, unde făcurăm o şedinţă de spiritism. Eram în drumul spre casă. Străzile pe carĭ trebuiaŭ să le trec nu eraŭ bine luminate, din diferite motive, aşa că în unele locurĭ avuĭ nevoe să pipăĭ. Eŭ locuiam în Moscova, în apropierea biserice ĭ „Uspeniena Mogizach", într'o casă mică, care aparţinea unuĭ funcţionar anume Trupow. Era aşa dar într'una din mahalale. Gândurĭ negre se încrucişară în memoria mea, pe când păşeam înainte.

„Viaţa ta se apropie de sfârşit! Pocăeşte-te!" Aceste vorbe mi le-a spus spiritul luĭ Spinoza, la şedinţa de spiritism. La cererea mea de a repeta vorbele exprimate, spiritul a maĭ adăogat: „Noaptea aceasta!" Eŭ nu cred în spiritism, gândul morţeĭ însă, ajunge pentru a-mĭ răpi curajul. Singurătatea în nopţile întunecoase şi liniştite, noaptea rece, picăturile de ploae marĭ şi greoae, carĭ plescăiaŭ monotone împrejurul meŭ, vuetul şi urletul vântuluĭ, — toate aceste trecură prin mintea mea şi-mĭ produceaŭ o frică nespusă. Eŭ, omul curagios de odinioară, avuĭ frică să privesc împrejurul meŭ şi mă grăbiĭ să ajung cât maĭ repede spre casă. Mi se părea că dacă voĭ privi îndărăt saŭ într'o parte, voĭ vedea moartea în chipul uneĭ fantome.

Panichidin răsuflă din greŭ, se împrospătă cu o înghiţitură de apă şi continuă:

Această nelinişte nu mă părăsi, nicĭ când urcaĭ cele patru trepte ale caseĭ, unde deschiseĭ uşa odăeĭ mele în care era întuneric beznă. Vântul urla în coş şi făcea gălăgie; el voia să pătrundă cu putere.

Dacă aş da crezare vorbelor luĭ Spinoza, mă gândiĭ eŭ, surâzând, atuncĭ urletul vântuluĭ ar trebui să-mĭ cânte marşul de înmormântare; aşa de trist şi sinistru sună. Eŭ aprinseĭ un chibrit. In acelaş moment, un crivăţ aşa de puternic ca un uragan, străbătu casa şi o fereastră care nu era închisă, căzu în stradă sfărâmându-se.

Ceĭ din mansardă aŭ o noapte înfricoşetoare, gândiĭ eŭ.

Dar eŭ nu avuĭ timp să daŭ curs gândurilor mele, căcĭ rotindu-mĭ privirea prin odae, la lumina chibrituluĭ, încremeniĭ de frică. Păcat că furtuna nu mi-a stins chibritul, căcĭ poate n'aşĭ fi observat nimic şi aşĭ fi fost cruţat de această vedenie. Un strigăt puternic eşi din peptul meŭ, făcuĭ un pas spre uşe, închiseĭ ochiĭ şi căzuĭ disperat.

In mijlocul odăeĭ era un coşciug. Chiar când chibritul se stinse, maĭ putuĭ încă observa marginile coşciuguluĭ. Era vopsit cu un lac roşu deschis şi d'asupra avea o cruce de aur. Sunt lucrurĭ, domniĭ meĭ, carĭ se întipăresc în memorie timp îndelungat, chiar dacă le-am fi văzut numaĭ în treacăt. O astfel de adâncă impresie făcu asupra mea apariţia coşciuguluĭ. Eŭ îl văzuĭ numaĭ un moment, îl maĭ văd însă desluşit în faţa mea. Era un coşciug de mărime mijlocie şi socotind după culoarea sa roşie, de sigur că ar fi fost al vre-uneĭ tinere fete. Vopsitul costisitor, picioarele, mânerele de bronz, toate acestea dovedeaŭ că mortul saŭ moarta aparţineaŭ uneĭ clase superioare.

Cu greutate, abia îmĭ putuĭ strânge toate puterile, mă ridicaĭ şi fugiĭ din casă, mânat de o frică oarbă. In coridor şi pe scărĭ era complet întuneric, blana mea se încurcă printre picioare şi e o mirare cum nu căzuĭ şi nu-mĭ spărseĭ capul. Când am ajuns, în fine, în stradă, mă apropiaĭ de un felinar udat şi el de ploae şi începuĭ să-mĭ adun gândurile. Inima mea bătea violent şi abia maĭ putuĭ respira.

Una din femeile carĭ ascultaŭ, ridică fitilul lampeĭ puţin maĭ sus, se dădu maĭ lângă povestitor şi acesta continuă:

Eŭ nu m'aşĭ fi speriat aşa mult dacă aş fi găsit un hoţ saŭ un câine turbat în odaia mea, saŭ dacă pereţiĭ saŭ tavanul s'ar fi dărâmat. Aceasta ar fi fost în orĭce caz explicabil. Cum a ajuns însă acest coşciug în odaia mea? De unde era el? Un coşciug frumos şi costisitor, pare-se al vre-uneĭ tinere nobile domnişoare s'a rătăcit în odaia sărăcăcioasă a unuĭ neînsemnat funcţionar? Era el gol, saŭ zăcea cine-va în el? Care este acea vedenie, saŭ cine e acel mort care-mĭ face o aşa neobicĭnuită vizită?

Dacă nu este nicĭ o ipoteză din toate acestea, atuncĭ e la mijloc o spargere, gândiĭ eŭ.

Creerul meŭ începu să se liniştească.

Uşa era încuiată în lipsa mea şi numaĭ prieteniĭ meĭ ceĭ maĭ intimĭ ştiaŭ unde ţineam ascunsă cheia. Dar eĭ nu aŭ putut pune coşciugul în odaia mea. Aşĭ fi putut afirma că nişte dricarĭ, carĭ aŭ venit cu coşciugul, aŭ greşit uşa şi aşa l'aŭ pus în odaia mea. Cum ştiŭ, aceştĭ oamenĭ nu părăsesc o casă până când nu-şĭ primesc bacşişul lor şi afară de aceasta, uşa era încuiată.

„Spiritul mi-a spus adevărul!" îmĭ ziseĭ eŭ trebue să mor, poate că a fost aşa de bine-voitor cu mine şi m'a onorat cu un coşciug.

N'am crezut nicĭ odată în spiritism, însă o astfel de întâmplare poate pune chiar pe un filosof într'o dilemă.

„Dar totul e o nebunie şi frica mea e copilărească", îmĭ ziseĭ, în fine. O fi fost o iluziune optică nu altceva. Eram în drumul spre casă, într'o stare melancolică şi nu este de mirare dacă fantazia nu mi-a jucat vre-o festă. Natural că era o înşelăciune optică. Ce ar fi fost altfel?

Ploaia îmĭ biciuia faţa şi furtuna se desfăta cu mine, desfăcându-mĭ blana. Eram îngheţat ca un câine şi complet ud; unde era să rămân? In odaia mea avuĭ frică să mă întorc. Acolo aş fi putut iar vedea cosciugul şi numaĭ gândul la acesta, îmĭ cutremură corpul.

Fără o fiinţă împrejurul meŭ... neauzind nicĭ o voce omenească... singur în tovărăşia unuĭ coşciug, în care de sigur că ar fi fost un mort.... nu!... aceasta nu se poate! Să rămân pe stradă în timpul acesta rece ca ghiaţa, era iarăşĭ imposibil. Eŭ mă hotărâĭ în fine să caut pe prietenul meŭ Upotkoew. Este acelaşĭ care şi-a luat viaţa maĭ târziŭ. La el voiam să dorm în noaptea aceasta. El ocupa o cameră mobilată la negustorul Cerekof în „Merturi Pereulok" (strada moartă).

Panichidin îşĭ uscă sudoarea rece a frunţeĭ sale şi începu iar oftând prelung:

Prietenul meŭ nu era acasă. După ce bătuĭ în uşe şi mă convinseĭ de aceasta, luaĭ cheia, care ştiam că e pe un scrin lângă uşe şi intraĭ înăuntru. Aruncaĭ blana mea udă pe duşumea şi mă târâĭ până la sofa, ca să mă odihnesc. Era întuneric şi vântul se văeta urlând în coş. Din spre Kreml se auzeaŭ sunetele clopotelor, carĭ chemaŭ poporul la leturghie (era, cum am maĭ spus, seara de Crăciun). Mă grăbiĭ să aprind un chibrit. Lumina chibrituluĭ nu-mĭ alungă, însă, vedenia mea. Iarăşĭ fuĭ apucat de o frică nespusă. Dăduĭ un strigăt disperat şi mă aruncaĭ afară din odae, gata să-mĭ frâng gâtul. In odaia colegului meŭ văzuĭ aceeaşĭ vedenie, la fel cu cea din camera mea, văzuĭ... un coşciug!

Coşciugul prietenuluĭ era maĭ mare ca al meŭ şi culoarea luĭ neagră îl făcea şi maĭ sinistru. Cum a fost adus el aci? De o înşelăciune optică eram acum singur, căcĭ orĭ unde merg, nu văd decât numaĭ cosciuge. Eram gata să-mĭ pierd minţile, căcĭ e lesne de înţeles — trebuia să mă gândesc numaĭ la şedinţa de spiritism şi la înţeleptele vorbe ale luĭ Spinoza.

Mă voiŭ îmbolnăvi mă gândiĭ şi duseĭ mâna la frunte. Dumnezeul meŭ ce să fac?

Capul mă durea, oasele-mĭ tremuraŭ, afară ploua dea-binelea, vântul mă gonea încoace şi încolo şi blana şi pălăria eraŭ în odae. Nu maĭ avuĭ curajul să mă duc îndărăt şi să le iaŭ. Frica mi-a îngheţat sângele în vine. Părul mi se sbârli şi o sudoare rece mi-acoperi faţa; cu toate acestea, ţineam că totul e o simplă halucinaţie.

Ce eram să fac? Pe deoparte eram aproape să înebunesc, iar pe de alta era să fiu expus îngheţuluĭ. Din fericire, îmĭ veni o idee: să mă duc la un alt prieten de al meu, un tânăr doctor Pogostof, care şedea în apropiere, tot în „Mertur-Pereulok" şi care de asemenea a azistat la şedinţa de spiritism. Mă duseĭ la el. Atuncĭ el nu era încă însurat şi locuia în al şeaselea etaj în casa consilieruluĭ comunal Kloadbicinsky.

La Pogostof, nerviĭ meĭ fură expuşĭ la o nouă zdruncinare. Când ajunseĭ în etajul al cincilea auziĭ o gălăgie care mă înfricoşă. Sus lovea cineva cu uşile încolo şi încoace.

„Ajutor"! auziĭ o voce, cu un ton scos din adâncul pieptuluĭ. „Ajutor! Portar! Ajutor!"....

Un moment maĭ târziu, un om cu blană şi cu cilindru, veni peste mine, de sus.

„Pogostof"! strigaĭ eu, după ce recunoscuĭ pe prietenul meu. „D-ta eştĭ"? Ce aĭ păţit?

Pogostof se opri și îmi apucă mâna cu putere. El era galben ca ceara, răsufla din greu și tot corpu-i tremura. Ochii săi se roteau sălbatici împrejurul său.

„D-ta ești Panichidin?" întrebă el răgușit. „Ești d-ta într'adevăr?"

„Ce ai pățit? Cum arăți?" îl întrebai.

„Ah lasă-mă să-mi viu în fire. Nici nu știi ce fericit sunt că te-am găsit aci. Dacă nu ar fi numai o înșelare.

Mult dorita ședință de spiritism! Da! mult dorita! Ea mi-a zdruncinat așa de mult nervii, încât când am intrat în odaie, mi s'a părut că am văzut un coșciug.

Mie nu-mi veni a crede vorbelor lui și-l rugai să mi le repete odată.

„Un coșciug, un adevărat coșciug!" explică doctorul și se lăsă să cază, foarte obosit, pe o treaptă a scării. Eu nu sunt fricos, dar chiar o persoană curagioasă poate avea frică, când după o ședință de spiritism, se întoarce și găsește în întuneric, un coșciug.

Cu groază și încurcat povestii lui Pogostof ceea ce mi s'a întâmplat și mie.

Un moment ne privirăm ochi în ochi fără a zice un cuvânt. După puțină gândire, ne luarăm la braț cu gândul de a nu visa mai departe, ci a merge să ne convingem.

„Aceasta este" zise medicul, „o dovadă" că noi nu dormim. In cazul acesta, coșciugele, cari le-am văzut, nu sunt o iluzie, optică, ci o curată realitate. Ce să facem acum, dragul meu?

După ce ne plimbarăm pe scări de sus până jos, gândindu-ne la toate mijloacele, pe cari am putea să le întrebuințăm, hotărârăm să învingem frica noastră și să sculăm pe portar și cu toții să ne ducem în odaia doctorului. Zis și făcut.

Când venirăm înăuntru, aprinserăm un chibrit și zărirăm într'adevăr un coșciug cu linii albe și cu marginile și mânerele aurite. Portarul se cruci.

„Trebue să vedem dacă coșciugul este gol sau este cineva în el!" zise doctorul palid. El se aplecă să ridice, cu răsuflarea oprită, capacul coșciugului. Noi ne uitarăm în el — era gol.

O scrisoare însă era pe jos. Ea suna astfel:

Dragă Pogostof,

Precum știi, afacerea socrului meu merge foarte prost. Mâine sau poimâine va veni o somațiune a tribunalului, care ne va ruina pe toți și ne va aduce pe toți la cerșetorie. Cel puțin, pentru a avea existență câtva timp, ne-am hotărât să păstrăm câteva obiecte. După cum știi, socrul meu este unul din cei mai buni fabricanți de coșciuge din oraș și de aceea ne-am hotărât să ascundem cele mai frumoase și mai scumpe coșciuge. Mă adresez ție ca prieten rugându-te să-mi păstrezi acest coșciug până ce ți-l voiu cere. Fără ajutorul prietenilor și cunoscuților noștri, am săraci. Eu sper că-mi vei satisface cererea mea, cu atât mai mult că eu te voiu libera de el, în puține zile. La toți cunoscuții mei le-am trimes câte un coșciug apelând astfel la bunătatea și amabilitatea lor.

Al tău bun prieten
Ivan Celustjin

Din cauza acestei nopți, fusei trei luni de zile bolnav de nervi. Prietenul meu, ginerele fabricantului de coșciuge, și-a deschis acum un biurou de înmormântare și vinde între altele și monumente. Afacerea nu merge tocmai bine și mi-e frică în fiecare seară, când viu acasă să nu găsesc în patul meu un monument alb ca un catafalc.

Trad. de **Isaea Critz**

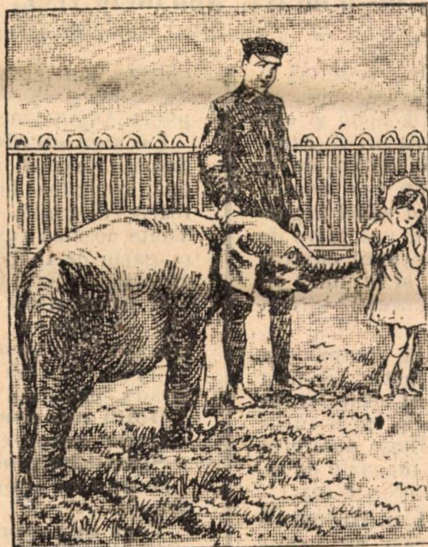
ELEFANTUL PITIC

— —

Un elefant pitic, perfect proporționat și oferind, în reducție, toate caracterele unuia mare, impozant, este elefantul Jumbo a cărui ilustrație o publicăm aci.

De o docilitate perfectă, el se lasă să fie condus de copii și o fetiță puțin mai înaltă ca el îl duce de trompă, fără să opue cea mai mică rezistență.

Jumbo a căpătat de la o vreme în Anglia un fel de celebritate. Celebritatea lui nu consistă în calitatea pe care ar avea-o ca animal de menagerie. Popularitatea lui se datorește faptului că el dispune de o întinsă publicitate, grație ziarului *Daily Mirror* care l'a cumpărat de curând cu frumușica sumă de 6000 lei.

Elefantul pitic Jumbo

Jumbo, după documentele cari arată starea lui civilă, are azi două-zeci de ani și nu măsoară de cât 91 centimetri pe când semenii lui ating în general, la vârsta asta, doi metri. Jumbo e bun, răbdător, foarte amabil; el adoră pe copii. E inteligent și-i place să fie mângâiat.

Jumbo mai este un prețios „quêteur". Mai multe săptămâni el a umblat condus de cornacul său cu o cutie în spate, prin expoziții și parcuri, strângând abundente oboluri, destinate vre-unei opere caritabile....

E fără îndoială acesta, un chip cu totul original de a solicita generozitatea publică.

O g.

CĂSĂTORIA IN INSULELE SAMOA
(OCEANIA)

— —

La Samoezi căsătoria e o speculație în favoarea diferitelor împletituri ca: rogojini, etc., acestea fiind partea principală a zestrei.

Bărbatul se poate căsători numai după ce s'a tatuat. Când el își alege o fată din insulă, trimete pe un prieten al său la părinții fetei să închee cu ei târgul pentru «împletituri» și căsătorie. De obiceiu fetele nu pot să-și aleagă bărbatul, ci trebue să urmeze hotărîrile părinților și aceștia din urmă la rândul lor trebue să ceară voe șefului tribului. Cu mult timp înaintea căsătoriei rudele miresei îi fac cadou «împletituri» fine, vestminte, în timp ce familia mirelui îi dăruește acestuia diferite lucruri trebuitoare pentru gospodărie ca: haine, luntri, râmători, etc.

Dacă tinerii cari se căsătoresc sunt din clasa de sus, atunci ceremonia cununiei se desfășoară într'un loc unde se fac serbările publice. Acolo oaspeții se așază în formă de cerc, cu genunchii încrucișați, unși cu uleiu, împodobiți cu mărgele și cu flori.

Mireasa stă într'o casă vecină, de unde pleacă un covor, care se întinde până la locul serbărei; mirele stă la capul covorului și își așteaptă pe aleasa inimei. Ea vine spre el fără să zică nimic, împodobită cu flori și mărgele și împrejurul corpului e împodobită cu «împletituri» fine, cari cad în trăsături ondulate. Domnișoarele de onoare o urmează, aducând «împletituri» pe cari le întind înaintea soțului. După aceea se întorc iarăși și caută altele. Aceasta durează până când se fac câte odată 2—300 și acestea sunt zestrea dată de părinți. Cei doui eroi ai serbărei merg înainte și se înclină în aplausele mulțimei entusiasmate. Soțul desface cu mândrie bogățiile sale, în timp ce părinții și frații fac de gardă imprejurul său.

Am spus că Samoezele trebue să se supue hotăririlor luate de părinți, însă unele sunt furate și mai cu seamă acelea cari sunt cerute în căsătorie de vr'un șef. Dacă furarea a reușit, atunci camarazii eroului se adună și se plimbă prin sat cântând cântece de laudă la adresa eroului și a eroinei, după care de cele mai multe ori părinții revin asupra refuzului și îi dau fata.

G. C. Romulus.

POȘTA REDACȚIEI

Gh. Conto. — *N. Tom.-Putna.* — *Is. Critz.*— Preferim articole scurte. Mulțumiri pentru cele trimise.